

Załącznik nr 1 do Uchwały nr II/9/14
Rady Gminy w Czarnej z dnia 9 grudnia 2014 r.
Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XLII/418/2023
Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

STUDIUM

UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW

ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINY CZARNA

Tekst jednolity

Zapisy wyróżnione szarym kolorem dotyczą zakresu Zmiany Nr 1/2013 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjętej uchwałą Nr II/9/14 Rady Gminy w Czarnej z dnia 9 grudnia 2014 r.

Zapisy wyróżnione niebieskim kolorem dotyczą zakresu Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjętej uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

CZARNA 2000

UWAGI WSTĘPNE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna zostało opracowane na podstawie Uchwały Nr IV/46/99 Rady Gminy z dnia 28 kwietnia 1999r o przystąpieniu do opracowania powyższego STUDIUM i zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 7 lipca 1994r o zagospodarowaniu przestrzennym, w celu określenia kierunków i polityki przestrzennej gminy, oraz w oparciu o uchwaloną Strategię Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy.

Studium nie jest jednak przepisem prawa lokalnego i nie stanowi podstawy do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu co może się odbywać jedynie na podstawie ustaleń dotychczasowego Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy, uchwalonej zmiany do tego planu, lub w trybie rozprawy administracyjnej, gdy przedmiotowa lokalizacja nie była planem objęta.

Merytoryczne Studium stanowi odpowiednik założeń do ogólnych planów zagospodarowania przestrzennego, wykonywanych wcześniej dla całego obszaru gminy na podstawie przepisów nieobowiązującej już ustawy z dnia 12 lipca 1984r. o planowaniu przestrzennym i jego ustalenia są wiążące dla ewentualnych nowowprowadzonych zmian do planu.

Ale przede wszystkim stanowi elaborat do przekształcenia w przepis prawa lokalnego, (zastępujący dotychczasowy Miejscowy Ogólny Plan Zagospodarowania Gminy) po spełnieniu procedur i uściśleń, które określi spodziewana nowelizacja Ustawy o Planowaniu Przestrzennym i stosowne rozporządzenia wykonawcze.

Zasadniczym ułatwieniem do w/w wymagań będzie fakt, że przy opracowaniu niniejszego STUDIUM została założona komputerowa baza danych dla obszaru gminy. (Zostanie ona przekazana Zarządowi Gminy po wprowadzeniu ostatecznych uzupełnień opracowania wynikłych w procedurze opiniowania i według uchwały Rady Gminy.)

Pozwoli to między innymi wprowadzać wymagane przyszłymi przepisami uściślenia w odpowiadających im różnych skalach map.

STUDIUM opracowano na zlecenie Zarządu Gminy Czarna w okresie listopad 1999 r. – październik 2000r.

Autorzy :

mgr inż. arch. Jan Łukasz Juraszyński (upr. pl. przestrz. 1381/94)

mgr inż. arch. Artur Bobrecki

mgr inż. arch. Edwin Drewniak

mgr inż. arch. Łukasz Winnicki

Współpraca:

- opracowanie graficzne – mgr geografii Piotr Fogel
- opracowanie historyczne – mgr historii Maciej Augustyn
- konsultacja zagadnień rolnych – dr Sławomir Anusz
- konsultacja zagadnień ekologicznych – mgr Zbigniew Borhulski

Konsultacje :

- Zarząd Gminy Czarna
- Rada Gminy Czarna
- Koordynacja i konsultacje robocze :
mgr inż. Aleksandra Brukało

Autorzy zmiany Studium Nr 1/2013:

BUDPLAN

BUDPLAN Sp. z o.o.

04 – 390 Warszawa, ul. gen. Ludwika Kickiego 26B/10

tel. 22 870 42 62, fax: 22 870 42 62

e-mail: budplan@vp.pl, www.budplan.net

zespół autorski w składzie:

główny projektant: mgr inż. Anna Bereś, członek WOIU z siedzibą w Warszawie – WA 355

główny projektant: mgr inż. Anna Olbromska-Matusiak, członek WOIU z siedzibą w Warszawie – WA 395

mgr inż. Ilona Musiałek

inż. Łukasz Pladzyk¹

Autorzy zmiany Studium:

zespół autorski w składzie:

mgr inż. Anna Hawaj

mgr Alicja Janiczek²

Wykaz opracowań oraz materiałów źródłowych , na podstawie których zostały opracowane uwarunkowania:

- Ustawa z dnia 7 lipca 1994r o zagospodarowaniu przestrzennym Dz.U.z 1999r Nr 15, poz.139 z późniejszymi zmianami
- Uchwała Nr IV/46/99 Rady Gminy w Czarnej o przystąpieniu do opracowania „Studium” z dnia 28 kwietnia 1999r.
- Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Czarna do 2010r zatwierdzona Uchwałą Nr VIII/ 85/99 z dnia 30.12.1999r.
- Wytyczne – informacje i wnioski z materiałów do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Krosno – luty 2000r.
 - Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie – Oddział Zamiejscowy w Krośnie.
- Materiały informacyjne
Studium Zagospodarowania Przestrzennego Obrzeża Zbiorników Wodnych Solina – Myczkowce opracowane przez Biuro j.w – 1999r.
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna z roku 1990 oraz częściowe zmiany MPZP we wsiach:
Chrewt, Czarna Górna , Polana , Rabe , Wydrne - części tekstowe i opracowania graficzne 1: 10 000
- Dokumentacje przebiegu linii i urządzeń infrastruktury technicznej na obszarze Gminy, dane statystyczne uzyskane z Urzędu Gminy
- Wnioski do „Studium” zgłoszone przez instytucje, podmioty gospodarcze i mieszkańców (wg wykazu załączonego w teczce materiałów studialnych).

¹ Tekst Zmiany Nr 1/2013 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna, przyjęty uchwałą nr II/9/14 Rady Gminy w Czarnej z dnia 9 grudnia 2014 r.

² Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

- Rejestr decyzji o Pozwoleniach na Budowę oraz decyzji o Warunkach Zabudowy i Zagospodarowania Terenu z lat 1998 – 2000

- Mapy topograficzne 1: 25 000 z 1986 r.

- Inwentaryzacja Przyrodnicza Gminy (Opracowanie BUL Przemysł – 1992) część tekstowa i mapy 1: 25 000

- Rozporządzenie Nr 10 Wojewody Krośnieńskiego z roku 1998 w sprawie utworzenia Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

- Wizje terenowe zespołu autorskiego w roku 2000

Podstawą prawną opracowania zmiany nr 1/2013 Studium są:

✓ *Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 z 2003 r., poz. 717) zastępująca ustawę z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Z 1999 r. Nr 15, poz. 139 wraz ze zmianami), dokonane zmiany także i w innych przepisach regulujących politykę przestrzenną – powodują zasadność przystosowania zapisu studium do aktualnych wymogów formalno-prawnych.*

✓ *Uchwała Rady Gminy w Czarnej nr XXXI/201/13 z dnia 28 stycznia 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Zmiany Nr 1/2013 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna.*

✓ *Umowa Nr 1 zawarta w dniu 26.06.2013r. pomiędzy Gminą Czarna a Budplan Sp. z o. o.³*

Podstawą prawną opracowania Zmiany Studium są:

✓ *Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r., poz. 503 z późn.zm.)*

✓ *Uchwała Rady Gminy w Czarnej XXIX/267/2021 z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna.⁴*

³Tekst Zmiany Nr 1/2013 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna, przyjęty uchwałą nr II/9/14 Rady Gminy w Czarnej z dnia 9 grudnia 2014 r.

⁴Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

Wykaz opracowań graficznych
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
Gminy Czarna (zwanego dalej STUDIUM)

• **Stanowiące załączniki do projektu Uchwały zatwierdzającej STUDIUM**

1. a) Kierunki i Polityka Zagospodarowania Przestrzennego Gminy 1: 25 000
b) Struktura Funkcjonalno – przestrzenna 1 : 75 000
2. Koncepcja Przyrodniczego Systemu Gminy (PSG) 1 : 25 000
3. Turystyka
 - a) Kierunki i Polityka - 1: 25 000
 - b) Typy i formy Rekreacji – 1: 75 000
4. Uwarunkowania Przyrodnicze 1 : 25 000
5. Uwarunkowania Istniejącego Stanu Zagospodarowania i Projektowana Infrastruktura 1: 25 000
- **Stanowiące opracowania analityczne**
6. Studium Historyczne:
 - a) Środowisko Kulturowe 1: 25 000
 - b) Przekształcenia Lesistości i Osadnictwa w okresie 1938-2000 1: 40 000
7. Rozmieszczenie Ludności 1 : 50 000
(załącznik do części tekstowej)
8. Ruch budowlany : 1: 50 000
 - pozwolenia na budowę 1998 - 2000
 - decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu 1998 - 2000
9. Uwarunkowania zewnętrzne Gminy 1: 100 000
(schemat – załącznik do części tekstowej)
10. Analizy zagadnień rolnictwa 1: 100 000
(analizy do części tekstowej)
11. Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego Centrum wsi Czarna 1: 5 000
(załącznik do części tekstowej)

C z ę ś ć A

UWARUNKOWANIA

Uwaga:

Zamieszczone w części tekstowej kopie opracowań graficznych STUDIUM są jedynie **ilustracją** uwzględnionej problematyki.

Identyfikację rozwiązań należy sprawdzać na mapach w skali oryginalnej 1:25 000

Spis treści części tekstowej

Część A - UWARUNKOWANIA

I. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego , obszary chronione i produkcyjnej przestrzeni rolniczej.....	str. 9-20
1. Środowisko przyrodnicze	str.9
2. Walory krajobrazowe	str.14
3. Obszary chronione	str.16
4. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	str.17
II. Środowisko kulturowe i obiekty zabytkowe.....	str. 21-22
1. Tradycje historyczne	str.21
2. Krajobraz kulturowy	str. 21
3. Obiekty zabytkowe	str. 23
III. Przeznaczenie , władanie gruntami, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu	str.24-31
1. Ogólna charakterystyka przeznaczenia terenu	str.24
2. Użytkowanie terenów (w tym władanie gruntami)	str.25
3. Najważniejsze obiekty zagospodarowania	str.27
4. Istniejąca infrastruktura techniczna	str.29
5. Komunikacja	str.31
IV. Jakość życia mieszkańców	str. 32
V. Ponadlokalne cele publiczne	str.37
VI. Ogólna ocena uwarunkowań i wnioski	str.39-44⁵
VII. Uwarunkowania wynikające z diagnozy.....	str. 44⁶

⁵ Tekst Zmiany Nr 1/2013 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna, przyjęty uchwałą nr II/9/14 Rady Gminy w Czarnej z dnia 9 grudnia 2014 r.

⁶ Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

I. STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO OBSZARU CHRONIONE I PRODUKCYJNEJ PRZESTRZENI ROLNICZEJ

1. Środowisko przyrodnicze.

Gmina Czarna leży w południowo – wschodniej części województwa podkarpackiego. Od najdalej na południowy – wschód wysuniętego obszaru Rzeczypospolitej i zbiegu trzech granic oddziela ją teren gminy Lutowiska. Od północy graniczy z gminą Ustrzyki Dolne i przynależy do powiatu Bieszczadzkiego. Wschodnia granica gminy stanowi zarazem granicę państwową z Ukrainą. Na zachodzie w rejonie Zalewu Solińskiego graniczy z gminami Solina i Cisna.

1.1. Fizjografia i geomorfologia.

Obszar gminy położony jest w Prowincji Karpat Południowo – Wschodnich, Podprowincji Beskidów Wschodnich, w Makroregionie Beskidów Lesistych, Mezoregionie Gór Sanocko – Turczańskich i Bieszczadów Zachodnich.

Gęstość zaludnienia wynosi około 13 osób / 1 km² i jest prawie dziesięciokrotnie mniejsza od średniej krajowej.

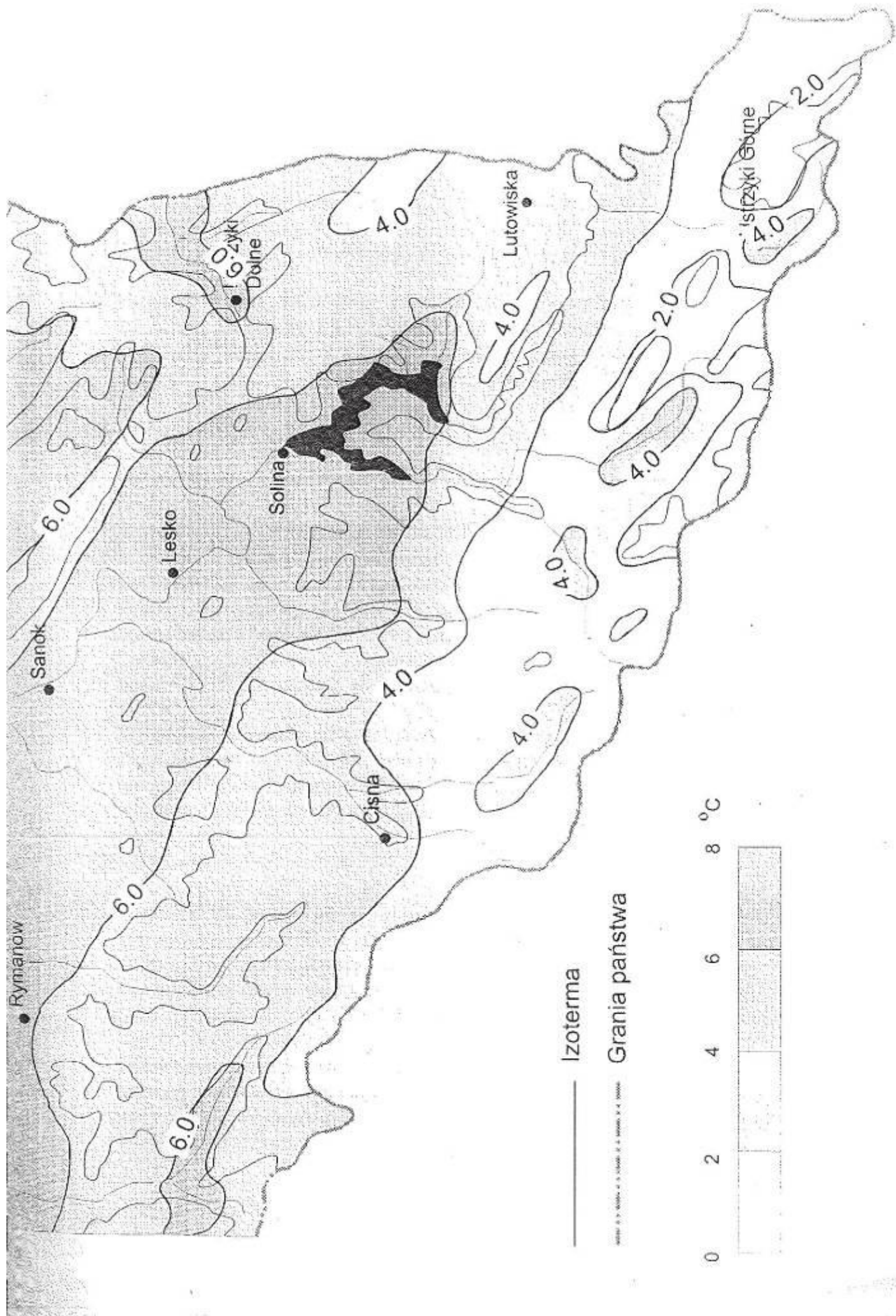
Fizjograficznie teren gminy położony jest w tzw. Centralnej Depresji Karpackiej będącej w zasięgu Zewnętrznych Karpat Fliszowych. Występują tu dwie jednostki strukturalne fliszu karpackiego : śląska i skolska. Jednostka skolska obejmuje tylko obszar dolin Rabego i Żłobka.

Podstawowym ogniwem litostratygraficznym są tutaj warstwy krośnieńskie, głównie dolne o właściwym dla tych warstw składzie. Płytsze podłoże stanowią czwartorzędowe osady deluwialne. Osady rzeczne to mady, wykształcone w postaci glin z dużym udziałem żwirów bądź piasków. Miąższość tych osadów dochodzi do 3 m.

Podstawowymi jednostkami geomorfologicznymi są :

- Bieszczady Niskie obejmujące prawie całą gminę.
- Bieszczady Wysokie – południowo – wschodnia część gminy.
-

W morfologii terenu widoczny jest układ rusztowy głównych grzbietów położonych równoleżnikowo oddzielonych od siebie stosunkowo głębokimi dolinami. Stoki głównych grzbietów porozcinane są głębokimi dolinami wciosowymi.

Ważniejsze wyodrębnione formy morfologiczne :

A. fragmenty doliny rzeki San o wys. bezwzględnej dna 420 – 450 m n. p. m.

B. Masyw Ostrego i Pasma Otrytu { 600 - 800 m n. p. m. }

C. pasmo Żukowa i Jaworników { 700 - 800 m n. p. m. }

Pasma górskie charakteryzuje intensywność rozdolinienia. Dominują spadki 15 – 30%. Cały teren gminy charakteryzuje się bardzo urozmaiconą rzeźbą co przy dużej lesistości i innych walorach stanowić może bazę dla rozwoju turystyki i rekreacji o znaczeniu ponadregionalnym.

1.2. *Klimat*

Podgórski, bardzo korzystny dla zdrowia, umiarkowanie deszczowy.

Dzięki bogatej rzeźbie terenu dobre warunki insolacyjne i przewietrzania. Różnicowanie klimatyczne na tak niewielkim obszarze pozwala wyodrębnić miejscowe mikroklimaty różniące się znacząco ilością dni dżdżystych, słonecznych i długością zalegania pokrywy śnieżnej.

Polana i Bystre mają zdecydowaną przewagę w nasłonecznieniu w stosunku do doliny Sanu. W paśmie Ostrego i Otrytu najdłużej zalega pokrywa śnieżna.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi +6,5°C, średnia stycznia – 5°C, a lipca + 17°C. Rozpiętość ekstremalnych wieloletnich temperatur od – 40°C do + 39°C.

Wilgotność znacznie powyżej średniej krajowej. Jakość powietrza najwyższa. Zagrożeniem są jedynie ośrodki wypału węgla drzewnego stosujące nieodpowiednią technologię. Zimą zagrożenia spalinami z lokalnych kotłowni węglowych nie są wyraźnie uciążliwe.

1.3. *Lesistość*

Wynosi 63% obszaru gminy, głównie lasy bukowo - jodłowe, o znacznej ilości kompleksów ponad 80 – i 100 – letnich. W obszarach granicy rolno – leśnej i dolinek źródłiskowych przewaga olszyn oraz wierzby.

Lasy w dużej mierze trudnodostępne dla penetracji rekreacyjnej i turystycznej poza wyznaczonymi szlakami. Spowodowane jest to bogatą rzeźbą terenu i bujnym podszyciem.

Gospodarka leśna prowadzona jest w sposób racjonalny. Uwagi mogą dotyczyć słabszych efektów gospodarki łowieckiej. Wpływ na to mogą mieć obecne zaniedbania, ale chyba przede wszystkim gospodarcze zmiany strukturalne widoczne tutaj bardziej jaskrawo niż w innych regionach kraju.

Wcześniejsze radykalne zmiany wynikające z przesłanek i wymogów politycznych w pół wieku zmniejszyły wielokrotnie zaludnienie tego obszaru a w następstwie doprowadziły do zwiększenia terenów leśnych o ponad 70%. Jednocześnie ten pierwotnie kulturowy { rolniczy } krajobraz stał się wtórnie naturalnym , co wzmocniło kondycję całego miejscowego środowiska naturalnego.

1.4. *Wody powierzchniowe i wglębne.*

Obszar gminy charakteryzuje się bardzo bogatą siecią hydrologiczną do zlewni Sanu {zlewisko M. Bałtyckiego} i zlewni Dniestru {zlewisko M. Czarnego}.

Jednak zasobność wód powierzchniowych jest niewystarczająca i mocno zróżnicowana w poszczególnych porach roku.

Ze względu na źródłkowy charakter całego obszaru i konfigurację terenu {duże spadki cieków wodnych} bogata sieć potoków i rzek służy przede wszystkim wyprowadzeniu nadmiaru wody do głównych zlewni. Nieprzepuszczalne płytkie warstwy geologiczne i znikome miejscami warstwy gleby pomimo wielkich obszarów leśnych nie zatrzymują większych zapasów wód powierzchniowych. Wpływ na to paradoksalnie ma „wtórne znaturalizowanie” krajobrazu i pozbawienie go istniejącego przed półwieczem systemu retencyjnego {stawy, młynówki, progi wodne}.

W makroskali zwłaszcza dla niżej położonych miejscowości problem ten rozwiązano dzięki zaporze i zbiornikowi Solińskiemu. Zapobiega to powodziom w niższym biegu Sanu i stwarza nowe atrakcyjne warunki do rozwoju rekreacji a także w pewnym stopniu rybołówstwa.

Wody wglębne występują w dwu poziomach :

- a) czwartorzędowy
- b) trzeciorzędowy

Pierwszy związany jest przede wszystkim z warstwą żwirów i rumoszu skalnego. Jego zasobność jest związana z ilością opadów i bliskością potoków.

Poziom trzeciorzędowy tworzą spękania piaskowca. Charakteryzuje się on średnią i dużą mineralizacją o charakterze solanki.

Wody te nadają się zarówno do kuracji pitnej jak też balneologicznej. Stwarza to możliwość utworzenia uzdrowiska w rejonie miejscowości Czarna.

Teren Zmiany Nr 1/2013 Studium znajduje się w obrębie jednolitej części wód powierzchniowych „Czarna” o kodzie: PLRW200012221349 (scalona część wód GW0802). Typ abiotyczny jednolitej części wód powierzchniowych to potok fliszowy, jest to naturalna część wód, której stan określono jako zły. Jest to część wód niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Nie wskazano derogacji. Celem środowiskowym dla jednolitych części wód powierzchniowych naturalnych, będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego.

Teren Zmiany Nr 1/2013 Studium położony jest on w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 158 (podział ten obowiązuje do 2014 roku, wg podziału od roku 2015 będzie to nr 168). JCWPd posiada kod europejski PLGW2200158. Należy ona do regionu wodnego Górnej Wisły (obszar dorzecza Wisły). Ocena stanu ilościowego uzyskała statusu „dobry”, analogicznie jak ocena stanu chemicznego. W kwestii oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jednolitej części wód podziemnych nr 158, nie wskazuje się żadnych zagrożeń.

Teren Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna znajduje się w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 168 (PLGW2000168). Charakteryzuje się ona dobrym stanem ilościowym i jakościowym wód. W kwestii oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jednolitej części wód podziemnych nr 168, nie wskazuje się żadnych zagrożeń. Celem środowiskowym dla JCWPd 168 jest utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego. Dobry stan ilościowy oznacza, że dostępne do zagospodarowania zasoby są wyższe niż średni wieloletni pobór rzeczywisty z ujęć wód podziemnych.

Teren Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna znajduje się w zasięgu Jednolitej Części Wód Powierzchniowych Zbiornik Solina do zapory w Myczkowcach kod PLRW20000221559. Charakteryzuje się ona dobrym stanem i statusem a jej celem środowiskowym jest utrzymanie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. W kwestii oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych Jednolitej Części Wód Powierzchniowych Zbiornik Solina do zapory w Myczkowcach nie wskazuje się żadnych zagrożeń.⁷

Teren Zmiany Nr 1/2013 Studium leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 431 Zbiornik warstw Krosno (Bieszczady) o powierzchni 1220 km², w którym zasoby dyspozycyjne szacowane są na 25 000 m³/d. Gmina Czarna nie znajduje się w zasięgu obszaru najwyższej ochrony (ONO), natomiast część południowo-zachodnia gminy znajduje się w zasięgu obszaru wysokiej ochrony GZWP (OWO).

Na terenie Zmiany Nr 1/2013 Studium nie występuje obszar wysokiej ochrony GZWP (OWO) ani obszar najwyższej ochrony (ONO).

1.5. Szata roślinna.

Jest jednym z głównych elementów tworzących przyrodniczy krajobraz gminy, obok :

a) świata zwierzęcego

⁷ Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

- b) rzeźby terenu
- c) klimatu
- d) elementów kulturowych o znacznym stopniu „znaturalizowania”
{Zalew Soliński}.

Roślinność wpływa na stosunki wodne, kształtowanie się gleby, klimat lokalny i świat zwierzęcy.

W podziale geobotanicznym obszar ten jest położony w Bieszczadach {część południowa gminy} i Pogórzu Przemyskim { część północna gminy}. Ogółem na terenie gminy przeważają zbiorowiska leśne nad nieleśnymi { ok. 63%}. W ich obrębie znaczną część zajmują zbiorowiska zrębowe. Występują tutaj drzewa i krzewy charakterystyczne dla piętra pogórza i piętra regla dolnego.

Granica między nimi przebiega na wysokości 500 – 550m n. p. m.

Mieszane lasy z wszystkimi występującymi w tym obszarze przedstawicielami flory tylko w niewielkim stopniu są monokulturami służącymi wyłącznie do produkcji drzewnej.

Przewaga buczyny karpackiej i jodły. Ale także występuje kwaśna buczyna górską, jaworzyna karpacka oraz wszystkie inne drzewa iglaste i liściaste. Wzdłuż cieków wodnych występuje zespół wiklin i leszczyna. Zbiorowiska łąkowe reprezentuje zespół nadrzecznej olszyny górskiej.

Na arealach porolnych powstały kompleksy lasów olszy szarej. Występuje wiele gatunków cennych dla ziołolecznictwa i pszczelnictwa. Znajduje się też kilkadziesiąt stanowisk roślin chronionych.

1.6. Świat zwierzęcy

Cały obszar gminy znajduje się w krainie zoogeograficznej Bieszczadów.

Dzięki warunkom przyrodniczym i właściwej gospodarce leśnej obszar gminy jest ostoją wielu gatunków zwierząt puszczańskich.

Fauna Bieszczadów jest typowa dla wschodnio - karpackich knieji.

Zwierzostan poza aspektami naukowymi i edukacyjnymi ma także wymiar gospodarczy {łowiectwo}. Znajdują się tu ostoje i terytoria największych europejskich drapieżników {niedźwiedzia brunatnego, wilka, rysia, żbika}.

Występują też wszystkie inne gatunki zwierząt, ptaków, płazów i gadów charakterystycznych dla tej części Karpat Wschodnich.

Poza tym dzięki powstaniu Zalewu Solińskiego gniazduje na tym terenie nie tylko bocian czarny, ale także czapla i inne gatunki rybołówów.

Bogactwo fauny na tym obszarze jest niewątpliwie jednym z ważniejszych walorów przyrodniczych gminy na skalę krajową a nawet europejską.

1.7. Surowce mineralne

Występują tutaj piaskowce kredowe i trzeciorzędowe. Piaskowiec glaukonitowy był eksploatowany w kamieniołomie przy drodze Czarna – Polana. Ze względu na szczupłość złoża zaniechano eksploatacji.

Występują złoża żwiru. Eksploatacja tych złóż jest jednak z wielu powodów nieopłacalna. Gmina Czarna leży na obszarze występowania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Złoża ropy naftowej typu strukturalnego zalegają w warstwach piaskowców na głębokości 180 – 800 m.

Ze względu na niewielką wydajność eksploatacja tych złóż zostanie zakończona. Pozwoli to też na wykorzystanie zasobów wód mineralnych dla celów konsumpcyjnych i balneologicznych.

Na terenie objętym Zmianą Nr 1/2013 Studium występuje udokumentowane złożo surowców mineralnych – piaskowca „Polana” o numerze w bazie danych geologicznych MIDAS 14694. Całkowita powierzchnia złoża 19,40 ha . Złoże jest rozpoznane szczegółowo. Maksymalna miąższość kopaliny wynosi 92,40 m (średnio 38,00 m), grubość nakładu wynosi zaś 0,30 – 2,60 m (średnio 1.30). Nadzór górniczy nad złożem sprawuje Okręgowy Urząd Górniczy w Krośnie.⁸

1.8. Zagrożenia

a) *tereny zalewowe*

Brak szczegółowych opracowań hydrogeologicznych w tym zakresie . Z uwagi , że cały obszar gminy znajduje się w terenie górzystym o wyrazistej deniwelacji koryt rzecznych , problemy powodziowe w zasadzie nie występują, poza incydentalnymi, na małych fragmentach terenów wsi Czarna Dolna, (głównie związane z niewłaściwymi przekrojami przepustów) oraz we wsi Polana na zachodnim jej krańcu, w zakolach potoku Czarny.

b) *osuwiska*

W ciągach terenów osadnictwa istniejącego i potencjalnego rozwoju – nie występują.

Natomiast osuwiska przyległe do tras komunikacyjnych znajdują się przy drodze wojewódzkiej między Czarną i Polaną, pomiędzy Olchowcem i Rajskim, oraz przy drodze wojewódzkiej na odcinku od Czarnej – Kopalnia w stronę Lutowisk.

c) *zjawiska elektromagnetyczne* – można określić jako standardowe wzdłuż linii energetycznych w strefie właściwej danemu napięciu. Natomiast zasięg ewentualnego szkodliwego oddziaływania masztu

⁸ Tekst Zmiany Nr 1/2013 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna, przyjęty uchwałą nr II/9/14 Rady Gminy w Czarnej z dnia 9 grudnia 2014 r.

przełącznikowego w Czarnej Górnej (z przyszłym zamontowaniem urządzeń telefonii komórkowej) według wykonanej w 1999 roku ekspertyzy dla Urzędu Gminy Czarna – nie przekracza 12 m w poziomie terenu. Maszt przełącznikowy dla wsi Polana znajduje się ponad kilometr od najbliższych osiedli.

d) *hałas* – na terenie gminy nie ma zagrażających źródeł hałasu poza oczywistymi związanymi z funkcjonowaniem osiedli i tras komunikacyjnych.

e) *powietrze i wody powierzchniowe*

Zagrożenie zanieczyszczenia powietrza i wód powierzchniowych nie występują w stopniu istotnym.

Raport Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie z 1999r podaje:

- stężenie Sa g/m³ - 1,6 , jeden z najniższych w województwie
- emisja zanieczyszczeń SO₂ - 184 Mg, NO₂ - 53 kg, CO₂ - 19875 Mg i pyłów - 61 Mg
- wskaźnik czystości fizyko - chemicznej w I klasie czystości, a bakteriologiczny w przedziale klasy II .

Istnieje zanieczyszczenie pochodzące z wypalów węgla drzewnego w dotychczasowej technologii (jednowarstwowe retorty bez filtrów – emitujące aceton, smoły i inne związki możliwe do odzyskania przy zastosowaniu właściwej technologii).

2. Walory krajobrazowe.

Gmina Czarna najogólniej określając charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi.

Składają się nań : ukształtowanie terenu, szata roślinna, zagospodarowanie rolnicze i przestrzenne, zabytki kultury materialnej itp.

Wartości krajobrazu naturalnego i kulturowego wynikają zarówno z uwarunkowań zewnętrznych jak i samego przyrodniczego „genius loci”. Omawiany obszar znajduje się w jednym z najatrakcyjniejszych krajobrazowo, turystycznie i przyrodniczo regionów kraju.

Urozmaiconą i malowniczą rzeźbę terenu tworzą pasma górskie Otrytu, Ostrego, Żukowa i Jaworników poprzedzielanych dolinami.

Pasma górskie w części trudno dostępne są zalesione i tętniące życiem z pominięciem czynnika ludzkiego. To odróżnia tę gminę od chociażby nowosądeckizny. Doliny w części zagospodarowane umiarkowanie, a w części wtórnie naturalne. Rozległe kompleksy łąkowe dają możliwość intymnego obcowania z przyrodą na rozległej przestrzeni.

Szata roślinna bogato zróżnicowana daje specyficzny koloryt w

poszczególnych porach roku.

Przewaga lasów bukowych w wielu partiach pasm górskich przebarwia całe obszary z intensywnej zieleni, poprzez wszystkie odmiany czerwieni po głęboki fiolet {to zjawisko zostało malarsko zdefiniowane przez profesora Gruszczyńskiego}.

Nieliczne zabytki kultury materialnej {cerkwie, dzwonnice, kapliczki, cmentarze, a nawet kiwony} rozrzucone na wielkich przestrzeniach, często bez architektonicznego kontekstu są tym bardziej wyeksponowane na tle naturalnego pejzażu.

Wiele rezerwatów i zjawisk przyrodniczych { przełom Sanu, jaskinia w Rosolinie } dopełnia atrakcyjności tego obszaru.

Krajobraz miejscowy można odbierać z dna wąwozu, z malowniczych serpentyn w Polanie, z rozległych dolin lub z punktów widokowych i najwyższych wzniesień. Ta wielostopniowość i zmienny horyzont daje tym głębsze doznania estetyczne i emocjonalne. Niezależnie od pogody i pory roku walory krajobrazowe są wiodącym elementem atrakcyjności gminy.

3. Obszary chronione

3.1. Rezerваты istniejące

„Krywe” - na terenie miejscowości Tworylne

„Sine Wiry” - fragment na terenie miejscowości Tworylne

3.2. Park Narodowy

W południowej części miejscowości Tworylne znajduje się fragment Bieszczadzkiego Parku Narodowego.

3.3. Park Krajobrazowy

Część „Parku Krajobrazowego Doliny Sanu” będącego otuliną Bieszczadzkiego Parku Narodowego, obejmująca cały obszar niezamieszkałych miejscowości Tworylne i Rosochate, południowe części miejscowości Chrewt, Wydrne i Polana.

3.4 Obszary Chronionego Krajobrazu

Teren objęty Zmianą Nr 1/2013 Studium znajduje się we Wschodniobeskidzkim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Najważniejszym celem utworzenia obszaru chronionego krajobrazu jest ochrona półnaturalnych łąk kośnych i pastwisk poprzez ich ekstensywne użytkowanie.⁹

⁹ Tekst Zmiany Nr 1/2013 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna, przyjęty uchwałą nr II/9/14 Rady Gminy w Czarnej z dnia 9 grudnia 2014 r.

Teren objęty Zmianą Studium znajduje się we Wschodniobeskidzkim Obszarze Chronionego Krajobrazu.¹⁰

3.5

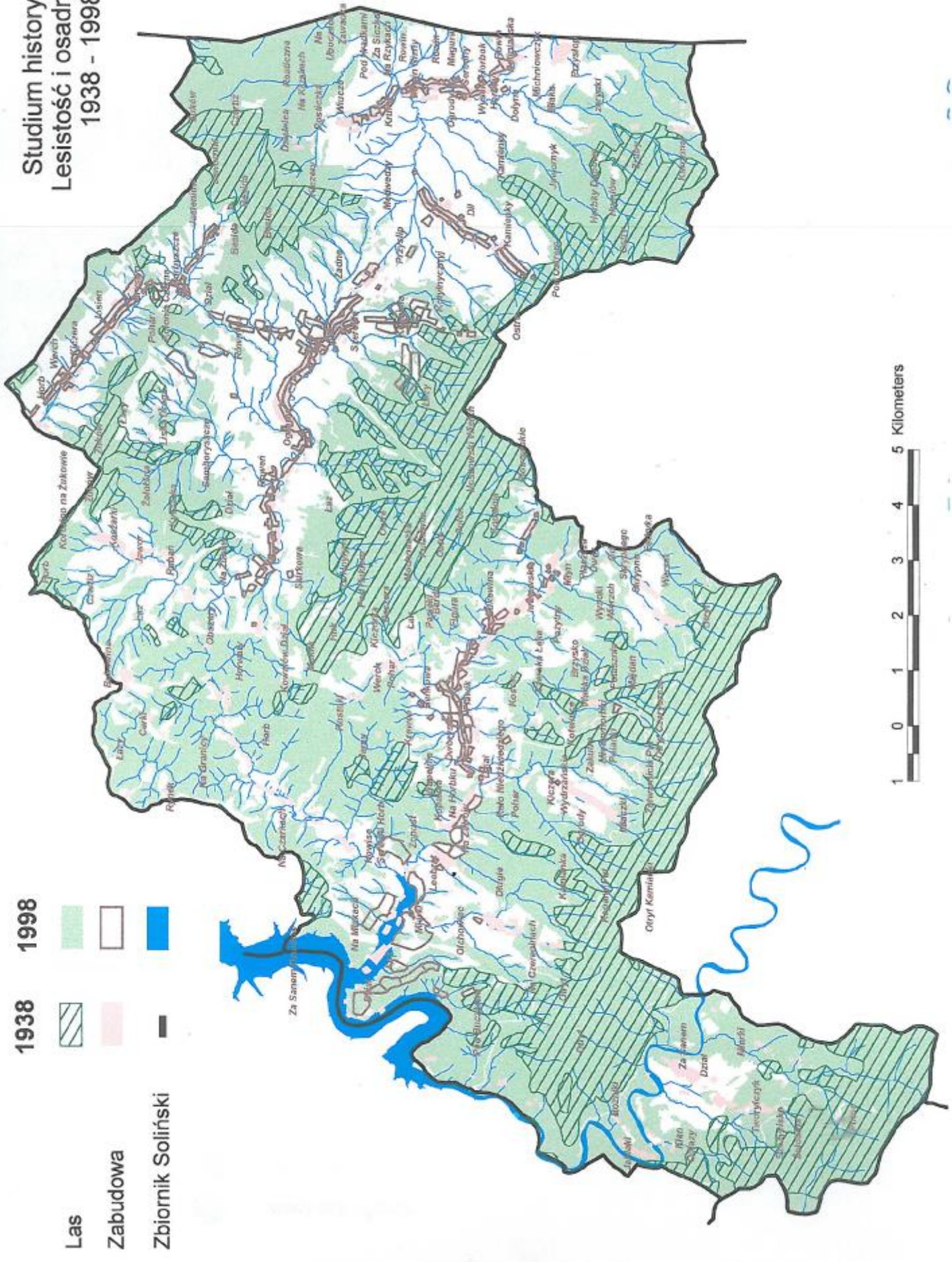
Obszary Natura 2000

Teren objęty Zmianą Studium znajduje się w Obszarze Natura 2000 – Bieszczady (PLC180001) (obszar specjalnej ochrony ptaków i specjalny obszar ochrony siedlisk)¹¹

¹⁰ Tekst Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

¹¹ Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

Studium historyczne Lesistość i osadnictwo 1938 - 1998

- 1938** **1998**
- Las**
- Zabudowa**
- Zbiornik Soliński**

1 0 1 2 3 4 5 Kilometers

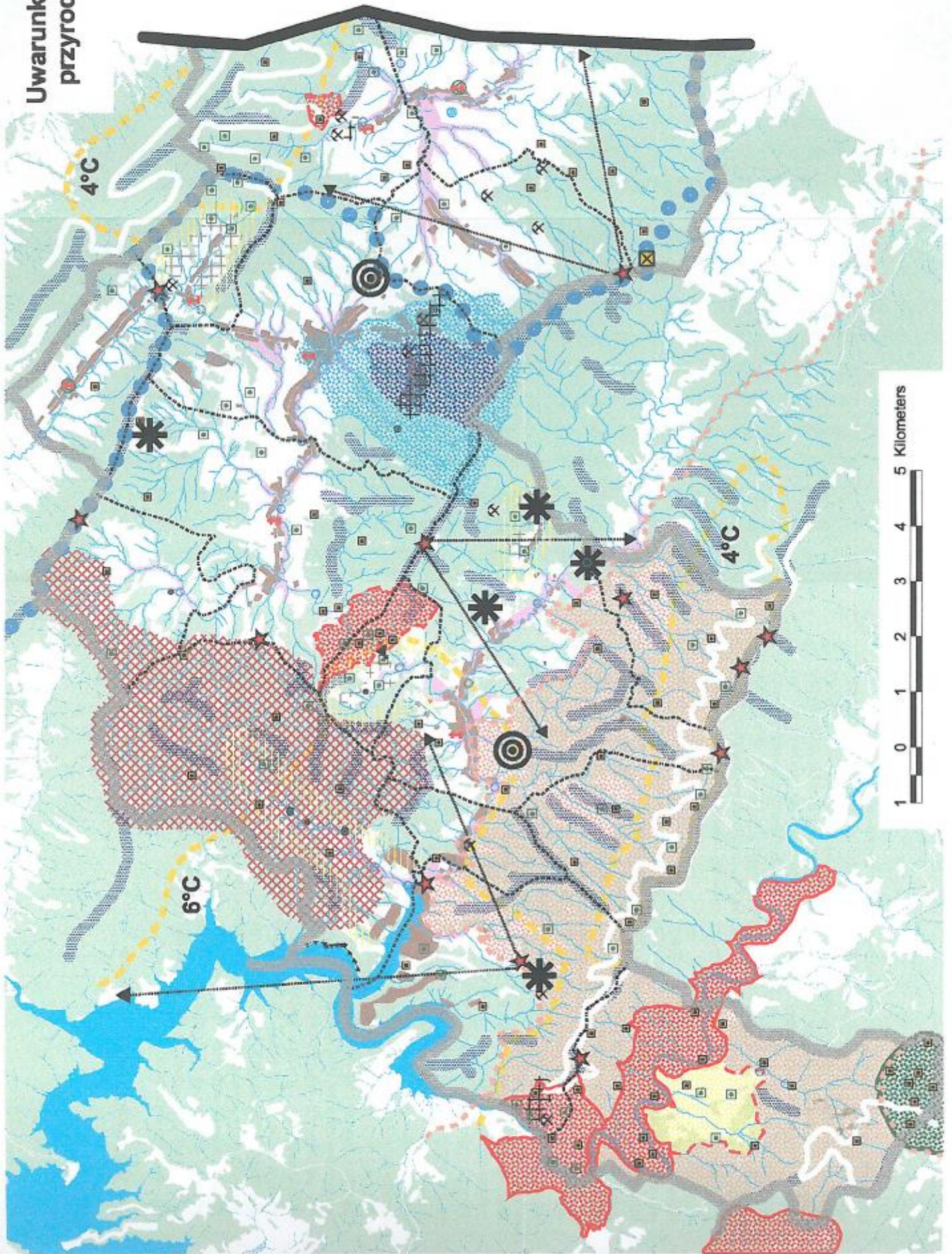
160

Legenda

•	Granice		doliny widokowe
	państwa		grzbiety górskie
	gminy		skarpy i wychodnie skalne
	wsi		jaskinia
	wododział		kamieniołom
•	Drogi		zaleganie pokrywy śnieżnej
	wojewódzkie		izolinie
	powiatowe		obszar ciszy aerodynamicznej
	gminne		tereny górnicze
	Zalew Soliński		kopalnia ropy
	rzeki		młyny
	lasy		cerkiew
	tereny zabudowy		kościół
	tereny inwersyjne		cerkwisko
•	Obszary chronione		punkt widokowy
	park narodowy		panorama widokowa
	rezerwat (istn.)		wypał węgla drzewnego
	rezerwat (proj.)		maszty
	park krajobrazowy		
	użytek ekologiczny		
•	Strefy uzdrowiskowe		
	a		
	b		
•	Inne		
	rejon ostoi zwierzyny		
	źreemia bobrowe		
	stanowisko zwierzyny		
	pomniki przyrody		
	rośliny chronione		
	źródło wody mineralnej		
	wody oligoceńskie		

156

Uwarunkowania przyrodnicze

1 0 1 2 3 4 5 Kilometers

150

4. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

4.1 Struktura agrarna

Specyfika położenia geograficznego Gminy Czarna w Bieszczadach oraz historia osadnictwa i nietypowe procesy demograficzne, w tym migracje zdeterminowały współczesne zagospodarowanie wsi. W grupie szesnastu wsi wymienionych w operatach opisu rolniczego istnieje pięć jednostek, w których nie występuje aktualnie ani jedno gospodarstwo.

Rzutuje to na ogólną liczbę gospodarstw w gminie, których jest około 340 {dla porównania we wsiach gminy Ustrzyki Dolne gospodarstw jest 1025}. W materiałach dokumentalnych z przed 1939 r. znajdujemy informacje o występowaniu na tym obszarze tysięcy zagród rolniczych, o których bytności świadczą jeszcze zadrzewienia i ślady po osadnictwie. Jak wspomniano wyżej do tak drastycznych zmian przyczyniły się przymusowe migracje ludności.

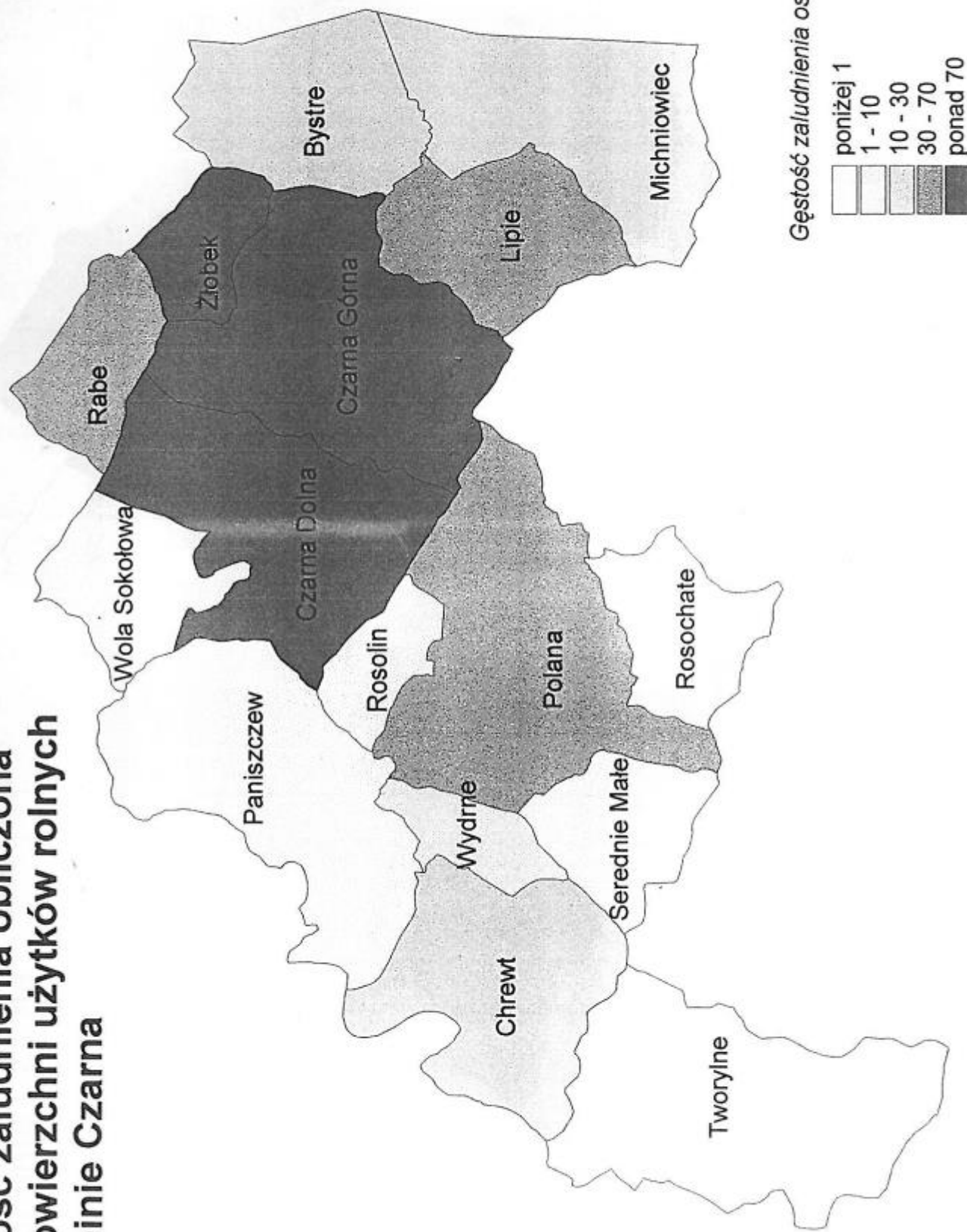
Aktualnie większość gospodarstw rolniczych koncentruje się w miejscowościach Czarna Górna, Polana, Rabe, Czarna Dolna, Lipie, Michniowiec. Większość gospodarstw w gminie oscyluje wokół powierzchni 14 ha. Są jednak wsie, w których średnia powierzchnia gospodarstwa nie przekracza 10 ha, to jest we wsiach : Czarna Górna, Rabe, Żłobek.

Najliczniejszą grupę wsi stanowią te, w których średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 12 – 25 ha. {rys. 2}. We wsiach, w których gospodarstwa można policzyć na palcach ich powierzchnie znacznie odbiegają od średnich dla gminy i świadczą o powstaniu tych gospodarstw w wyniku prywatyzacji PGR – ów, ponieważ przed zmianą ustrojową 55% powierzchni użytków rolnych znajdowało się w gestii tak zwanego sektora uspołecznionego, przy uspołecznieniu gruntów w całym byłym województwie krośnieńskim na poziomie 20% powierzchni użytków rolnych. Podobna tendencja małego udziału własności prywatnej użytków rolnych i lasów w Gminie Czarna istnieje w dalszym ciągu, bowiem według ostatnich danych z gminy, w gestii prywatnych właścicieli znajduje się 26,15% powierzchni ogólnej. Przestrzenny obraz tego zjawiska ilustruje rys. 3.

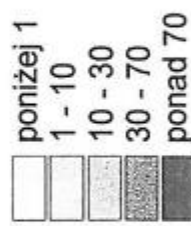
W dwóch wsiach : Tworylnem i Rosochatem własność prywatna nie jest notowana w ogóle. Do 15% udziału własności prywatnej posiadają wsie : Sierednie Małe, Chrewt, Paniszczew. Od 15% do 30% posiadają wsie : Wydrne, Czarna Dolna, Wola Sokołowa i Bystre. Od 30% do 45% gruntów prywatnych posiadają wsie : Polana, Czarna Górna, Żłobek, i ponad 45% gruntów prywatnych, ale bez przekraczania granicy 58,04% jaką ustanawia wieś Rosolin występuje we wsiach Michniowiec, Lipie, Rabe, Rosolin. Ten niski udział własności prywatnej we władaniu gruntami jest częściowo wyjaśniony poprzez wysoki stopień lesistości gminy i jej wsi, przy wybitnej dominacji państwowej własności lasów.

Gęstość zaludnienia obliczona do powierzchni użytków rolnych w gminie Czarna

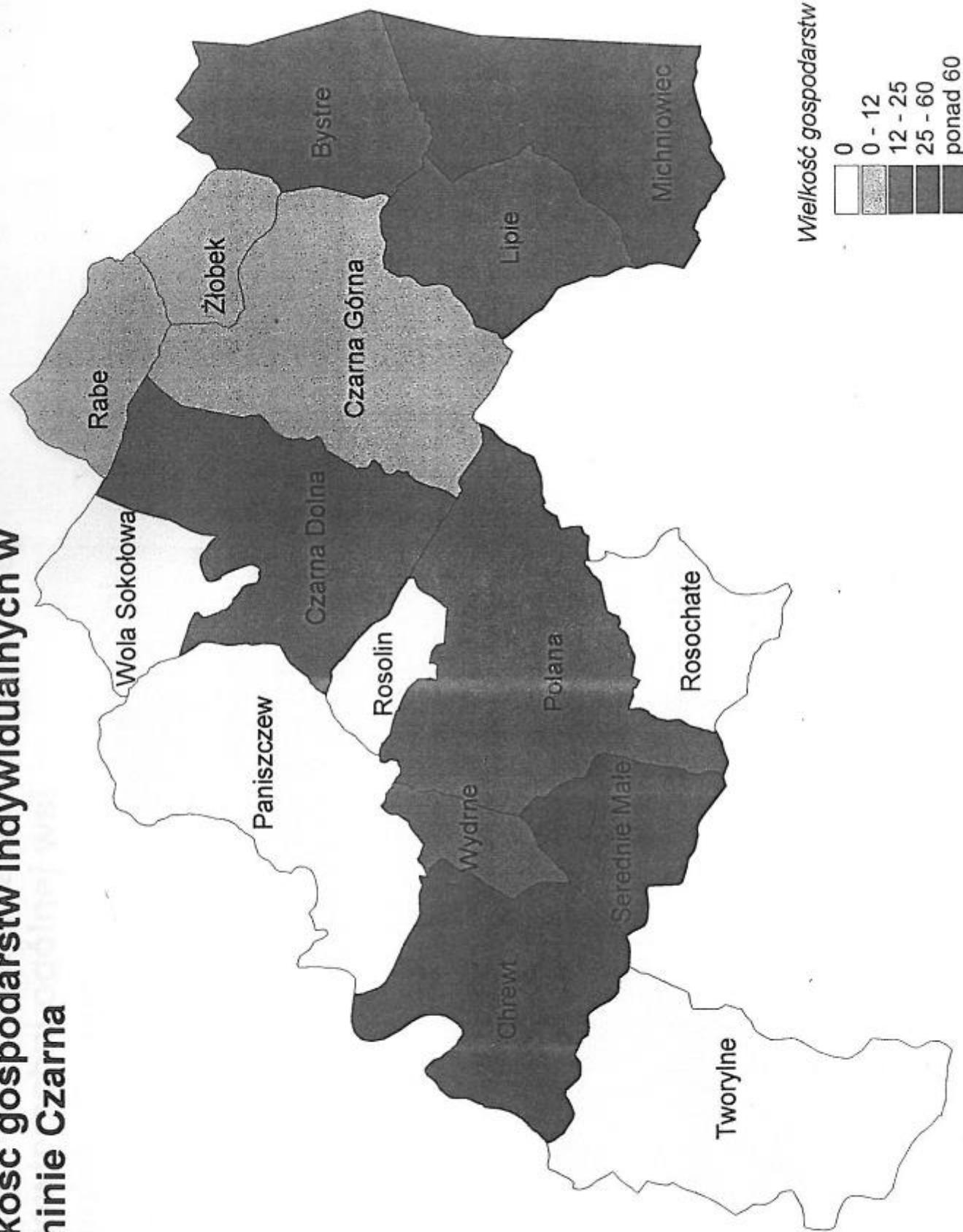
Rys. 4

Gęstość zaludnienia osób/km²

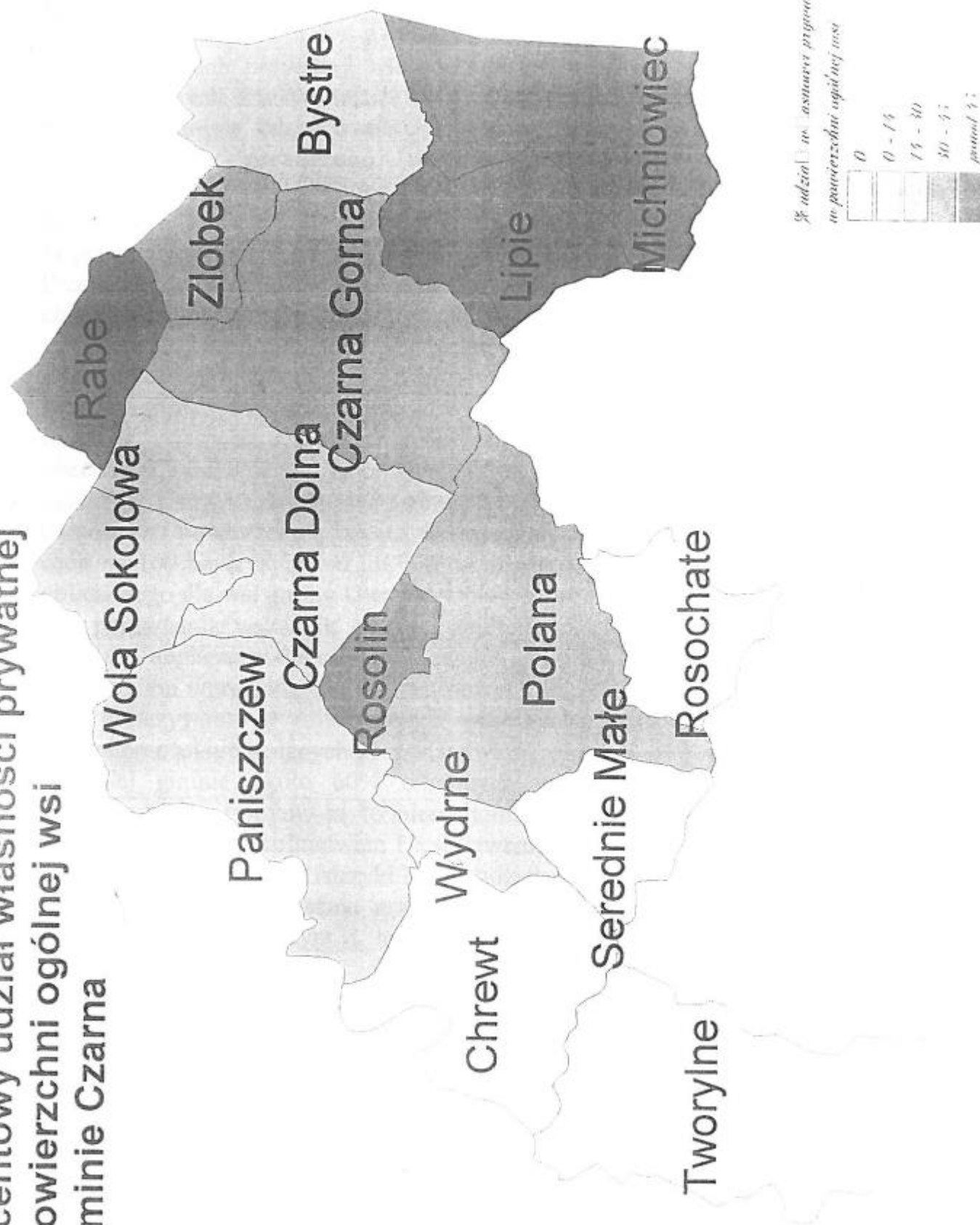
Wielkość gospodarstw indywidualnych w gminie Czarna

Wielkość gospodarstw w ha

0
0 - 12
12 - 25
25 - 60
ponad 60

Procentowy udział własności prywatnej
w powierzchni ogólnej wsi
w gminie Czarna

% udział w zasobie prywatnej
w powierzchni ogólnej wsi

4.2 Uwarunkowania funkcjonalne

W ramach prywatnej własności gruntów główną pozycję zajmuje udział użytków rolnych, a w tym udział trwałych użytków zielonych {rys. 4 i 5 }.

Średnio w gminie udział trwałych użytków zielonych w strukturze użytkowania ziemi sektora prywatnego wynosi 68,7% przy wyraźnej przewadze w miejscowościach: Chrewt, Wydrne, Serednie Małe, Polana, Rosolin, Paniszczew, Wola Sokołowa, Rabe, Czarna Górna, Bystre i Lipie.

W pozostałych wsiach udział łąk i pastwisk nie przekracza 52%.

Przewaga trwałych użytków zielonych w strukturze użytków rolnych jest charakterystyczna dla rolnictwa obszarów górskich, szczególnie przy dzisiejszym gwałtownym wzroście kosztów mechanizacji pielęgnacji upraw i jednoczesnej stagnacji cen skupu płodów rolnych.

Brak w gminie większych ośrodków koncentracji ludności i dominacja funkcji rolniczo – leśnych rzutuje na niski poziom zaludnienia gminy, który wynosi obecnie 13,3 osób na 100 ha powierzchni ogólnej, przy gęstości zaludnienia gminy sąsiedniej Ustrzyki Dolne rzędu 42 osoby na 100 ha. Jednakże przeliczenie liczby ludności na powierzchnię będącą we władaniu osób prywatnych daje wynik 50,7 osób na 100 ha {rys 1}, co już nie tak bardzo odbiega od podobnego wskaźnika obliczonego dla wsi gminy Ustrzyki Dolne, który wynosi tam 57,4 osoby.

Dla porównania wskaźnik gęstości zaludnienia obszarów w gminach wiejskich w Polsce, ale liczony dla całej powierzchni gmin wynosi 54 osoby na 100 ha.

Symptodem wprowadzenia w teren nowych funkcji pozarolniczych i pozaleśnych jest wskazywana w informacjach gminnych liczba płatników podatku od nieruchomości nie będących gospodarstwami rolnymi.

W całej gminie około 60% odrębnych własności ziemi jest nie związana gospodarstwem rolnym, są to nieruchomości należące do mieszkańców gminy zatrudnionych poza rolnictwem i leśnictwem, lub należące do mieszkańców spoza gminy { w całej gminie Ustrzyki Dolne udział ten wynosi 59% }.

Do wsi, w których wyraźnie przeważa własność nieruchomości nie związanych z gospodarstwem rolnym i leśnym należą : Chrewt, Czarna Górna, Polana, Czarna Dolna i Bystre.

Przestrzenny rozkład wskaźnika udziału nieruchomości ilustruje rys 6.

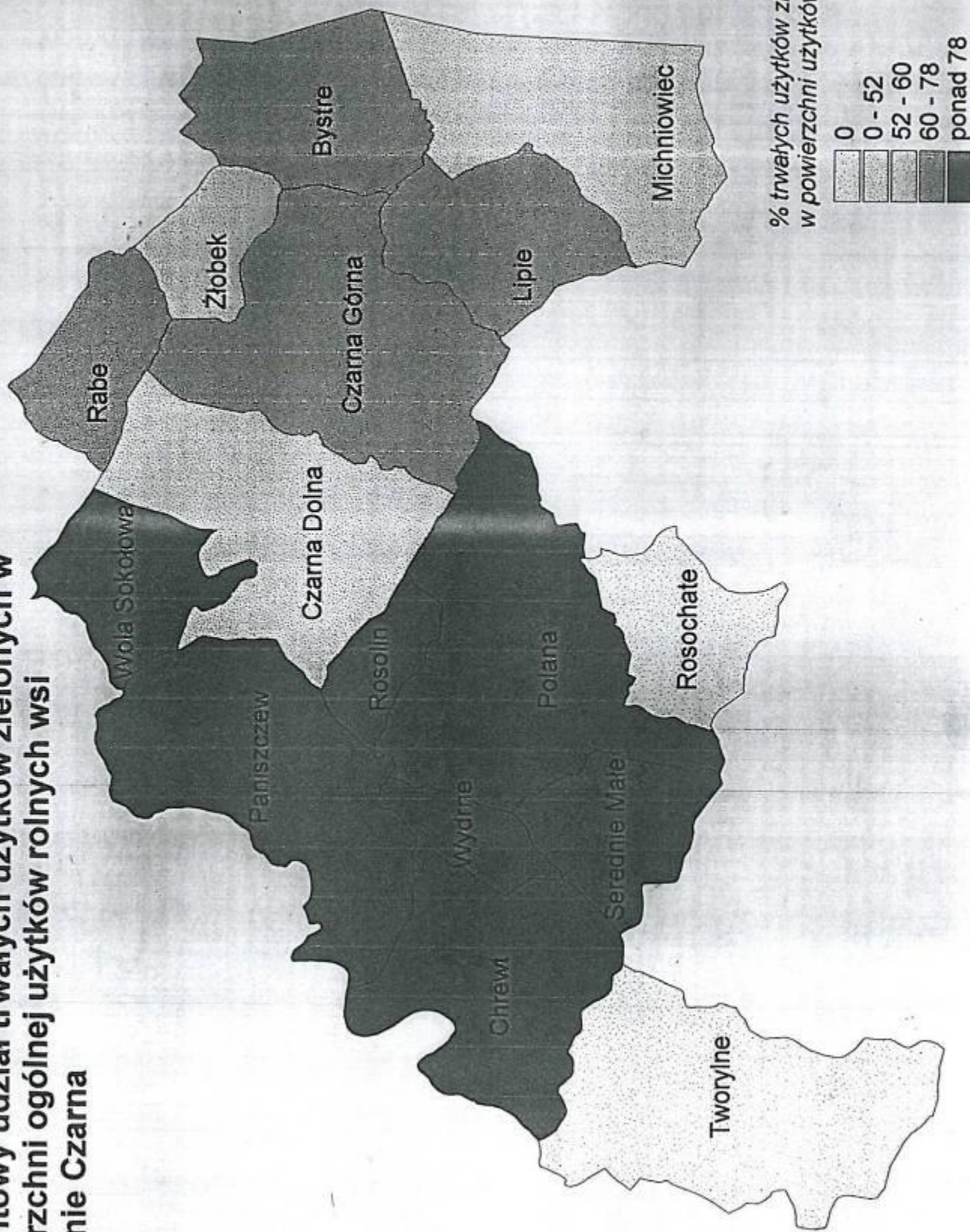
Procentowy udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej wsi w gminie Czarna

Rys. 4

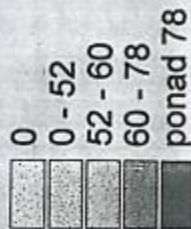

Procentowy udział trwałych użytków zielonych w powierzchni ogólnej użytków rolnych wsi w gminie Czarna

Rys. 5

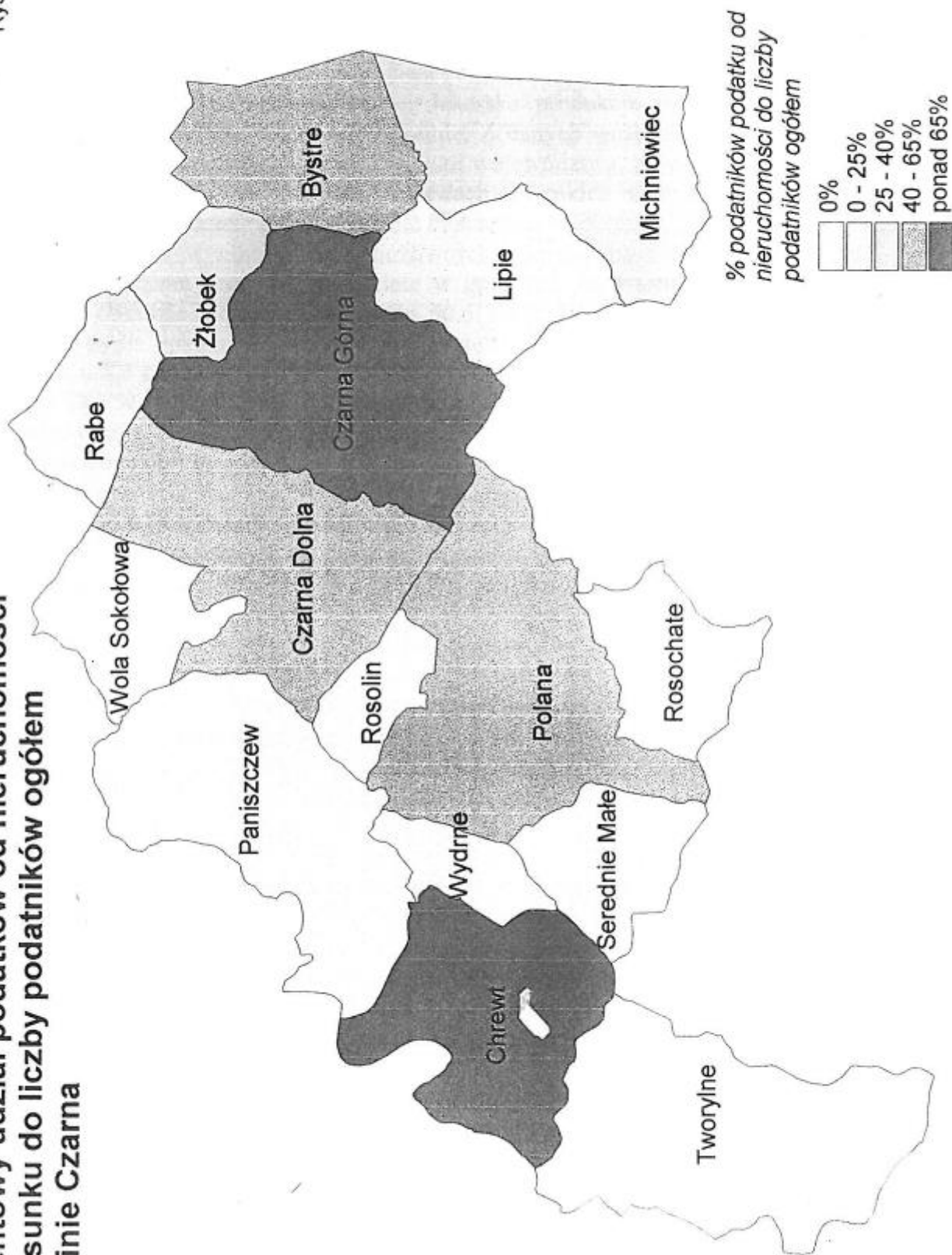

% trwałych użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych

**Procentowy udział podatków od nieruchomości
w stosunku do liczby podatników ogółem
w gminie Czarna**

Rys. 6

4.3 *Produkcja rolnicza*

Zdecydowanie pastwiskowo - łąkarska produkcja rolnicza determinuje możliwości hodowlane rolników w gminie. Z danych wcześniejszych wynika, że gmina była hodowlanym zagłębiem w skali województwa, bowiem w 1982 r. przy obsadzie w województwie w gospodarstwach chłopskich rzędu 82,8 sztuk na 100 ha ur w gminie Czarna obsada wynosiła 89,6 sztuk.

Brak warunków wynikających z możliwości produkcji pasz dla trzody chlewnej limitował poziom produkcji w gminie w granicach 30,3 sztuk na 100 ha, przy średniej obsadzie wojewódzkiej rzędu 50,6 sztuk. Współcześnie w całej gminie obsada bydła spadła do poziomu 41,1 sztuk na 100 ha ur. a obsada świń do poziomu 8,3 sztuki na 100 ha ur.

Do wsi, w których pomimo trudnych warunków gospodarowania jest utrzymywane liczne stado bydła należy zaliczyć : Bystre, Polanę, Żłobek i Lipie. Ukierunkowanie gospodarstw na hodowlę i jej wysoki stan wskazuje, że wymienione wsie skupiają ludność utrzymującą się w znacznej mierze z rolnictwa, natomiast występowanie równolegle licznej grupy płatników podatku od nieruchomości wskazuje na rozwój zaczątków wsi wielofunkcyjnych. Szkoda tylko, że ten pozytywny przekład ma miejsce tylko w czterech na szesnaście wsi gminy. (rys.6)

Kolejną cechą wyróżniającą gospodarstwa w gminie jest występowanie znaczącej obsady koni. Średnio jeden koń przypada na dwa gospodarstwa.

Jest to z jednej strony związane z wykorzystywaniem koni w eksperymentalnych warunkach w rolnictwie, gdzie dostępny sprzęt rolniczy nie może być użyteczny, jak też z wykorzystywaniem koni do prac usługowych w lasach Państwowych i coraz częściej na potrzeby rekreacji i rozwijającej się turystyki w gospodarstwach rolniczych.

Dotychczas tradycyjny w górach kierunek produkcji owczarskiej przeżywa w gminie kryzys. Średnio w gminie jest 26,7 owiec na 100 ha ur powyższa obsada jest jednak rozmieszczona nierównomiernie i koncentruje się we wsiach : Rabe, Polana i Bystre.

Uzupełnieniem dla gospodarki łąkowo - pasterskiej i hodowli bydła jest uprawa roślin na gruntach ornych. Grunty orne wg ewidencji zajmują w gminie około 31% powierzchni użytków rolnych, jednak jak wynika ze spisu rolnego tylko 27% gruntów ornych jest obsiewnych. Najwięcej obsiewają rolnicy we wsiach : Polana, Czarna Górna, Bystre. Grunty nie obsiane najczęściej ugorują, lub są stopniowo przekształcane w użytki zielone. Do najpopularniejszych upraw należą w gminie rośliny zbożowe, które zajmują 60% powierzchni zasianej. Ziemiaki należą do roślin uprawianych praktycznie na potrzeby samozaopatrzenia gospodarstw domowych rolników.

W gminie średni udział ziemniaków w strukturze zasiewów wynosi bowiem tylko 7,5%. W kraju również notuje się stały systematyczny spadek powierzchni uprawy ziemniaków, na co wpływ wywiera zespół czynników zewnętrznych i unikanie przez rolników upraw intensywnych wysokonakładowych, gdzie występuje wysokie ryzyko realizacji dochodów. W gminie wyjątkowo wysoki udział ziemniaków jest notowany we wsiach Polana i Czarna Górna.

4.4 Schematy ilustrujące przestrzenie.

Poszczególne zagadnienia uwarunkowań gospodarki rolnej {w załączniku}

- Gęstość zaludnienia obliczona do powierzchni użytków rolnych -
rys.1
- Wielkość gospodarstw indywidualnych -
rys.2
- Procentowy udział własności prywatnej w powierzchni ogólnej wsi -
rys.3
- Procentowy udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej wsi -
rys.4
- Procentowy udział trwałych użytków zielonych w powierzchni
ogólnej użytków rolnych wsi -
rys.5
- Procentowy udział podatków od nieruchomości
w stosunku do liczby podatników ogółem . -
rys.6

II. ŚRODOWISKO KULTUROWE I OBIEKTY ZABYTKOWE

1. Tradycje historyczne

Ze źródeł historycznych wynika , że w większości wsi znajdujących się obecnie w granicach gminy istniały w XV i XVI wieku osady rolniczo leśne .

Miejscowość Czarna , siedziba gminy , założona została w 1505 roku i była własnością Kmitów. Znaleźiska archeologiczne (m in. Neolityczne narzędzia obsydianowe) wskazują na znacznie wcześniejsze początki osadnictwa na tym terenie. Czarna powstała jako osada leśno – rolnicza i taką funkcję pełni do dzisiaj.

Po podziale Czarnej na Czarną Dolną (tereny PGR) i Górną (dawne centrum osadnicze) ta druga przejęła rolę wiodącą.

Polana była w okresie międzywojennym jedną z większych wsi bieszczadzkich. Serednie Małe, w której obecnie istnieje tylko jedno gospodarstwo, należała do szlachty zagrodowej, która po 1945 roku, ze względów na uwarunkowania polityczne opuściła ten teren.

Szczegółowe dane o tradycjach historycznych wszystkich zamieszkałych i niezamieszkałych miejscowości gminy, ujęte są w studium historycznym, stanowiącym załącznik do niniejszego „STUDIUM UiKZP”

2. Krajobraz kulturowy

Wszystkie jednostki osadnicze gminy znajdują się w miejscach osadnictwa historycznego. Jednakże, o ile przed rokiem 1940, omawiany obszar obejmował 17 wsi, z zaludnieniem ponad 10 tys. mieszkańców – obecnie zamieszkałych podstawowych wsi jest 8 z 2,5 tys. mieszkańców.

Wojny i czas walk po II wojnie światowej, a następnie akcja wysiedleń związana z przejęciem obszaru w granice ZSRR, częściowe zniszczenia i degradacja zabudowy, doprowadziły do zatarcia śladów dawnych obiektów usługowych i produkcyjnych.

Zasze w tej mierze zmiany ilustruje mapa nr 1 w studium historycznym (wym. wyżej w pkt. 2.1.)

Kolejne zmiany środowiska kulturowego wywołało włączenie terenów obecnej gminy w 1951 r. w granice państwa polskiego i akcja wtórnego osadnictwa w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych. Z racji skromnych środków na nie przeznaczonych, zaznaczyło się ono trwale w krajobrazie – ubogim w formie , nietradycyjnym budownictwem.

Budynki powstałe w latach 70-tych i 80-tych przeważnie też świadczą o niedostatkach ekonomiczno – technicznych w budownictwie i poza utrwaloną już tendencją do stosowania dachów spadowych nie spełniają postulatów dobrej harmonii z pięknem lokalnego krajobrazu.

Natomiast w latach 90-tych zrealizowano kilkanaście budynków nawiązujących częściowo formą i detalem do tradycji, lub też w formach poszukujących nowego stylu dostosowanego do warunków podgórskich.

W Czarnej Dolnej , Czarnej Górnej i Michniowcu pozostały ośrodki po różnych formach gospodarstw wielohektarowych: PGR-ów, Zakładów Karnych, Igłopolu (będące obecnie własnością prywatną i częściowo funkcjonujące).

Ponieważ drewno jest jednym z wiodących produktów tego obszaru, prawie w każdej miejscowości znajduje się drobny zakład stolarski lub tartaczny, galanterii drzewnej, na obrzeżach lasu – składowiska sągów drewna , mielesze wypołu węgla drzewnego, na szosach ciągły ciężki transport dłużycy.

Dość szeroko stosowane jest drewno w budownictwie , a także coraz bardziej dostrzegana jest działalność lokalnych twórców rzeźbiarzy.

Specyficznym elementem krajobrazu kulturowego, świadczącym o dawniej rozwiniętym wydobywaniu ropy naftowej na tym obszarze – są szyby i urządzenia Kopalnictwa Naftowego w Czarnej Górnej, gdzie odbywa się jeszcze śladowa eksploatacja.

Za obiekty najbardziej zakłócające charakter kulturowy terenu można uznać budynki wielorodzinne dawnego Igłopolu, budynki użyteczności publicznej z płaskimi stropodachami jak Banku Spółdzielczego, Policji, restauracji „Zagłoba” , również budynki o po prostu brzydkim wyrazie architektonicznym jak Zajazd w Żłobku.

Ponadto nieharmonijnie zagospodarowane dość przypadkowe zbiorowisko letnich domków campingowych w Chrewcie – zbudowane w latach 70-tych.

Natomiast należy podkreślić ogromnie atrakcyjną, „krajobrazotwórczą „ rolę dwu wielkich inwestycji lat 1960 :

akwenu solińskiego oraz drogi w stronę Rajskiego , (tzw. „małej pętli bieszczadzkiej”) z serpentynami i licznymi szerokimi ekspozycjami widokowymi.

3. Obiekty zabytkowe

- **w Czarnej**
drewniana cerkiew greckokatolicka p. w. św. Dymitra z 1834 roku, przebudowa w wieku XIX, a obecnie funkcjonująca jako kościół rzymskokatolicki, oraz kaplica narodzenia NMP z 1907 roku ,
- **w Polanie**
drewniana cerkiew z 1790 roku (obecnie kościół) pozostałości kościoła parafialnego z XVIII wieku,
- **w Rabem**
drewniana cerkiew pw. Św.Mikołaja z kompletnym ikonostasem zbudowana w 1861 roku, a obecnie funkcjonująca jako kościół,
- **w Żłobku**
drewniana cerkiewka z 1830 roku również obecnie użytkowana jako kościół katolicki,
- **w Michniowcu**
drewniana cerkiew p. w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny zbudowana w 1863 r., z zachowanym ikonostasem. Od 1971r. jako filialny kościół rzymskokatolicki,
- **w Bystrem**
drewniana cerkiew p. w. Św. Michała Archanioła z 1901 lub 1902r. obecnie nie użytkowana.

Na terenie gminy można spotkać szereg cmentarzy unickich z końca XIX wieku i początku XX, obecnie już nieczynnych. Wraz z rosnącym na tym terenie starodrzewiem stanowią one istotny element krajobrazu kulturowego, również liczne stare przydrożne kapliczki (szczególnie w Michniowcu).

Ponadto zachowało się kilkadziesiąt drewnianych chat wiejskich (przeważnie już w bardzo złym stanie technicznym) wskazującym na wygląd danego budownictwa regionalnego.

Po innych obiektach składających się na zasoby kultury materialnej obszaru jak młyny, karczmy, itd. pozostały nieliczne ślady lub tylko informacje.

Ich ilość i rozmieszczenie na terenie gminy ilustruje mapa nr 2 „Studium historycznego” (załącznik do „STUDIUM UiKZP”)

Wykaz obiektów zabytkowych gminy Czarna

25 VIII 9

MIEJSCE	GMINA	ADRES	OBIEKT	MATERIAL	DATOWANIE	UZYTKOWNIK	REJESTR
Bystre	Czarna		dzwonnica cerkiewna	mur	1939		A-318/70
Bystre	Czarna	nr 7	dom	drew	1911	J. Białkowski *	
Bystre	Czarna	nr 9	dom	drew	1890-1910	Skiba *	
Bystre	Czarna	nr 9	spichlerz	drew	1875-1899	Skiba *	
Bystre	Czarna		cerkiew	drew	1902	TONZ Michniowiec	A-318/70
Czarna	Czarna		cerkiew	drew	1834	Parafia rzym. kat.	A-137/69
Czarna	Czarna		kapliczka	mur	1890-1910		
Czarna Dolna	Czarna		kaplica Narodz. NMP	drew	1907	Parafia rzym. kat.	
Czarna Dolna	Czarna	nr 8	dom	drew	1900-1925	W. Wieczorek *	
Czarna Dolna	Czarna	nr 33	dom	drew	1890-1910	J. Flak	
Czarna Dolna	Czarna	nr 33	dom	drew	1850-1875	J. Flak	
Czarna Dolna	Czarna	nr 33	stajnia	drew	1850-1875	J. Flak	
Czarna Dolna	Czarna	nr 9	dom	drew	1875-1899	Staciuk	
Czarna Dolna	Czarna		dom	drew	1850-1875	St. Michalewski	
Czarna Dolna	Czarna	nr 33	stodola	drew	1850-1975	J. Flak	
Lipie	Czarna		dzwonnica cerkiewna	mur	1825-1850	Parafia rzym. kat.	A-319/70
Michniowiec	Czarna		cerkiew	drew	1863	Parafia rzym. kat.	A-135/69
Michniowiec	Czarna		dzwonnica cerkiewna	drew	1904	Parafia rzym. kat.	A-135/69
Michniowiec	Czarna	nr 29	dom	drew	1900-1925	Przywara	
Polana	Czarna		dzwonnica kościelna	mur	1775-1825		

MIEJSCE	GMINA	ADRES	OBIEKT	MATERIAL	DATOWANIE	UZYTKOWNIK	REJESTR
Polana	Czarna		cerkiew	drew	1720	Parafia rzym. kat.	A-134/69
Polana	Czarna		dzwonnica cerkiewna	drew	1922	Parafia rzym. kat.	
Polana	Czarna		plebania	drew	1875-1899	Parafia rzym. kat.	
Polana	Czarna		dom	drew	1900-1925	Szkoła Podstawowa	
Rabe	Czarna		cerkiew	drew	1858	Parafia rzym. kat.	A-133/69
Rabe	Czarna		plebania	drew	1850-1875	Parafia rzym. kat.	
Złobek	Czarna		cerkiew	drew	1830	Parafia rzym. kat.	A-119/69

III. PRZEZNACZENIE I WŁADANIE GRUNTAMI, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU

1. Charakterystyka ogólna

Czarna zaliczana jest do gmin górskich, rolniczo – leśnych. Lasy stanowią bowiem prawie 63% ogólnej powierzchni, użytki rolne 25%, na pozostałe tereny przypada 12%.

Tereny gminy w całości można zaliczyć do strefy o dominującej funkcji turystyczno – wypoczynkowej oraz uzupełniających funkcjach rolnictwa i leśnictwa. Strefa ta została wyodrębniona w oparciu o potencjalne czynniki rozwoju, warunki środowiska przyrodniczego i predyspozycje obszaru.

Występowanie na jej terenie źródeł mineralnych może w przyszłości wpłynąć na rozwój w kierunku uzdrowiskowym.

Przygraniczne położenie gminy stwarza również możliwości dalszego jej rozwoju. W miejscowości Michniowiec planowane jest utworzenie przejścia granicznego z Ukrainą.

Umożliwi to w przyszłości rozwój funkcji uzupełniających tj. komunikacyjnej i usługowej.

W 7 sołectwach znajduje się 18 miejscowości, z których tylko 11 jest zamieszkałych. Są to: Czarna Dolna, Czarna Górna, Polana, Chrewt, Olchowiec, Rabe, Michniowiec, Bystre, Lipie, Serednie Małe.

Pozostałe 7 niezamieszkałych miejscowości stanowią; Wydrne, Wola Sokołowa, Rosolin, Tworylne, Rosochate, Paniszczów, Rajske.

Łącznie na obszarze gminy zamieszkuje około 2450 osób.

Jej tereny cechuje zatem rozproszona sieć osadnicza i niska gęstość zaludnienia. Na 1 km² przypada zaledwie 13,1 osoby.

Na terenie gminy Czarna w 1996r. funkcjonowało 295 indywidualnych gospodarstw rolnych (wg spisu rolnego); w roku 1998 było ich już 338 (dane Urzędu Gminy).

- do 5ha - 128 gospodarstw,
- 5 – 10 ha - 117 gospodarstw
- 10 – 15 ha - 62 gospodarstwa,
- powyżej 15 ha – 31 gospodarstw.

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi około 9,3 ha UR.

W gminie występuje również 125 działek rolnych posiadających od 0,10 – 1,0 ha użytków rolnych. Szczegółowe dane dot. zagadnienia zagospodarowania rolniczego omówiono w dziale I pkt.3.

2. Użytkowanie terenów

2.1. Powierzchnia gminy Czarna

18.462 ha - 100%

w tym:

- powierzchnia lasów
 - państwowych 11.343 ha
 - prywatnych ok. 290 ha
- 11.633ha - 63%
- użytków rolnych 4.539 ha - 25%
 - terenów zabudowy, zagospodarowania rekreacyjnego, komunikacji, zadrzewień, nieużytków i innych 2.290 ha - 12%

2.2. Struktura użytków rolnych

4.539 ha - 100%

- grunty orne 1.257 ha - 27,5%
- łąki i pastwiska 3. 282 ha - 72,5%

2.3. Struktura władania gruntami w 1998 roku

Wyszczególnienie	Nadleśnictwo Lutowiska i Brzegi Dolne		Indywidualne gospodarstwa rolne		Pozostałe		Razem
	ha	%	ha	%	ha	%	ha
Powierzchnia ogólna	11 175	61	4 111	22	3 176	17	18 462
Użytki rolne	380	8	2 737	60	1 432	32	4 539
Lasy	10 311	91	496	4	536	5	11 343
Zadrzewienia	463	28	784	47	407	25	1 654
Drogi	7	2	12	4	288	94	307
Pod zabudowaniami	9	6	76	54	55	40	140
Inne	5	1	3	1	461	98	469

2.4. Stan mienia komunalnego

Na mienie komunalne gminy Czarna składają się :

- budynki i budowle w tym :

- ⇒ 1 budynek administracyjny
- ⇒ 5 budynków OSP
- ⇒ 2 obiekty kulturowe {budynek GOK w Czarnej Górnej i Świetlica w Polanie}
- ⇒ 6 budynków mieszkalnych
- ⇒ magazyny i place magazynowe
- ⇒ punkt skupu żywca
- ⇒ gminne wysypisko odpadów
- ⇒ oczyszczalnia ścieków i kanalizacja sanitarna
- ⇒ ujęcie wody i stacja uzdatniania
- ⇒ budynek poczekalni PKS

- środki transportowe :

- ⇒ 6 samochodów strażackich
- ⇒ 1 samochód osobowy

- grunty i nieruchomości w tym :

- ⇒ tereny pod obiektami użyteczności publicznej
- ⇒ drogi dojazdowe
- ⇒ lasy i zieleń parkowa
- ⇒ działki budowlane i tereny przeznaczone na budownictwo mieszkaniowe, usługowe, działki rekreacyjne

Znaczna część wymienionego mienia nie daje swobody jego zagospodarowania. Utrzymanie obiektów wymaga jeszcze odpowiednich nakładów.

Jest jednak pokaźna liczba atrakcyjnie zlokalizowanych działek, w tym 122 działki rekreacyjne o łącznej powierzchni 7,26 ha w Chrewcie, również 2 działki na ośrodki wczasowe, 6 działek pod budownictwo mieszkaniowe w miejscowości Lipie, 10 działek w Polanie.

3. Ważniejsze obiekty zagospodarowania {stan istniejący}.

3.1. Służba zdrowia i rehabilitacja

- Ośrodek Zdrowia
- Gabinet Rehabilitacyjny

3.2 Oświata i kultura

- Zespół szkolny {szkoła podstawowa i gimnazjum} z halą sportową im. Ignacego Łukasiewicza w Czarnej
- Szkoła Podstawowa im. ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Polanie
- Szkoły Podstawowe filialne w Czarnej Dolnej i Żłobku
- Szkoła Podstawowa w Michniowcu
- Gminny Ośrodek Kultury w Czarnej Górnej
- Świetlica w Polanie
- Świetlice i remizy : Lipie, Rabe, Michniowiec, Żłobek
- Galerie malarsko – rzeźbiarskie wystawiające twórczość lokalnych artystów
- Boiska sportowe: Czarna Górna, Rabe, Polana
- Czynne kościoły : Czarna Górna, Rabe, Żłobek, Lipie, Michniowiec, Polana, Czarna Dolna.

3.3 Administracja terenowa i służby publiczne

- Obiekty Urzędu Gminy
- Bank Spółdzielczy
- Policja
- Poczta

3.4 Pozostałe usługi

a) *Handel : sklepy spożywcze, spożywczo – przemysłowe,*

1. Czarna Dolna	- 2
2. Czarna Górna	- 15
3. Lipie	- 2
4. Michniowiec	- 2
5. Olchowiec	- 1
6. Polana	- 2
7. Rabe	- 2

b) Gastronomia : bary, restauracje

1. Bystre - 1 {sezonowo}
2. Czarna Górna - 4 { 1 sezonowo}
3. Chrewt - 10 { wszystkie sezonowo}
4. Polana - 2 { 1 sezonowo}
5. Żłobek - 1

c) Domy wczasowe : wypoczynkowe, hotele, schroniska młodzieżowe { ilość miejsc noclegowych}

1. Chrewt - 1 {zespół ośrodków sezonowych – 80 miejsc}
2. Czarna - 3 {2 domy wczasowe -121 miejsc, 1 schronisko młodzieżowe – 45 miejsc}
3. Polana - 1 {schronisko młodzieżowe – 25 miejsc}
4. Żłobek - 1 {zajazd – 13 miejsc}

d) Agroturystyka : { ogółem 97 miejsc}

1. Lipie - 1 {5 pokoi / 11 miejsc}
2. Polana - 2 {8 pokoi / 20 miejsc}
3. Rabe - 3 {12 pokoi / 36 miejsc}
4. Serednie Małe - 1 {3 pokoje / 20 miejsc}
5. Żłobek - 1 {4 pokoje / 12 miejsc}

e) Obiekty służby leśnej

Leśnictwo :

1. Czarna Dolna - 1
2. Rabe - 1
3. Żłobek - 1
4. Lipie - 1
5. Polana - 1
6. Paniszców - 1
7. Olchowiec - 1

4. Istniejąca infrastruktura techniczna

4.1. Zaopatrzenie w wodę

Ze względu na położenie zalewu Solińskiego i poziomu ujęcia wody pitnej poniżej 410 m n. p. m. obszar gminy Czarna nie jest zaopatrywany w wodę z tego ujęcia.

Kilkunastokilometrowa sieć wodociągowa zaopatrywana jest z miejscowych ujęć {studnie wiercone}.

- Ujęcie wody dla Czarnej nad potokiem przy skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej z drogą gminną {urządzenia hydroforowni, uzdatnianie wody },
- Ujęcie wody wraz ze zbiornikiem wyrównawczym obsługujące wieś Lipie,
- Niezależne ujęcie wody przy drodze wojewódzkiej w kierunku Lutowisk i dodatkowe w rejonie dawnej otaczarni zasilające grawitacyjnie rejon kopalni i osiedle Czarna Kopalnia,
- Ujęcie wody i sieć rozdzielcza obsługujące na własnym terenie obiekty wypoczynkowe Górnictwa Naftowego,
- Własne ujęcie wody na terenie dawnego PGR – u w Michniowcu,
- Ujęcie wody z częściowo wykonaną magistralą dla osiedla domków wypoczynkowych w Chrewcie {półwysep},
- Ujęcie we wschodniej części Żłobka na granicy rolno – leśnej {zakładowe urządzenia nadleśnictwa} obsługuje wieś Żłobek wraz z zajazdem „Pod Kominkiem”,
- Ujęcie wody dla Wspólnoty Mieszkaniowej w Czarnej Dolnej.

4.2. Odprowadzenie ścieków

Ponad 3 km {z tego w Czarnej Górnej 2,5 km} sieci kanalizacji sanitarnej z czterema oczyszczalniami :

- Czarna kopalnia – BIOVAC {biologiczno - chemiczno – mechaniczna}
- Czarna Górna {osiedle – dawny SKR} – biologiczna

- Czarna {osiedle południowe} – biologiczna
- Czarna (Szkoła Podstawowa) - biologiczna

4.3 Usuwanie odpadów komunalnych stałych

Istniejące zmodernizowane wysypisko w Lipiu jest wystarczająco pojemne, by zabezpieczyć w tym zakresie potrzeby gminy.

Projekt modernizacji wykonanej przez Inwestprojekt – Sanok z 1991 roku zakłada założenie instalacji rozsączająco – wyciekowej bez konieczności segregacji.

Przy wskaźnikach nie przekraczających 0,9 m³/M w ciągu roku teren wysypiska przeznaczonego następnie do rekultywacji wystarczy na ok. 20 lat. System usuwania odpadków odbywa się indywidualnie i dzięki „gminnej gospodarce śmieciowej” {kontenery}.

4.4 Elektroenergetyka

Wszystkie zamieszkałe miejscowości za wyjątkiem Seredniego Małego są zelektryfikowane. Zabezpieczają to linie napowietrzne {110kv i SN 15kv}.

4.5 Telekomunikacja

Istnieje napowietrzy sieciowy system telekomunikacyjny .

Obecnie ponad 200 abonentów. Brak do tej pory urządzeń umożliwiających telekomunikację komórkową..

4.6 Urządzenia przemysłowe

Eksploatacja ropy naftowej wycisnęła piętro na infrastrukturze tego obszaru. Do niedawna była to jedyna gałąź przemysłowa. Obecnie pola naftowe w Bystrem i Rajskim są nieczynne.

Natomiast w Czarnej jest utrzymane śladowe wydobycie ropy naftowej bez większego znaczenia przemysłowego.

Ma ono na celu przede wszystkim likwidację przesączzeń zagrażających wodom wglębnym i glebie.

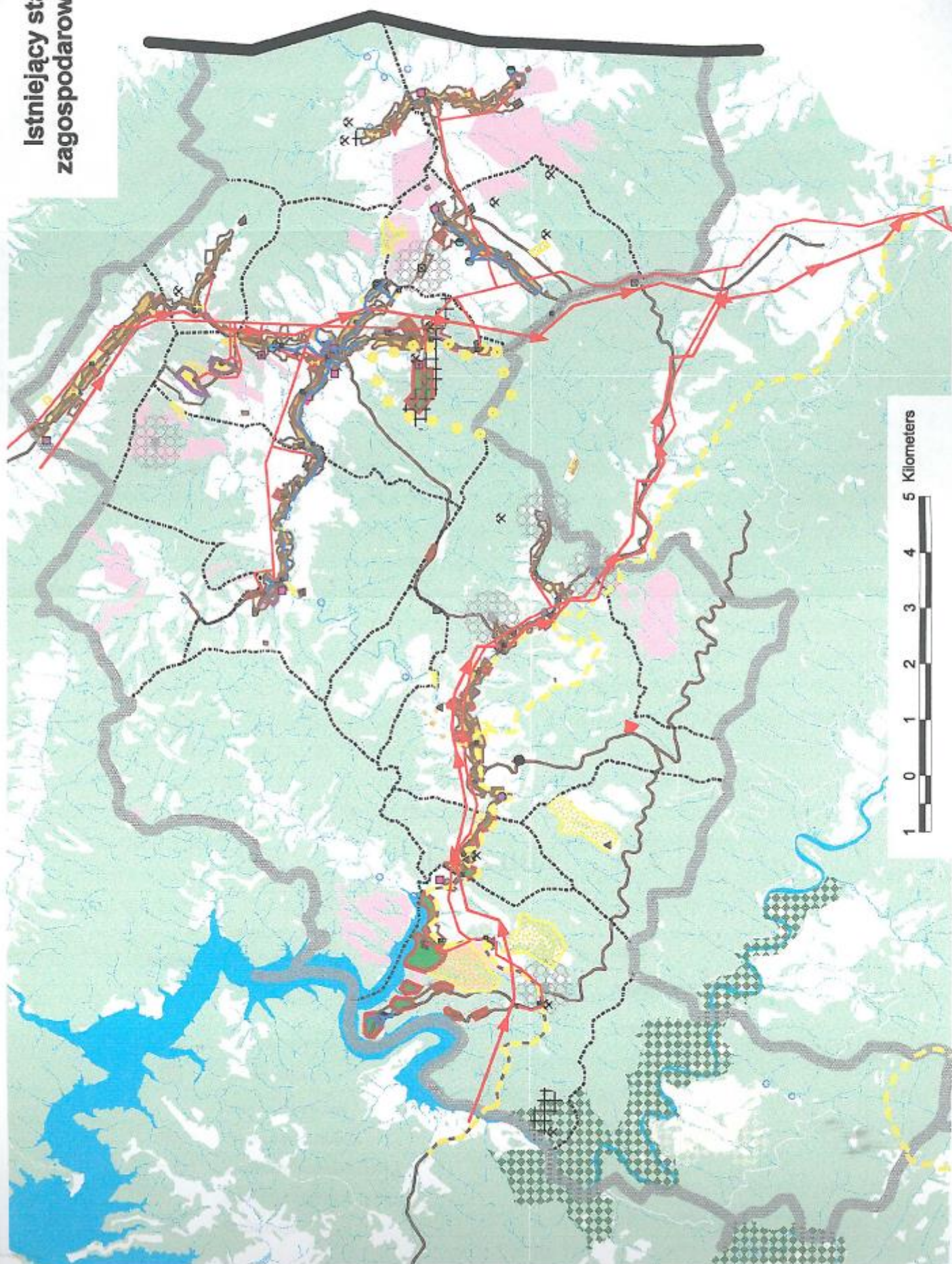
5. Komunikacja

Na obszarze gminy istnieje sieć dróg, jako że poza kołową nie ma innych rodzajów komunikacji masowej i indywidualnej.

- Drogi krajowe {25km}
- Drogi wojewódzkie {30km}
- Drogi gminne {9,5km}
- Drogi zakładowe {16,2km}
- Drogi dojazdowe do pól i inne.

Znikoma sieć dróg nie zabezpiecza potrzeb gminy. Jednak w związku z wielkimi niezamieszkałymi obszarami braki dotyczą raczej jakości tych dróg, a w drugiej kolejności dodatkowych nowych ciągów.

Istniejący stan
zagospodarowania

1 0 1 2 3 4 5 Kilometers

Legenda

- **Granice**
 - państwa
 - gminy
 - wsi
- **Drogi**
 - wojewódzkie
 - powiatowe
 - gminne
- Zalew Soliński
- Rzeki
- Lasy
- **Strefy użytkowo-funkcjonalne**
 - usługowa
 - mieszkaniowa
 - oświatowa (szkoły)
 - kultu religijnego
 - turystyczno - wypoczynkowa
 - rolno - przemysłowa
 - przemysłowa
 - skład drewna
- granica terenów budowlanych
- **Infrastruktura techniczna**
 - zaopatrzenie w wodę*
 - ujęcie wody
 - wodociąg (istn.)
 - wodociąg (proj.)
 - kanalizacja sanitarna*
 - sieć istniejąca
 - sieć projektowana
 - oczyszczalnia ścieków (istn.)
 - oczyszczalnia ścieków (proj.)
 - oczyszczalnia przydomowa
 - pompownia
 - linie energetyczne*
 - wysokiego napięcia
 - średniego napięcia (istn.)
 - średniego napięcia (proj.)
 - trafostacja
- **Inne**
 - tereny górnicze
 - kopalnia ropy
 - maszty
 - kamieniołom
 - młyn
 - kościół
 - cerkiew
 - przystanek PKS
 - wpał węgla drzewnego
 - składowisko odpadów
 - strefa ochronna
 - strefa a proj. uzdrowiska
- **Obszary chronione**
 - rezerwat
 - użytk ekologiczny
 - granica parku krajobrazowego
- **Władanie gruntami**
 - zasoby gminy
 - zasoby skarbu państwa
 - Wnioski ludności

306

IV. JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

1. Demografia

Ilość mieszkańców gminy (wg wykazu ludności na 31.12.1997r) wynosi 2432 osoby i utrzymuje się na poziomie nie przekraczającym 2,5 tys. osób. Daje to bardzo niską gęstość zaludnienia – 13,2 m/km² w zamieszkałych 8 wsiach i 3 miejscowościach o charakterze turystycznym – Chrewt , Olchowiec i Wydrne.

Szczególnym przypadkiem była miejscowość Serednie Małe – z 1 mieszkańcem. Natomiast połowa liczby mieszkańców gminy przypada na Czarną Górną i Dolną.

Zmiany w zaludnieniu gminy Czarna w latach 1989 – 1997

L.p.	Miejscowość	1989r		1997r	
		Liczba mieszkańców	%	Liczba mieszkańców	%
1.	Czarna Górna	809	34	885	36
2.	Czarna Dolna	429	18	382	16
3.	Rabe	181	8	193	8
4.	Żłobek	150	6	147	6
5.	Lipie	203	8	214	9
6.	Michniowiec	161	7	177	7
7.	Bystre	60	3	60	2
8.	Polana	357	15	360	15
9.	Olchowiec	-	-	10	0,5
10.	Wydrne	5	-	4	-
11.	Crewt	12	1	13	0,5
12.	Serednie Małe	-	-	1	-
	Ogółem	2392	100	2432	100

Migracje ludności w gminie Czarna w 1997r.

Napływ ^{a/}				Odływ ^{b/}				Saldo migracji
ogółem	z miast	ze wsi	z zagranicy	ogółem	do miast	na wieś	za granicę	
12	6	5	1	28	19	9	-	- 16

Ujemne saldo migracji utrzymuje się nadal, a ponadto daje się obserwować mniejsza ilość urodzin niż zgonów (w niektórych miejscowościach gminy , brak jeszcze ogólnych danych liczbowych).

Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym.

Ogółem	W wieku		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
2432	751	1397	284

Pracujący w gospodarce narodowej w 1997r /stan na dzień 30.IX/

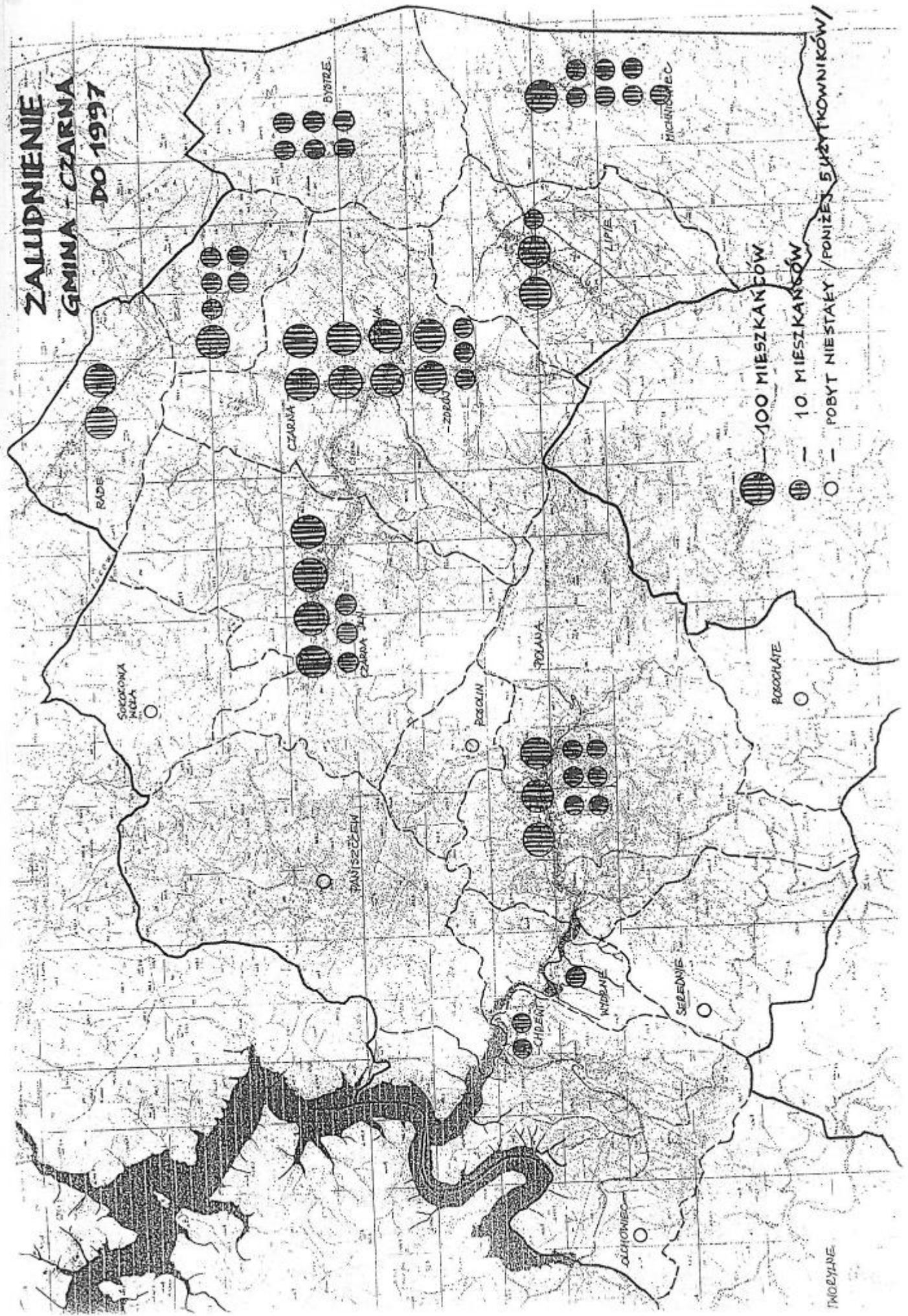
Ogółem		W tym sekcje						
Ogółem	W tym kobiety	Działalność produkcyjna	Budo-wnictwo	Handel i naprawy	Transp.gos. magazynowa	Edukacja	Ochrona zdrowia	Pozostałe
326	102	58	69	17	16	46	13	77

Oczywiście oprócz tej grupy zatrudnionych , dominująca część mieszkańców pracuje obecnie w sektorze prywatnym(usługi , rzemiosło, rolnictwo).

W 1997r. zarejestrowanych było 280 osób bezrobotnych, w tym 166 kobiet. Absolwenci szkół ponadpodstawowych stanowili grupę 17 osób.

Niezależnie od skali zarejestrowanego zjawiska w gminie występuje także bezrobocie ukryte w rolnictwie.

ZALUDNIENIE GMINA CZARNA DO 1997

Charakterystycznym, niekorzystnym procesem jest odpływ ludzi młodych, zdolnych, którzy w poszukiwaniu pracy, możliwości dalszej nauki opuszczają gminę.

Odnotować należy także wzrost ubóstwa części mieszkańców gminy, na które największy wpływ wywiera bezrobocie.

Z pomocy społecznej korzystały w 1997 r. 174 osoby.

2. Ludność rolnicza - znajduje się w trudnej sytuacji społeczno – ekonomicznej; wynika to z:

- **relatywnie małego arealu użytków rolnych**, zajmujących 4549 ha, czyli tylko ok. 25% powierzchni ogólnej. W tym:

- grunty orne	- 1254 ha,
- sady	- 3 ha,
- łąki	- 448 ha,
- pastwiska	- 2844 ha,

- niskiej jakości miejscowej rolniczej przestrzeni produkcyjnej, przeważają tu gleby niskich klas bonitacyjnych (około 60% grunty IV kl, 30% V kl. i 10% VI)

Na terenie gminy Czarna w 1996r. funkcjonowało 295 indywidualnych gospodarstw rolnych (wg spisu rolnego) ; w roku 1998 było ich już 338 (dane Urzędu Gminy).

- do 5 ha	- 128 gospodarstw
- 5 – 10 ha	- 117 gospodarstw
- 10 – 15 ha	- 62 gospodarstwa
- powyżej 15 ha	- 31 gospodarstw

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi około 9,3 ha UR. W gminie występuje również 125 działek rolnych posiadających od 0,10 – 1,0 ha użytków rolnych.

- **niewielkiego przeciętnego arealu gospodarstw dla rozwoju możliwych kierunków produkcji tj. chowu i hodowli bydła i owiec (średnia wielkość około 12,6 ha powierzchni ogólnej i 9,3 ha UR),**

- dwuzawodowość znacznej części gospodarstw,
- niewielkiego odsetka gospodarstw dużych wysokotowarowych (ok. 10% powyżej 15 ha),
- ograniczonych możliwości zmian agrarnych poprzez restrukturyzację stosunków własnościowych,
- braku warunków i tradycji wysokochodowych specjalistycznych kierunków produkcji rolniczej,
- brak przetwórstwa rolno – spożywczego,
- wysokiego stopnia bezrobocia ukrytego.

W ostatnich latach powstało na terenie gminy 8 agrogospodarstw, których wyniki ekonomiczne są obiecujące.

3. Praca poza rolnictwem

Służby publiczne to Urząd Gminy, Bank Spółdzielczy, Poczta , Ośrodek Zdrowia i posterunek policji (w najbliższej przyszłości również Straż Graniczna).

Na terenie działa 174 podmiotów gospodarczych , głównie w handlu, drobnym rzemiośle i usługach podstawowych, jak również w obsłudze istniejących obiektów turystycznych.

Kilkanaście osób zatrudnia działające jeszcze Kopalnictwo naftowe. Ponadto istnieje piekarnia oraz 2 tartaki, 5 stolarni, sortownia węgla drzewnego.

Kilkadziesiąt osób pracuje dla potrzeb Nadleśnictw oraz około 30 przy wypale węgla drzewnego.

Należy też odnotować powstanie w ostatnim dziesięcioleciu kilku hodowli koni w Polanie i Lipiu z prowadzeniem usług turystyki konnej. Istnieje też na terenie gminy kilkanaście pasiek.

4. Budownictwo i ruch budowlany

Na terenie gminy znajduje się 609 mieszkań i 2145 izb mieszkalnych. Na cele mieszkalne przeznaczonych jest sześć budynków komunalnych (w tym były przedszkole w Czarnej, były punkt pielęgniarski w Michniowcu, dwa domy nauczyciela).

Na 1 mieszkańca przypada 17,7 m² powierzchni.

W trakcie budowy jest obecnie 15 budynków.

Mniej więcej 1/3 budynków głównie zagrodowych zachowała się z lat przedwojennych i okresu powojennego (tj. do 1951r.) kiedy to obszar ten należał do ZSRR, 1/3 pochodzi z okresu wtórnego osadnictwa w latach 50 - 60- tych, pozostała część – nowowytbudowana, o wyższym niż poprzedni standardzie, z ostatniego trzydziestolecia.

Generalnie stan budownictwa mieszkaniowego można oszacować jako w około 25% dobry, 50% - średni i około 25% - zły.

Ruch budowlany w ostatnich dwu latach 1988 – 2000 przedstawia się następująco :

a) Pozwolenie na budowę :

Czarna Górna – 8, Rabe – 6, Polana – 4, Chrewt – 26

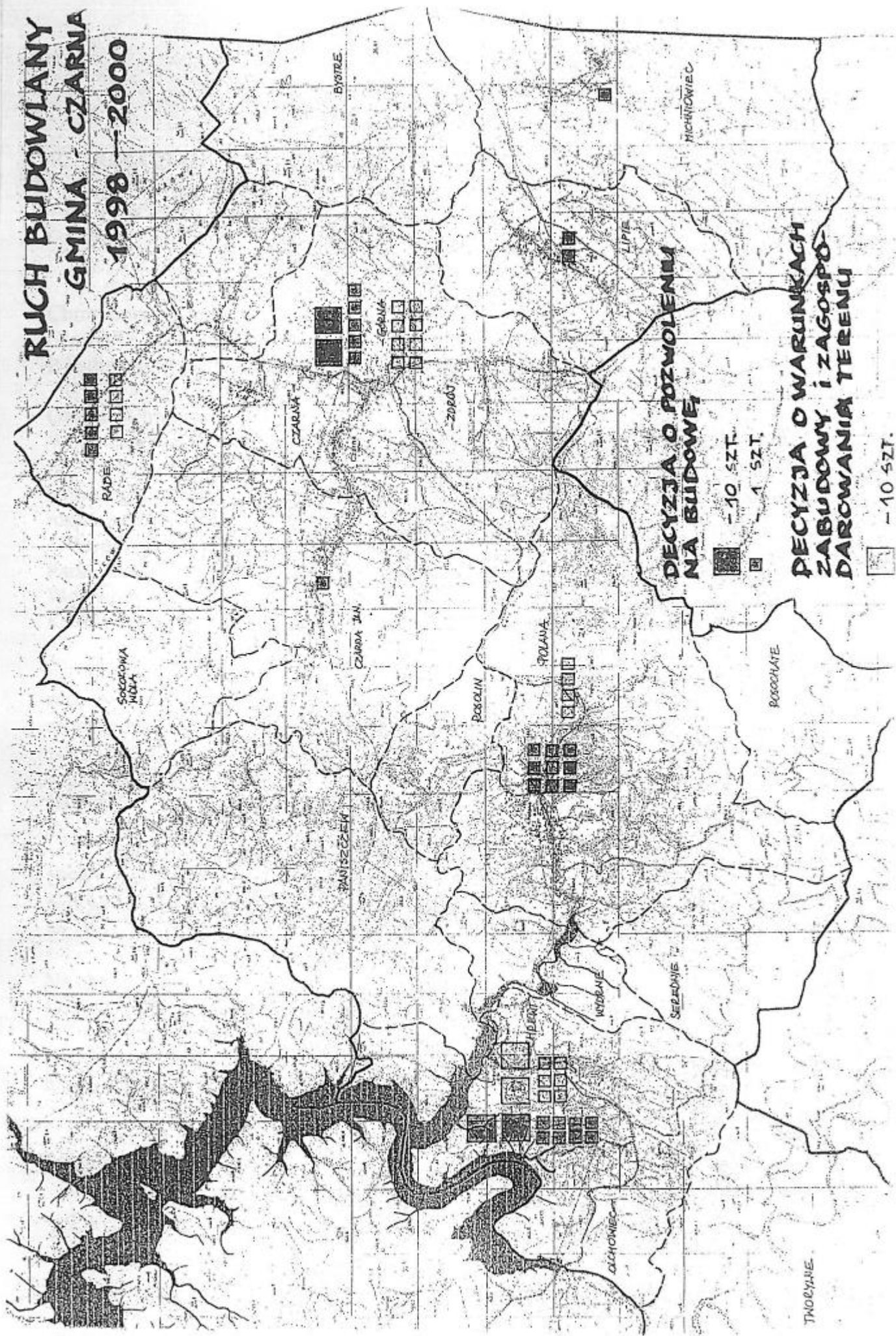
b) Decyzje o warunkach zabudowy :

Czarna Górna – 25, Polana – 9, Rabe – 5, Lipie – 2, Michniowiec – 1, Czarna Dolna – 1 i Chrewt – 28.

Niezwykła ilość pozwoleń i decyzji lokalizacyjnych w Chrewcie wynika ze sprzedaży działek osiedla domków wypoczynkowych przygotowanych przez Urząd Gminy w ostatnich latach.

Z rozmieszczenia pozostałych decyzji można wyciągnąć wnioski, że zainteresowaniem {lub możliwością} inwestorów cieszy się wieś gminna, oraz wsie leżące przy przelotowych trasach turystycznych {wsie Rabe, Polana}. Ruch budowlany ilustruje załączona mapa.

**RUCH BUDOWLANY
GMINA - CZARNA
1998 - 2000**

**DECYZJA O POZWOLENIU
NA BUDOWĘ**

 - 10 SZT.
 1 SZT.

**DECYZJA O WARTUNKACH
ZABUDOWY I ZAGOSPO-
DAROWANIA TERENU**

 - 10 SZT.

V. PONADLOKALNE CELE PUBLICZNE.

{wg wytycznych Podkarpackiego Biura Planowania Przestrzennego w Rzeszowie, Oddziału Zamiejscowego w Krośnie}.

Gmina Czarna znajduje się we Wschodniobeskidzkim Obszarze Chronionego Krajobrazu.

Niewielką południową część gminy zajmuje Bieszczadzki Park Narodowy. Południowo – zachodnią część gminy zajmuje Park Krajobrazowy Doliny Sanu.

Obszar Chronionego Krajobrazu został utworzony Rozporządzeniem nr 10 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 2 lipca 1998r. – Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego Nr 17/98.

Bieszczadzki Park Narodowy funkcjonuje od 1973 r. Ustanowiony został rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 1973 r. – {Dz. U. Nr 31, poz. 179 z póź. zmianami}.

Park Krajobrazowy Doliny Sanu utworzony został rozporządzeniem nr 18 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 27 marca 1992 r. – {Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego. Nr 7/92 z póź. zmianami}.

Wyjątkowe wartości przyrodnicze i krajobrazowe wymagają dbałości o ich zachowanie, co powinno mieć odzwierciedlenie w odpowiednich formach zagospodarowania przestrzennego.

Środkowo – wschodnią część gminy zajmuje obszar o średniej przydatności rolniczej.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów nr 1071 z dnia 15 grudnia 1998 r. przez gminę przechodzą drogi wojewódzkie.

Nr 894 – relacji Hoczew – Czarna

Nr 896 – relacji Ustrzyki Dolne – Ustrzyki Górne

Na obszarze gminy projektuje się przejście drogowe graniczne Michniowiec – Łopuszanka .

Przez teren gminy – wzdłuż drogi nr 896 przebiega szlak kulturowy historyczny.

Przez gminę przechodzą linie elektroenergetyczne 110 kV : Myczków – Smolnik, Ustrzyki Dolne – Smolnik.

W gminie występują złoża surowców energetycznych i nieenergetycznych.

Na terenie gminy występuje obszar górniczy :

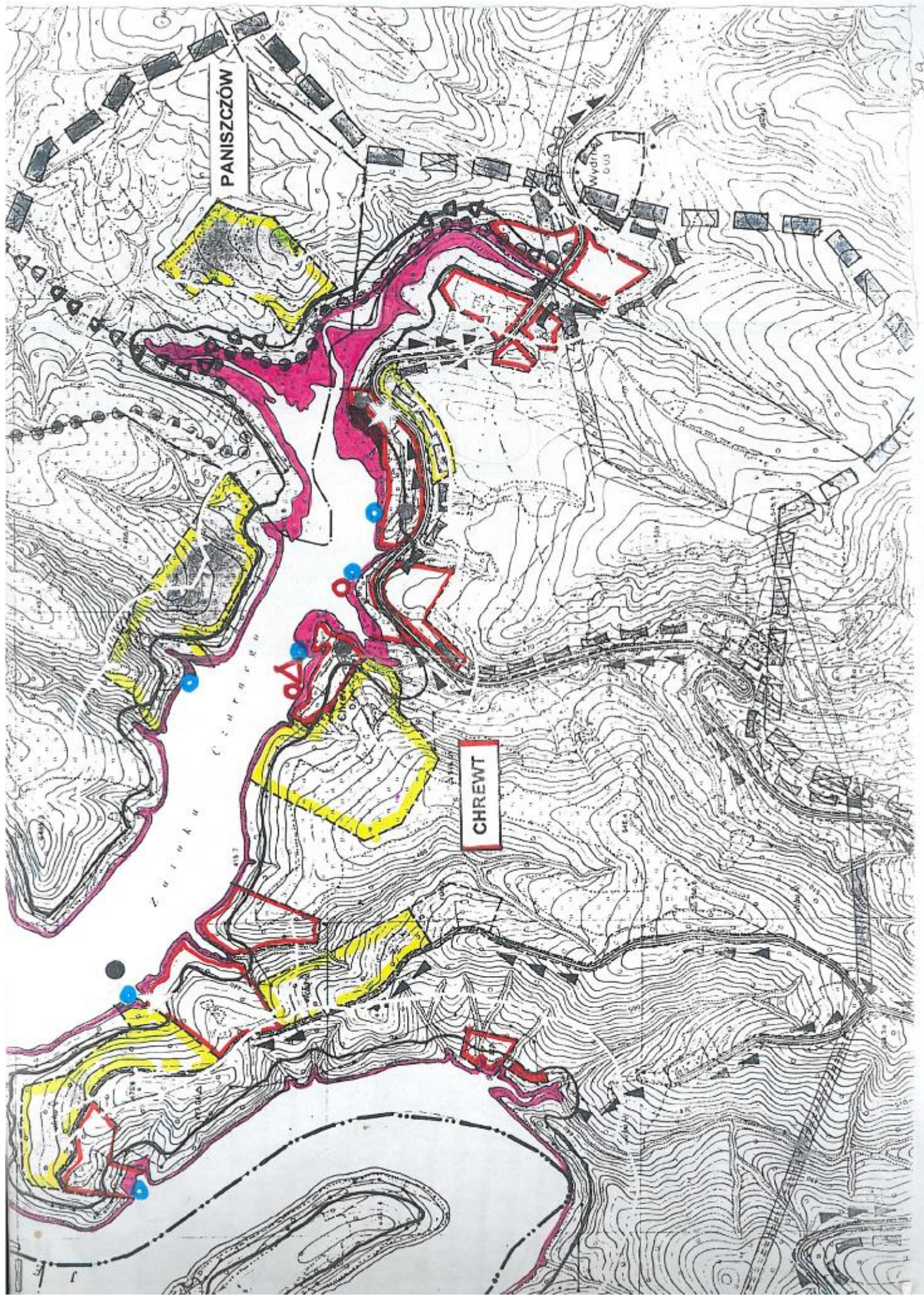
„Czarna” {kopalina – ropa naftowa}
utworzony decyzją MGİE znak : DG/MG/4695/62/VMF/4695/62 z dnia
08.10.1962r.

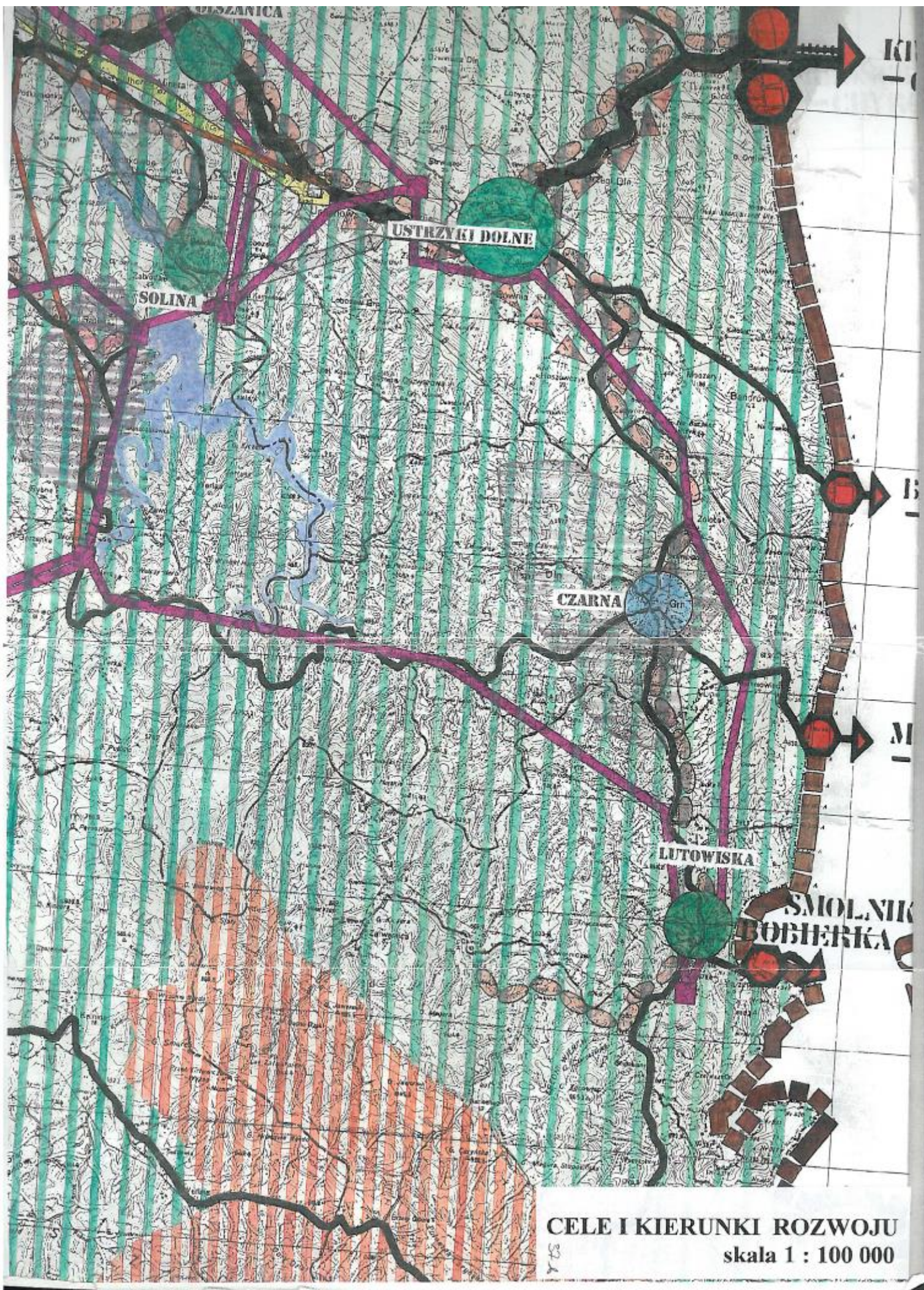
Zgodnie z materiałami do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego wieś Czarna stanowić ma ośrodek o wyspecjalizowanej funkcji obsługi lecznictwa sanatoryjnego. Wokół miejscowości Czarna występuje strefa uzdrowiskowa związana ze źródłami wód mineralnych.

Cała gmina – oprócz strefy uzdrowiskowej znajduje się w strefie zagospodarowania turystycznego.

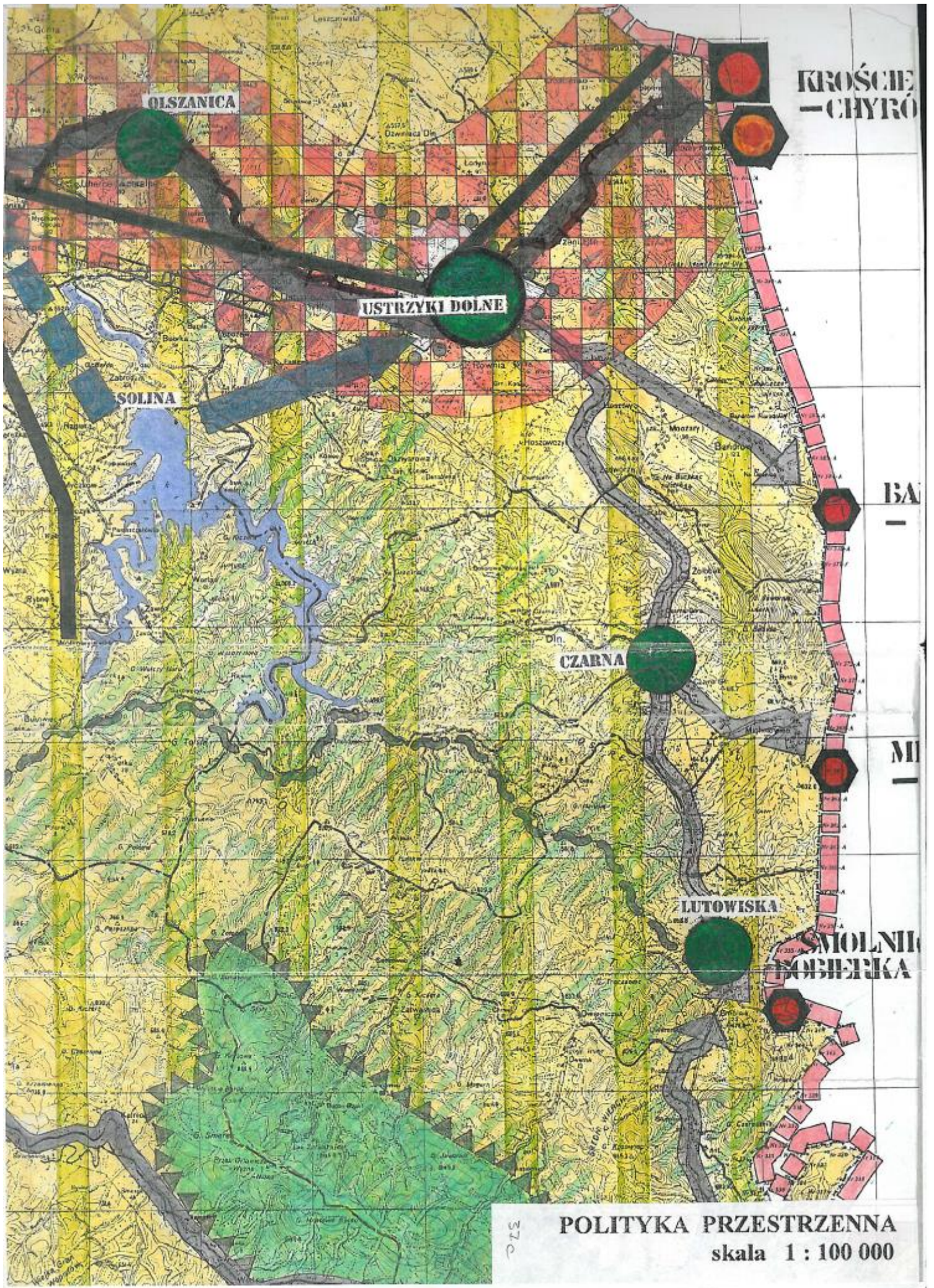
Dla gminy preferuje się działania modernizacyjne związane z rozwojem turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego.

Na terenie gminy występują obszary potencjalne do zadrzewień i zalesień oraz obszary leśne konieczne do przebudowy drzewostanu.

CELE I KIERUNKI ROZWOJU
skala 1 : 100 000

VI. OGOLNA OCENA UWARUNKOWAŃ

1. Uwagi ogólne

Wiele z istniejących uwarunkowań sprzyja realizacji strategicznych celów rozwoju gminy:

- Jedne naturalne – istniejące „obiektywnie” jak wysokość nad poziomem morza, morfologia, utrzymywane – jak lesistość (63%), czystość powietrza, rozległe oazy ciszy, duże ilości wolnych terenów o korzystnych warunkach do zabudowy, znaczne kompleksy gleb średniej klasy oraz bardzo dobre łąki i pastwiska
- inne ustanowione:
 - Park Krajobrazowy Doliny Sanu, (którego znaczna część znajduje się w południowej części gminy Czarna),
 - bliskość Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”, (którego fragment znajduje się na obszarze wsi Tworylne),
 - sąsiedztwo akwenu Solińskiego i gminy Lutowiska o wysokim stopniu wartości przyrodniczych,
 - w bliskim czasie – otwarcie przejścia granicznego w Krościenku, a następnie w Michniowcu,
 - w dalszym - prawdopodobne ożywienie współpracy Euroregionalnej,
 - w perspektywie – możliwe powstanie uzdrowiska w Czarnej.

2. Środowisko naturalne

- Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu – obejmujący cały obszar gminy Czarna ma na celu ochronę wyróżniających się w skali regionalnej terenów o różnych typach ekosystemów, dużych walorach przyrodniczych i estetyczno – krajobrazowych.
Główną ideą zagospodarowania przestrzennego tego obszaru jest zapewnienie równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych, obejmujących rejon charakteryzujący się rzeźbą fliszową i rozległymi kompleksami leśnymi z przewagą jodły i buka i w znacznej mierze o niewielkim stopniu przekształcenia.

Wszystkie formy zagospodarowania przestrzennego i rozwoju muszą być podporządkowane rzeczywistej ochronie środowiska naturalnego i krajobrazu; postulat ten dodatkowo wzmacnia fakt, że to walory środowiskowo – krajobrazowe, klimat i rozległe obszary ciszy mają być magnesem stymulującym wypoczynek i turystykę, mającą być głównym motorem jej dalszego rozwoju.

- Rozległe „półdzikie” naturalne obszary niezamieszkałych obecnie dawnych wsi Paniszczewa, Rosolina, Woli Sokołowej, Rosochatego, z licznymi ostojami zwierzyny i stanowiskami roślin chronionych, są najcenniejszymi terenami (oczywiście oprócz Tworylnego znajdującego się w otulinie BPN-u) dla turystyki wędrowskiej – poznawczej, zwanej też „kontemplacyjną”.
Wymienione obszary są też „oazami ciszy”, tak ważnych dla regeneracji sił psycho – fizycznych człowieka. Toteż należy tak programować formy gospodarki i turystyki, aby nie zniszczyć tego bogactwa naturalnego gminy.

3. Rolnictwo i leśnictwo

- Relatywnie mały (w stosunku do powierzchni gminy) obszar arealów rolniczych wskazuje na bezwzględną konieczność ich zachowania i pomimo braku obecnie koniunktury dla rolnictwa, niepomniejszanie ich przez zalesienia, a odwrotnie, zapewnienie koszenia nalotu z naturalnej ekspansji lasu.
Należy bowiem liczyć się z „nawrotem” szeroko rozwiniętej gospodarki wypasowo – hodowlanej tak ważnej ze względów ekonomicznych, a również dla podtrzymania tradycji kulturowych tych ziem.
Enklawy w lesie przestrzeni otwartych i półenklawy w granicy polno – leśnej urozmaicają bardzo krajobraz i zapewniają też większy obszar najkorzystniejszego ekotypu leśno – polnego.
Mają też znaczenie dla pasiecznictwa i ziołozbieractwa , istotnych dziedzin uzupełniających lokalną gospodarkę.

4. Tereny zabudowy

- Osadnictwo na terenach wiejskich ma dobrze wykształcony „kościół” na historycznym układzie zabudowy „łańcuchowej” , wzdłuż dogodnych dolinnych ciągów komunikacyjnych.
Dla potrzeb nowej zabudowy mieszkaniowej i drobnych usług należy przewidywać rozbudowę istniejących siedlisk, dogęszczenie „plombowe” w dogodnych miejscach i ewentualne nieznaczne rozszerzenie istniejących układów.
Nieznaczne – gdyż nie przewiduje się istotnego wzrostu liczby mieszkańców z 2,5 tys. do 2,8 – 3,0 tys.
- Wyjątkiem powinny być niektóre obiekty obsługi ruchu turystycznego o lokalizacji niezależnej, dopuszczalnej (w uzasadnionych wypadkach) również dla poszczególnych nowych gospodarstw agroturystycznych i zarysowującej się tendencji zakładania indywidualnych rezydencji pobytu wypoczynkowego całorocznego.
Turyści zainteresowani wypoczynkiem w Bieszczadach, w większości będą pochodzili z dużych aglomeracji. Będą oni spragnieni ciszy, spokoju, otwartych przestrzeni, łagodnego podgórskiego krajobrazu i fascynacji wiejskim życiem w codziennym kontakcie z naturą.
Dlatego nie zawsze agrogospodarstwo będzie powstawać na terenie istniejących siedlisk wyznaczonych w dotychczasowym „Planie Gminy” najczęściej przy dość hałaśliwych drogach.
- w dysharmonii z pięknem krajobrazu pozostaje architektura znacznej części budynków mieszkalnych i usługowych. Oszczędnościowe standardy i typizacja lat sześćdziesiątych i „recesja” lat osiemdziesiątych zaznaczyła się w ubogości brył, płaskich dachach sklepów, braku detalu i ciekawych estetycznie materiałów wykończeniowych. W latach dziewięćdziesiątych nastąpiła bardzo wielka poprawa, szczególnie w stosowaniu (i przeróbkach) dachów spadowych i szerszym zastosowaniu drewna, jednakże nie można zaobserwować wyraźnego lokalnego stylu.
Zakonserwowanie istniejących pozostałych przed i powojennych pozostałości nielicznego już wiejskiego budownictwa regionalnego i ewentualne znalezienie dla nich nowej funkcji np. w gospodarstwach agroturystycznych, czy jako indywidualnych domków rekreacyjnych – byłoby bardzo wskazane.

- Wydaje się też bardzo wskazane zorganizowanie przez władze samorządowe otwartego konkursu na współczesne regionalne koncepcje architektoniczne, najlepiej wspólnie z gminami Lutowiska i Ustrzyki Dolne, w ramach Związku Gmin Pogranicza.
- Istniejąca infrastruktura techniczna jest dość skromna; stopniowy jej rozwój założony w Strategii, będzie kontynuacją ciągów istniejących i można stwierdzić, że nie będzie ona limitowała wspomnianego wcześniej ograniczonego ilościowo rozszerzenia terenów budowlanych. Obiekty zlokalizowane „swobodnie” muszą posiadać własne lokalne rozwiązania gospodarki wodno – ściekowej.

5. Rekreacja

- Niedogodnością dla rekreacji nawodnej w Chrewcie jest występujące tzw. „oparzelisko” błotne spowodowane wielometrowym spadkiem poziomu wody wypuszczanej okresowo ze zbiornika solńskiego. Wybudowanie pomocniczej tamy na przewężeniu odnogi zalewu w pobliżu zespołu letnich domków campingowych usunęłoby tę niedogodność i jednocześnie stworzyłoby dodatkowe znaczne lustro wody. Wzbogaciłoby ono też obszar rekreacji wodnej dla przyszłych nowych zespołów wypoczynkowo – turystycznych w rejonie Leobrat – Wydrne, a także służyłoby jako dodatkowa retencja wody. Z uwagi na bardzo duży koszt takiego przedsięwzięcia jest ono nierealne w najbliższej perspektywie. Jednakże zaleca się opracowanie wstępnych założeń techniczno – ekonomicznych, gdyż być może omawiane obszary zagospodarują „mocni” inwestorzy, którzy by mogli w znacznej mierze sfinansować taką inwestycję.
- Faktyczny „skok” rozwojowy może przynieść gminie przede wszystkim powstanie Uzdrowiska. Od kilkudziesięciu lat rezerwowane na ten cel tereny (będące w zarządzaniu Kopalnictwa Naftowego, Nadleśnictwa i częściowo Gminy) posiadają warunki zlokalizowania uzdrowiska o pojemności w przedziale 1000 – 1500 miejsc. Jako „zaczątek” można traktować zbudowany w ostatnich latach przez Górnictwo Nafty i Gazu ośrodek o wysokim standardzie, na ok. 120 miejsc; jako wspomagająca baza noclegowa będą służyły okoliczne domy mieszkalne. Dla potrzeb mieszkalnictwa koniecznego personelu fachowego, istnieje rezerwa terenów budowlanych w rejonie budynku obecnej administracji Kopalni, jak również w centralnej części wsi Czarna Górna.

Bliższe określenie w STUDIUM elementów przestrzennych związanych z uzdrowiskiem, jest niemożliwe dopóki nie będzie znany jego profil i program ilościowo – jakościowy i związane z tym wymagania.

6. Komunikacja

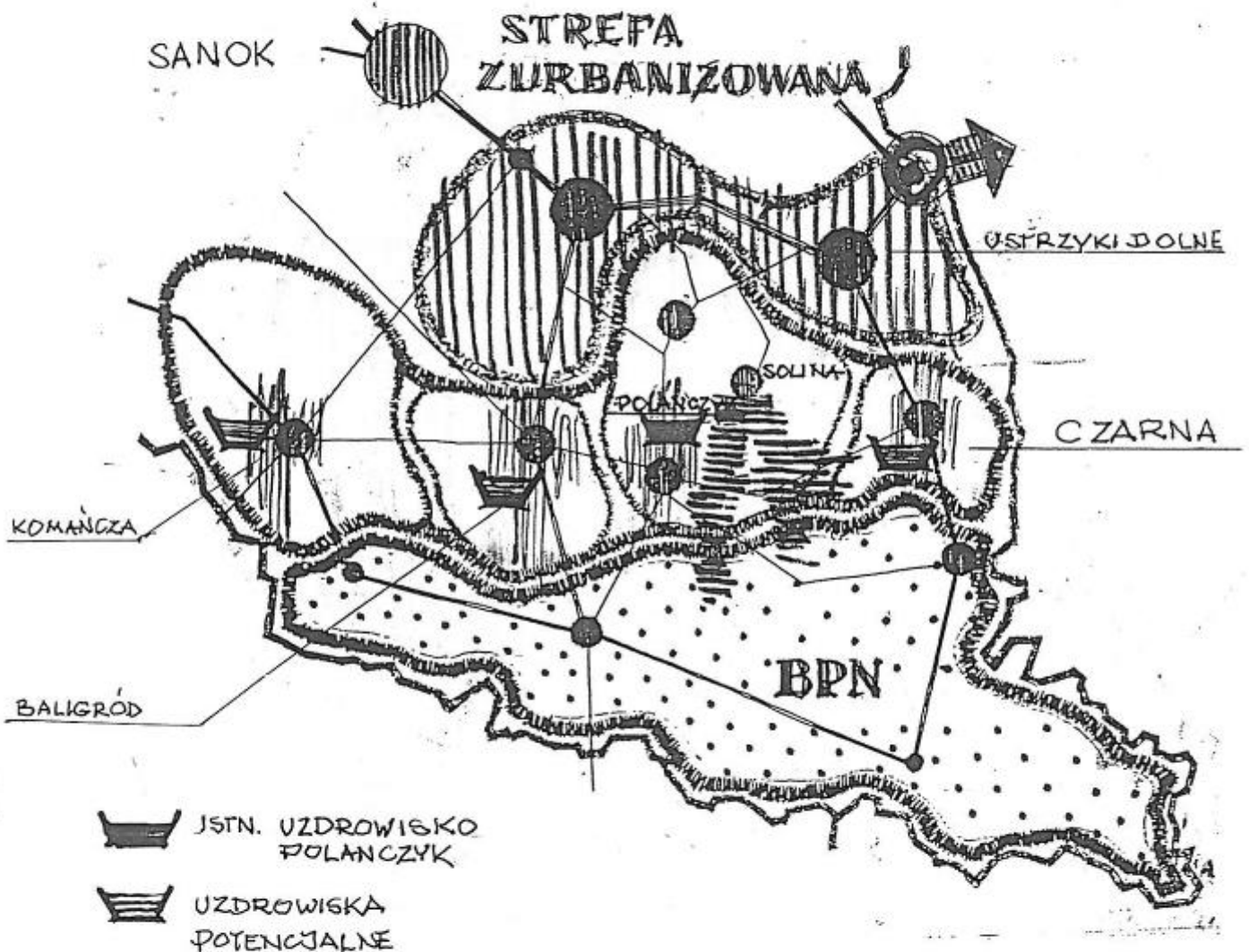
- Droga wojewódzka przebiegająca przez centrum usługowe wsi gminnej, stwarza rosnące zakłócenia komunikacyjne i zagrożenie bezpieczeństwa. Z uwagi na stan zainwestowania oraz potrzeby dalszej budowy obiektów społeczno – usługowych, nie ma innego rozwiązania jak wybudowanie odcinka drogi obchodzącego centrum. Przewidywać należy też wzrost kolizji skrzyżowań dróg rozchodzących się w pięciu kierunkach i lokalnych ciągów pieszych oraz głównego dojazdu z przyszłego uzdrowiska. Poważne kolizje lokalnego ruchu pieszo – rowerowego z ruchem zmotoryzowanym wzdłuż drogi wojewódzkiej z Ustrzyk Dolnych do Ustrzyk Górnych występują również na odcinkach w północnej części wsi Czarna Górna (rejon dawnego SKR) i w południowej (rejon osiedla przy Kopalnictwie Naftowym).
- Powstałe układy drogowe dobrze komunikują wszystkie wsie gminy, poza tym , że brak ulepszonych poboczy na odcinkach zabudowanych oraz zatok autobusowych.
- Brak też jest parkingów widokowych, poza jednym na wzniesieniu Ostrego (w drodze do Polany) wymagającym remontu, oraz brak urządzonego publicznego parkingu zbiorczego w centrum usługowym gminy.

3. Konkludując :

- stan środowiska naturalnego można określić jako bardzo dobry i na tyle „mocny”, że realizacja założonych celów strategicznych rozwoju turystyki i rekreacji nie tylko mu nie zaszkodzi, ale jest wręcz pożądana dla uzyskania harmonijnego zagospodarowania przestrzeni.

Jednakże ważnymi warunkami osiągnięcia i utrzymania tego stanu będzie z jednej strony ustanowienie „Przyrodniczego Systemu Gminy” i egzekwowanie obowiązujących w nim zasad gospodarowania , a z drugiej strony objęcie wszystkich terenów aktywności społeczno – gospodarczej starannym i elastycznym planowaniem miejscowym, a w programowaniu rozwoju usług turystycznych unikanie ich nadmiernej koncentracji.

OPTIMALNA STREFA UZDROWISKOWO-WYPOCZYNKOWA CZARNA - POLAŃCZYK - RABE - KOMAŃCZA

skala 1:500 000

VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY

Przedmiot Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna nie odnosi się do diagnozy, o której mowa w art. 10a ust 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o prowadzeniu polityki rozwoju (Dz.U. 2021 r, poz 1057 z późn.zm.). Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych nie jest elementem obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy Czarna na lata 2015-2025.¹²

¹² Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

Część B

KIERUNKI I POLITYKA

zagospodarowania przestrzennego

Uwaga:

Zamieszczone w części tekstowej kopie opracowań graficznych STUDIUM są jedynie **ilustracją** uwzględnionej problematyki.

Identyfikację rozwiązań należy sprawdzać na mapach w skali oryginalnej 1:25 000

SPIS TREŚCI część B
KIERUNKI I POLITYKA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO

Założenia generalne

I. Obiekty i obszary objęte i do objęcia ochroną kulturową.....	str.49-52
1. Obiekty zabytkowe i do ochrony	str.49
2. Rejony kulturowe	str.50
3. Szlak kulturowy	str.51
4. Stanowiska archeologiczne	str.52
II. Wartości zasobów środowiska przyrodniczego i obszary objęte ochroną środowiska	str.53-58
1. Generalne zasady podziału	str.53
2. Przyrodniczy system Gminy	str.53
3. Ogólne zasady zagospodarowania przestrzennego PSG	str.56
III. Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	str.59-61
1. Obszary kompleksowej gospodarki rolnej	str.59
2. Obszary ekstensywnej gospodarki rolnej i obszary wyłączone z zabudowy	str.59
3. Gospodarka leśna	str.60
4. Strefy całkowitego zakazu zabudowy	str. 61
IV. Tereny zabudowane i wskazane do zabudowy oraz ich przeznaczenie	str.62-68
1. Kierunki generalne	str.62
2. Struktura funkcjonalno – przestrzenna Gminy	str.63
3. Tereny wskazane pod zabudowę	str.65
4. Wskazania programowo – przestrzenne dla centrum wsi Czarna ...	str.66
5. Obszary do przekształceń i rehabilitacji	str.68
V. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	str.69-74
VI. Kierunki rozwoju komunikacji	str.75-77
VII. Kierunki rozwoju turystyki	str.78-88
1. Uwarunkowania zewnętrzne	str.78
2. Formy i rodzaje	str.80
3. Rejonizacja funkcjonalna – typy zabudowy	str.82
4. Założona chłonność i proponowana pojemność ruchu turystycznego	str.86
VIII. Potrzeby planistyczne (obszary do objęcia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego)	str.89-91
IX. Uwagi końcowe	str.90-93

<i>X. Obszary na których będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym</i>	<i>str.94</i>
<i>XI. Obszary na których będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym</i>	<i>str. 94</i>
<i>XII. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne</i>	<i>str. 94</i>
<i>XIII. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych</i>	<i>str. 94</i>
<i>XIV. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny</i>	<i>str. 94</i>
<i>XV. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia działalności gospodarczej</i>	<i>str. 94</i>
<i>XVI. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych</i>	<i>str. 95</i>
<i>XVII. Interpretacja zapisów studium</i>	<i>str. 95</i>
<i>XVIII. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego</i>	<i>str. 96</i>
<i>XIX. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń studium</i>	<i>str. 96-98¹³</i>

¹³ Tekst Zmiany Nr 1/2013 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna, przyjęty uchwałą nr II/9/14 Rady Gminy w Czarnej z dnia 9 grudnia 2014 r.

ZAŁOŻENIA GENERALNE

Wysokie wartości przyrodnicze, krajobrazowe i zdrowotne gminy wymagają:

z jednej strony ich ochrony, z drugiej natomiast szerokiego udostępnienia dla regeneracji sił psycho-fizycznych człowieka.

Wiążące się z tym przedsięwzięcia rozwojowe spowodują przyrost miejsc pracy i dochodów mieszkańców, w rezultacie podniesienie standardu życia materialnego i kulturowego.

Są to stwierdzenia oczywiste, ale wymagają wymienienia ich na wstępie, gdyż stanowią podstawowe założenia „Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego” gminy, a tym samym fundamenty „Kierunków” jej zagospodarowania przestrzennego.

Kierując się wyżej wymienionymi dwoma priorytetami w STUDIUM przyjęto następujące główne założenia planistyczne:

- ◆ Określenie spójnego przestrzennie szkieletu obszaru o wiodącej funkcji ekologicznej
- ◆ Wyodrębnienie obszarów kompleksowej aktywności osadniczo – gospodarczej
- ◆ Wskazanie obszarów o charakterze „strefy przejściowej” między tymi dwoma obszarami tj. pełniące zarówno rolę „otuliny” węzłowych obszarów ekologicznych, jak też „zaplecza” obszarów kompleksowej gospodarki rolnej i ekstensywnej rekreacji
- ◆ Określenie form i typów turystyki i rekreacji oraz ich rozmieszczenia w dostosowaniu, zarówno do wymagań ochrony, jak i atrakcji środowiska gminy
- ◆ Utrzymanie dotychczasowych rezerwacji terenów pod uzdrowisko w Czarnej i związanych z nimi stref ochronnych A i B
- ◆ Wyodrębnienie obszaru o wiodącej funkcji zagospodarowania turystyczno – pobyтового w rejonie akwenu solińskiego

- ◆ Wyznaczenie strefy rozwojowej budownictwa mieszkalno – usługowego wzdłuż zagospodarowanych ciągów w zamieszkałych wsiach, w której to strefie winno się skupić w zasadzie nowe budownictwo mieszkalno – usługowe
- ◆ Sformułowanie „w zasadzie”- gdyż mogą powstać konieczności lokalizacji obiektu wymagającego oddalenia od terenów zamieszkałych, dla którego (nie znając jego profilu ani decyzji dot. nabycia gruntów) nie można w tej fazie STUDIUM określić parametrów lokalizacyjnych. W takich przypadkach należy stosownie decyzje podejmować każdorazowo uwzględniając ograniczenia wskazane w STUDIUM, obowiązujące przepisy szczegółowe, opinię właściwych organów Rady i Zarządu Gminy, oraz opracowaną przez biegłego z listy Ministra Ochrony Środowiska prognozę skutków wpływu inwestycji na środowisko i projekt decyzji opracowany przez uprawnionego urbanistę
- ◆ Wskazanie rejonów kulturowych eksponujących „ślady historyczne”.

I. OBIEKTY I OBSZARY OBJĘTE I DO OBJĘCIA OCHRONĄ KULTUROWĄ

1. Obiekty zabytkowe i do ochrony

1.1 Do pierwszej grupy zalicza się wszystkie obiekty (obszary nie występują) ujęte w państwowym rejestrze zabytków, do których odnoszą się wszystkie rygory i zalecenia wynikające z ustawy o ochronie zabytków.

Rejestr obejmuje cerkwie – kościoły w Rabem, Żłobku, Michniowcu, Polanie, Bystrem, Czarnej oraz dzwonnice w Bystrem i Michniowcu.

Projekty nowych obiektów na działkach graniczących z obiektami zabytkowymi ujętych w rejestrze WKZ lub mających stanowić ich bezpośrednie otoczenie, muszą być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, warunek ten winien być ujęty w decyzjach o warunkach zabudowy.

W związku z powyższym, Zarząd Gminy wystąpi do właściwej Służby Ochrony Zabytków o wyznaczenie na mapach ewidencji gruntów zasięgu przestrzennego w/w „bezpośredniego otoczenia obiektów zabytkowych”.

1.2 Do drugiej grupy, to jest, obiektów nie objętych państwowym rejestrem zabytków, a przedstawiających regionalne wartości kulturowe, Studium proponuje zaliczyć:

a) obiekty „zainteresowania konserwatorskiego” (ujęte w załączonym wykazie Służby Ochrony Zabytków Województwa Podkarpackiego) to jest:

- Kaplica Narodz. NMP w Czarnej Dolnej
- dzwonnica kościelna w Polanie
- budynek szkoły w Polanie
- 9 chat wiejskich (wg Wykazu)

b) • Budynek dawnego kina „Szyb” w Czarnej Górnej (obecnie hotel „Na Kresach”
• urządzenia szybów naftowych w rejonie kończącej eksploatację Kopalni w Czarnej Górnej, z dążeniem wspólnie z Dyrekcją Kopalnictwa Nafty i Gazu w Sanoku do utworzenia tam „mini – skansenu”.

c) Ponadto: - stare chaty: w konstrukcji drewnianej, nie nadające się już do zamieszkiwania, a które można adaptować jako świetlice w gospodarstwach agroturystycznych lub odremontować na kwatery gościnne i mieszkalne.

(W tym celu należałoby stworzyć przez Zarząd Gminy mechanizm zachęt dla potencjalnych inwestorów, lub co najmniej przeprowadzić wspólnie z Bieszczadzkiem Kołem Gospodarstw Agroturystycznych akcję propagandową).

1.3 Dla obiektów wymienionych w pkt. 1.2a,b i c wszelkie uzupełnienia nową zabudową należy dostosować do historycznej kompozycji urbanistycznej w zakresie skali zabudowy, bryły, podziałów architektonicznych, elewacji, detalu architektonicznego, odpowiedniej kolorystyki itp.

W przypadku adaptacji obiektów:

Restauracje i modernizacje obiektów należy wykonać z maksymalnym zachowaniem struktury budowli, detalu architektonicznego oraz wystroju wnętrz, a obiekty istniejące, będące w dysharmonii z historyczną strukturą przestrzenną, należy usunąć bądź odpowiednio przebudować.

Powyższe wymagania należy formułować przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy dotyczących obiektów objętych ochroną kulturową. Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w/w wymagania należy wprowadzić stosownym obligatoryjnym zapisem.

2. Rejony kulturowe – pod taką nazwą uznano w Studium obszary zawierające najwięcej śladów lub informacji o istnieniu obiektów charakterystycznych dla historii tych ziem, jak wskazano na mapie Studium Historycznego (nr 6a), to jest:

2.1. – obszary wzdłuż ciągów zabudowy wsi:

- Czarna Dolna, w połączeniu z zachodnią częścią Czarnej Górnej oraz rejon Czarna – Kopalnia
- Bystre, w połączeniu z północną częścią Michniowca
- Rabe – północna część
- Polana

- obszary w części dawnych wsi, obecnie niezamieszkałych:

- Tworylne
- Paniszców
- Rosolin

2.2. Z racji ogólności niniejszego Studium, przestrzenny zasięg regionów kulturowych wskazany na mapie w skali 1: 25 000 należy traktować jako orientacyjny. Uściślenie ich wyznaczenie, a także uszczegółowienie sformułowania zaleceń wymienionych niżej w pkt.2.4. powinno nastąpić przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w konsultacji z Wojewódzką Służbą Ochrony Zabytków.

2.3. W konsekwencji wyznaczania powyższych rejonów, należałoby uczytelnić w terenie miejsca, w których turysta może zaznajomić się z historią regionu i danej miejscowości poprzez:

- opracowanie i ustawienie (z odpowiednim zabezpieczeniem) tablic informacyjnych,
- opracowanie i rozprowadzanie odpowiedniego Folderu Historycznego Gminy i przeszkolenie w tej materii prowadzących gospodarstwa agroturystyczne.

2.4. Ponadto przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy dla nowych obiektów lokalizowanych w w/w rejonach kulturowych należy stawiać warunek konieczności szczególnie starannej architektury, zharmonizowanej z charakterem krajobrazu i tradycją regionalnego budownictwa.

3. Szlak kulturowy – tzw. „Szlak Ikon” (zgodnie z wytycznymi do planu wojewódzkiego przebiegający wzdłuż drogi wojewódzkiej 896) – zaleca się wystąpić o jego rozszerzenie ujmujące jego odgałęzienie w Czarnej , do zespołu wsi: Bystre, Michniowiec, gdzie znajdują się zabytkowe cerkwie.

Proponuje się, aby Rada Gminy wystąpiła z inicjatywą utworzenia formalnych norm organizacyjno – informacyjnych jako szlaku kulturowego dla zespołu zabytkowych cerkwi na obszarze wszystkich gmin pogranicza karpackiego.

Szlak taki, (coś w rodzaju „skansenu wielkoprzestrzennego” – mającego tę przewagę nad skansenem klasycznym, że cerkwie znajdują się w oryginalnej lokalizacji) mógłby posiadać krajowe i międzynarodowe znaczenie. W powiązaniu z atrakcyjnymi przyrodniczo i klimatycznie obszarami parków krajobrazowych Pogórza Przemyskiego i Gór Słonnych, a także Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery – „Szlak Ikon” byłby istotnym stymulatorem ruchu turystycznego.

Uruchomienie i promowanie takiego szlaku wymagałoby utworzenia stosownego funduszu, pozwalającego sfinansować opiekunów – „kluczników”, zabezpieczenie alarmowe w przypadku doposażenia obiektów w pewną ilość autentycznych ikon (z nieeksponowanych, z braku miejsca, zasobów Muzeum w Sanoku), jak również współdziałanie w remontach bieżących.

Również skoordynowanie z ewentualnymi zamierzeniami mieszkańców co do uruchomienia drobnych punktów gastronomicznych, sanitariatów, a także – z Zarządem Dróg i Zakładem Energetycznym – sprawy parkingów, oświetlenia itd.

Powyższa inicjatywa dałaby też asumpt do połączenia wysiłku finansowego dla konserwacji tych obiektów sakralnych, przez użytkownika, wojewódzkiego konserwatora, a także władz samorządowych. Wskazane byłoby wystąpienie z taką inicjatywą wspólnie z sąsiadującymi gminami Lutowiska i Ustrzyki Dolne.

4. Stanowiska archeologiczne.

Dokumentacja badań Archeologicznego Zdjęcia Polski dla gminy Czarna nie została jeszcze zakończona w trakcie opracowania niniejszego studium.

Po jej zakończeniu stanowiska, które Służba Ochrony zabytków uzna za konieczne do chronienia odpowiednim zapisem w planach przestrzennych – powinny zostać naniesione na mapę „Kierunków” niniejszego STUDIUM i zapis dołączony w formie aneksu do części tekstowej.

Dla wszelkiej działalności inwestycyjnej w obrębie wskazanych stanowisk archeologicznych i ich bezpośrednim sąsiedztwie (w promieniu do 50 metrów) należy w decyzjach o warunkach zabudowy stawiać wymóg uzgadniania ze służbami konserwatorskimi.

Legenda

- Granica gminy
- Zalew Soliński
- Rzeki
- Las
- Tereny zagospodarowane
- Rejony kulturowe

Obiekty istniejące

- cerkiew
- kościół
- cmentarz
- szkoła
- czytelnia
- plebania grekokatolicka
- plebania rzymskokatolicka
- tartak parowy

Obiekty nieistniejące

- cerkiew
- kościół
- kaplica
- cmentarz
- dwór
- szkoła
- folwark
- plebania grekokatolicka
- park dworski
- kopalnia nafty
- kopalnia wosku ziemnego
- młyn
- kołchoz
- potażnia
- tartak parowy
- tartak wodny
- cegielnia
- elektrownia
- strażnica wojskowa

Nazwy potoczne

506

II. WARTOŚCI ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ ŚRODOWISKA

Omówione w „Uwarunkowaniach” walory środowiska przyrodniczego i krajobrazowego oraz wysoka „czystość ekologiczna” gminy Czarna wymagają nie tylko ich zachowania, ale i umocnienia dla zagwarantowania tzw. „rozwoju zrównoważonego”.

Jak zaleca uchwalona „Strategia Rozwoju Gminy”:

„Jedną z podstawowych zasad wprowadzenia trwałego zrównoważonego rozwoju, który deklaruje Wspólnota Gminy Czarna, jest wartościowanie elementów środowiska”

Jako spełnienie tego postulatu w aspekcie przestrzennym, STUDIUM wprowadza koncepcję „**Przyrodniczego Systemu Gminy**” będącą integralną częścią Uchwały o „Kierunkach i Polityce Zagospodarowania Przestrzennego”.

Przyrodniczy System Gminy* ma stanowić rozwinięcie obowiązującego na obszarze gminy Czarna aktu prawnego o Wschodniobeskidzkim Obszarze Chronionego Krajobrazu – określając **obszary o różnych stopniach ochrony środowiska i przypisane im funkcje oraz zasady i formy zagospodarowania**.

1. Przyrodniczy System Gminy

1.1 Generalna zasada podziału

Jako podstawowe zróżnicowanie obszaru gminy przyjęto podział na dwie makrostrefy o wiodących funkcjach:

A) ekologicznej

B) kompleksowej

Generalny ten podział nie wyklucza wzajemnego przenikania się tych funkcji w różnym stopniu i na różnych terenach, niemniej rzutuje w sposób istotny na zasady zagospodarowania tych makro - obszarów.

I tak, w strefie ekologicznej będzie również prowadzona działalność gospodarcza leśna i łowiecka, częściowo również ograniczona ekstensywna gospodarka rolna, jak również działalność związana z turystyką i rekreacją.

Jednakże zakresy powyższych działalności muszą być podporządkowane wymaganiom funkcji wiodącej: zracjonalizowana gospodarka hodowli i eksploatacji lasu, z powiększeniem jego funkcji ochronnych, gospodarka łąkarsko –wypasowa bez osadnictwa, formy turystyki odpowiednie np. z wykluczeniem ruchu zmotoryzowanego i.t.p.

* „Przyrodnicze Systemy Gminy” – to formuła wypracowana w ostatnich latach przez Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej w Lublinie i wprowadzona do planowania w kilkunastu gminach w Polsce.
Współautor tej formuły mgr Zbigniew Borhulski, konsultuje niniejsze opracowanie dla gminy Czarna.

Z kolei w strefie kompleksowej gospodarki i osadnictwa obowiązują nakazy zachowania wartości krajobrazowych, czystości ekologicznej upraw, zabezpieczenia oczyszczania ścieków i.t.d.

2. Schematy składowe P.S.G.

2.1. Obszary o znaczeniu węzłowym – obejmują duże obszary leśne, położone przeważnie na terenach górzystych, z niezalesionymi enklawami i półenklawami wyrównującymi zwartość kompleksów ; składają się na nie:

- a) Pasma Otryt, z doliną Sanu
- b) Obszar Paniszczew – Ostre
- c) Pasma Żuków
- d) Masyw Jaworniki

2.2. Korytarze ekologiczne

2.2.1 główne – (leśno – łąkowe) jako tereny łączące obszary węzłowe, wolne od zwartej zabudowy i wygradzeń ciągłych, zapewniające nie tylko powiązania fitocenotyczne, ale ułatwiające przejścia zwierzyny leśnej; wyznaczono pasma:

- a) na przełęczy pomiędzy wsiami Rabe i Żłobek
- b) w miejscowości Wydrne
- c) w Polanie Ostre
- d) na Wododziale pomiędzy Czarną Górną i Lipiem

2.2.2 wspomagające – (łęgowo – potokowe), tj. tereny wzdłuż głównych cieków wodnych, współdecydujące o powiązaniach przyrodniczych wewnątrz PSG, a także bezpośrednio oddziałujące na obszary sąsiednie (poza systemem); Jako najistotniejsze ekologiczne korytarze określa się koryta z przybrzeżnym pasem potoków : Czarnego z bezimiennym dopływem z Woli Sokołowej, Głuchego, Mszanki, Paniszczówki i oczywiści Sanu.

Uwaga! Pożądane rygory ochrony i zagospodarowania korytarzy ekologicznych podaje się w pkt.3 niniejszego rozdziału.

2.3 Obszary chronione – wg przepisów ustawy o ochronie środowiska.

2.3.1 Rezerwaty

• istniejące :

- a) „Krywe” – na terenie miejscowości Tworylne
- b) „Przełom Sanu” – na terenie Tworylnego i częściowo miejscowości Chrewt – Olchowiec
- c) „Sine Wiry” - fragment na terenie miejscowości Tworylne

- projektowane : (wg propozycji Inwentaryzacji Przyrodniczej BUL)
- d) „Rosolin” – częściowo na terenie miejscowości Rosolin, częściowo na terenie wsi czarna Dolna.
- e) „Bystre” – na terenie wsi Bystre

2.3.2 Zespoły Przyrodniczo – Krajobrazowe

- projektowane (proponuje STUDIUM) :
- a) „Jaskinia Rosolin” - w Rosolinie
- b) „skałki nad Soliną” - w Paniszczowie
- c) „Przełom Mszanki” - we wsi Bystre, przy granicy państwa

2.3.3 Stanowisko Dokumentacyjne – (projektowane)

- dla obiektu przyrody nieożywionej : „Wychodnia skalna” w Rosolinie.

2.3.4 Pomniki przyrody ożywionej – ustanowić wg wskazań „Inwentaryzacji Przyrodniczej Gminy Czarna (opr. BUL Przemysł 1992r).

2.3.5. Użytki ekologiczne

- a) „Tworylne” – istniejący obejmujący areał terenów niezalesionych całej miejscowości Tworylne, utworzony w ramach Parku Krajobrazowego Doliny Sanu.

2.3.6 Park Narodowy – w południowej części miejscowości Tworylne znajduje się fragment Bieszczadzkiego parku Narodowego.

2.3.7 Parki Krajobrazowe

• istniejący:

- a) część „Parku Krajobrazowego Doliny Sanu” , będącego otuliną Bieszczadzkiego Parku Narodowego , obejmująca cały obszar niezamieszkałych miejscowości Tworylne i Rosochate, południowe części miejscowości Chrewt, Wydrne , Polana i Serednie.

• projektowany:

- b) „Park Krajobrazowy Czarna – Zdrój” – (wg inicjatywy Zarządów Gmin Czarna i Lutowiska, rozwiniętej przez STUDIUM) – obejmujący całość obszaru niezamieszkałej miejscowości Rosolin, południową część wsi Czarna Górna (strefę przyszłego uzdrowiska) oraz fragment wsi Polana – we wschodniej części przysiółka Polana – Ostre).

2.3.8 „Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu” – istniejący, obejmujący całość obszaru gminy Czarna.

2.4. Strefa kompleksowej gospodarki osadniczo – rolnej z towarzyszącymi funkcjami turystycznymi

- obejmująca arealy rolne i tereny zabudowane wsi Czarna Górna , Czarna Dolna, Rabe, Żłobek, Lipie, Bystre, Michniowiec i Polana.

2.5 Strefa gospodarki ekstensywnej

obejmująca podstrefy poszczególnego rodzaju;

- a) gospodarki rolnej łąkarsko – wypasowej na terenach Woli Sokołowej i Paniszczewa.
- b) gospodarki rolnej łąkarsko – wypasowej z prawem ekstensywnej zabudowy – na terenie miejscowości Serednie.

2.6. Strefa zagospodarowania turystycznego i rekreacji przyrodnej -

z uzupełniającą funkcją rolnej gospodarki ekstensywnej, obejmująca miejscowości: Chrewt – Olchowiec i Wydrne.

3. Ogólne zasady zagospodarowania przestrzennego P.S.G

3.1. Na Obszarach Węzłowych

- a) Formalne utworzenie Parku Krajobrazowego Czarna – Zdrój, sporządzenie i realizacja kompleksowego i długofalowego planu ochrony parku z uwzględnieniem jego wewnętrznej i zewnętrznej roli ekologicznej w PSG, oraz ostateczne ukształtowanie i wyznaczenie obszarów węzłowych i korytarzy ekologicznych P.S.G.

Oba te opracowania (lub jedno łączne) powinno być zrealizowane przez Dyрекcje Zespołu Podkarpackich Parków Krajobrazowych.

- b) Nadanie obszarom węzłowym funkcji ekologicznej jako dominującej, a gospodarce leśnej i turystyce kwalifikowanej – poznawczej funkcji uzupełniającej.

W dostosowaniu do tych ustaleń sporządzić plany urządzeniowe lasu, powiększające obszary lasów chronionych, lasów glebo- i wodo – chronnych; decyzje o lokalizacji obiektów związanych z turystyką ograniczyć do wskazań zawartych w kierunkach rozwoju turystyki niniejszego STUDIUM.

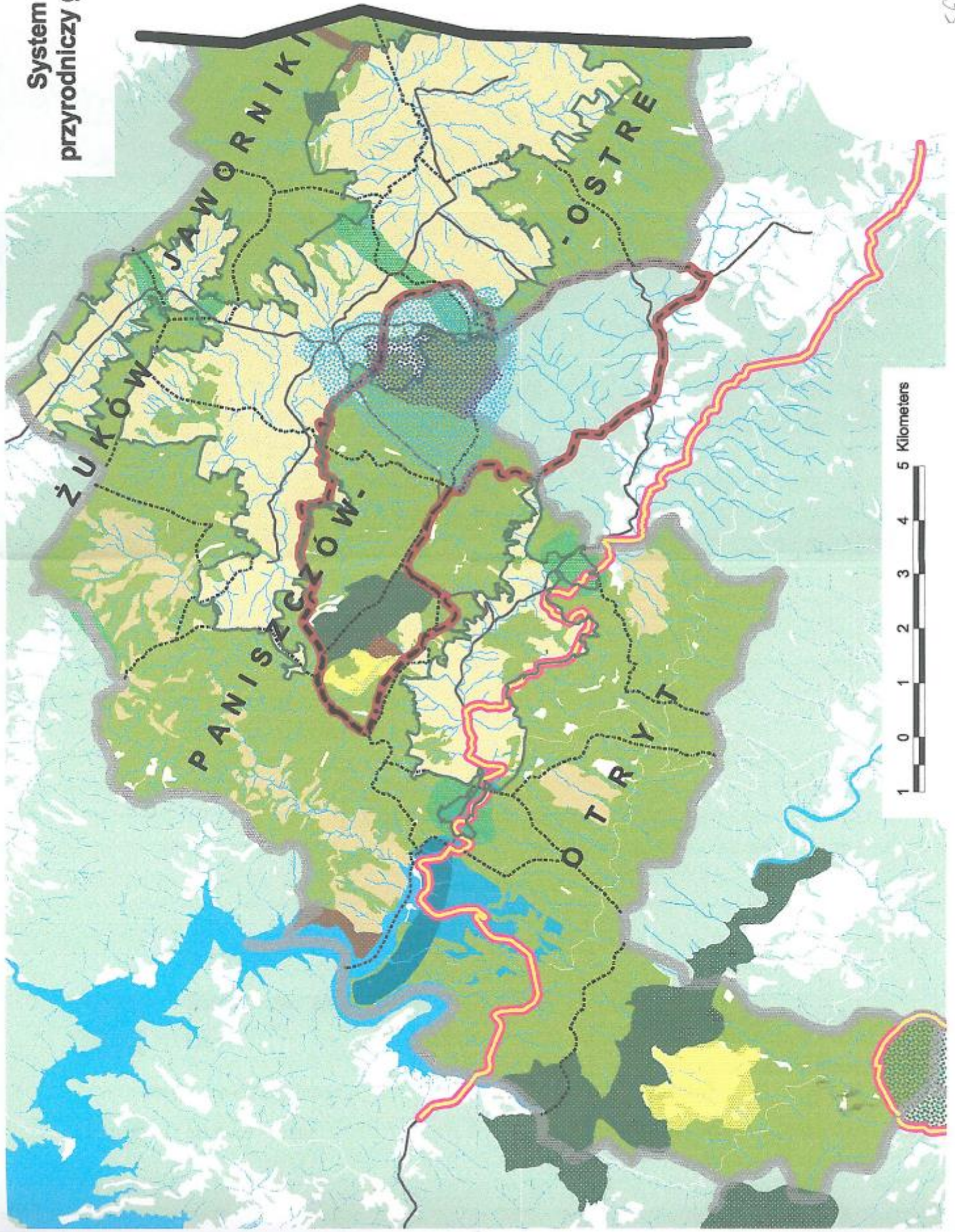
- c) Zachowania dotychczasowej strefy granicy polno – leśnej; dolesianie wskazane jest jedynie na stromych zboczach i w niewielkich półenklawach.

3.2. Na terenach Korytarzy Ekologicznych:

- ***Korytarze główne*** mające m.in. zapewnić makrofaunie swobodną wędrówkę między Obszarami Węzłowymi wymagają objęcia zakazem zabudowy kubaturowej w formach zwartych, a dopuszczaną niezbędną zabudowę należy sytuować w sposób umożliwiający tworzenie jak najszerzych otwartych przestrzeni .
- ***Dolinne korytarze wspomagające*** – wymagają:
 - a) modernizacji i rozbudowy urządzeń infrastruktury komunalnej w jednostkach osadniczych zlokalizowanych w dolinach
 - b) powiększenia różnorodności biologicznej przez odtwarzanie zbiorowisk olsowych i łągowych
 - c) stopniowej likwidacji źródeł zanieczyszczenia powietrza, zwłaszcza przez propagowanie ogrzewania bezpiecznego ekologicznie
 - d) wprowadzenia rozwiązań planistycznych, służących właściwemu zagospodarowaniu dolin rzecznych poprzez:
 - niedopuszczanie nowej , trwałej zabudowy na terenach silnie narażonych na niebezpieczeństwo powodzi
 - dążenie do poprawy standardu zabudowy istniejącej
 - ewentualnie nową zabudowę dopuszczać na terenach podstokowych, dostosowaną do wymogów krajobrazowych i ochronnych w zakresie wód i powietrza
 - propagowanie spowalniania odpływu powierzchniowego (oczka wodne, stawy hodowlane, zbiorniki wielofunkcyjne)
 - zachowanie 30 metrowego pasa wzdłuż potoków (po 15 m z każdej strony wolnego od zabudowy kubaturowej)
 - na terenach stref kompleksowej aktywności osadniczo – gospodarczej oraz ograniczonej gospodarki rolnej – zasady zagospodarowania przestrzennego omówiono w rozdziale III „Rolnicza przestrzeń produkcyjna” oraz w rozdziale IV „Tereny przewidziane pod zabudowę „ – niniejszego STUDIUM.

4. Dla osiągnięcia celów ochrony walorów przyrodniczych, Rada i Zarząd Gminy wystąpi do właściwych organów wojewódzkich o podjęcie działań skutkujących odpowiednim rozporządzeniem, ustanawiającym formy ochrony zawarte w pkt. 2.3.2. , 2.3.3. , 2.3.4. i 2.3.7b.
5. Dane dotyczące stref ochronnych wód podziemnych są dostępne w skali 1:75 000. W związku z powyższym Zarząd Gminy winien wystąpić do właściwych organów o wyznaczenie stosownych stref ochronnych dla zbiorników wód podziemnych z GZWP nr 431 „Zbiornik warstw F” Krosna i wprowadzić do planów miejscowych odpowiednie zapisy.
6. Ustanawia się wskazaną na mapie nr1 strefę zagospodarowania uzdrowską „b”, jako strefę, dla której obowiązują niższe normy dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym, zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 28 kwietnia 1998r. w sprawie dopuszczalnych wartości substancji zanieczyszczających w powietrzu (Dz.U. Nr.55, poz. 355).

System przyrodniczy gminy

Legenda

5.6.6

• Granice

- państwa
- gminy
- wsi
- obszarów osadniczo - rolnych

• Drogi

- wojewódzkie
- powiatowe
- gminne

 Zalew Soliński

 Rzeki

 Lasy

• Strefy

- rolnicza ekstensywna
- osadniczo - rolna kompleksowa
rekreacyjna - przywodna
- intensywna
- ekstensywna

• Strefa ekologiczna

obszary węzłowe

- Żuków
- Jaworniki
- Paniszczów - Ostre
- Otryt

korytarze ekologiczne

 łąkowo - leśne

• Strefy uzdrowiskowe

- a
- b

• Park krajobrazowy

- istniejący
- projektowany

• Obszary chronione

- Bieszczadzki Park Narodowy
- rezerваты istniejące
- "Sine wiry"
- "Krywe"
- "Przełom Sanu"
- rezerваты projektowane
- "Rosolin"
- "Bystre"
- użytek ekologiczny (istn.)
- "Tworylne"
- użytek ekologiczny (proj.)
- "Rosolin"
- zespół przyrodniczo - krajobrazowy

III. OBSZARY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

1. Obszary kompleksowej gospodarki rolnej.

Obejmują one powierzchnię użytków rolnych wszystkich zamieszkałych obecnie jednostek wiejskich tj. Rabe , Żłobek, Bystre, Michniowiec, Lipie, Czarna Górna, Czarna Dolna, Polana.

Dominującym będzie prawdopodobnie dalej kierunek wypasowo – hodowlany bydła i owiec, z towarzyszącą rozwijaną funkcją agroturystyki.

Zakłada się też , że będą powstawać tzw. „zespoły producenckie”, których produkty powinny znajdować nabywców wśród przybyszy – turystów, jak również mogłyby być rozprowadzane pod markami kojarzonymi z produkcją ekologicznej i naturalnej żywności z Bieszczadów.

W związku z tym należy dążyć do promocji powstania drobnych zakładów konfekcji lub przetwórstwa lokalnych produktów i surowców rolniczych i leśnych.

Zakłada się też, że zostaną utrzymane gospodarstwa wielohektarowe w Michniowcu, Czarnej Dolnej i Czarnej Górnej oraz, że w oparciu o zasoby terenu własności Skarbu Państwa, mogą powstać nowe gospodarstwa wielohektarowe w tych miejscowościach.

Przewiduje się , że istniejąca ilość mieszkańców wsi całkowicie wystarczy do obsługi produkcyjnej istniejącego areału i turystów.

2. Obszary ekstensywnej gospodarki rolnej i wyłączone z zabudowy

2.1 Strefa ekstensywna.

Ustanawia się obszary ekstensywnej gospodarki rolnej w zakresie ograniczonym do gospodarki łąkarskiej kośnej, sezonowego wypasu bydła, owiec, hodowli koni itp., obejmującą areały rolne w miejscowościach: Wola Sokołowa , Paniszczew, Serednie Małe. Zaleca się tworzenie gospodarstw wielohektarowych, ustanawiając ich minimalną wielkość na 50 ha.

Na terenach tych wprowadza się zakaz budowy siedlisk mieszkalnych oraz obiektów produkcyjnych i usługowych. Zakaz dotyczy również indywidualnego budownictwa dla celów rekreacyjnych, samodzielnych domów wypoczynkowych itp. Zabudowa może obejmować budynki gospodarcze, składowe i inne pomocnicze, a także niezbędne pomieszczenia lub obiekty mieszkalne funkcjonalnie związane z prowadzoną gospodarką; dopuszczalne (i wskazane) jest też w ramach budowy powyższych obiektów zrealizowanie pomieszczeń mogących służyć jako noclegowe, stacje turystyczne dla turystów wędrownych; ponadto dopuszcza się budowę koszarów owiec oraz bacówek z własnymi ujęciami wody i szczelnymi osadnikami ścieków.

Dopuszczalne również (i wskazane) jest wybudowanie podstawowych urządzeń dla przewidzianego na tych obszarach ruchu turystyki tzw. „kontemplacyjnej” (pieszej, rowerowej, konnej) : deszczochronów, ewentualnie schronów turystycznych, ambon widokowych, rybakówek i.t.p. Dozwolona jest również zabudowa dla potrzeb gospodarki leśnej i łowieckiej, a także dla Straży Granicznej.

Jest to obszar, który otacza i przenika tkankę najbardziej atrakcyjnych i najcenniejszych obiektów środowiska przyrodniczego i ostoji zwierzyny.

W strefie tej rekomenduje się opracowanie wzorcowego systemu gospodarki rolnej i leśnej, w którym to oprócz funkcji produkcyjnych wystąpiłaby funkcja ochrony, zarówno bazującej na odpowiednich aktach prawnych jak i aktywnej opiece ze strony użytkowników – celem utrzymania wysokich standardów ochrony przestrzeni przyrodniczo – krajobrazowo – turystyczno – produkcyjnej.

2.2. Podstrefy użytków ekologicznych

- obejmujące arealy miejscowości Tworylne i części Rosolina. Obowiązywałby całkowity zakaz jakiegokolwiek zabudowy kubaturowej i niekubaturowej, a zasady ograniczonej gospodarki dostosowane do przepisów obowiązujących w Tworylnym określonych przepisami BPN jako części otulinowego Parku Krajobrazowego.

2.3. Ogólny areal użytków rolnych

w perspektywie ulegnie niewielkiemu zmniejszeniu; około 350 ha (tj.7% obecnego) z uwagi na potrzeby nowej zabudowy mieszkalnej , usługowej i rekreacyjnej (ok. 200 ha) oraz pod uzasadnione zalesienia (ok. 150 ha).

3. Gospodarka leśna

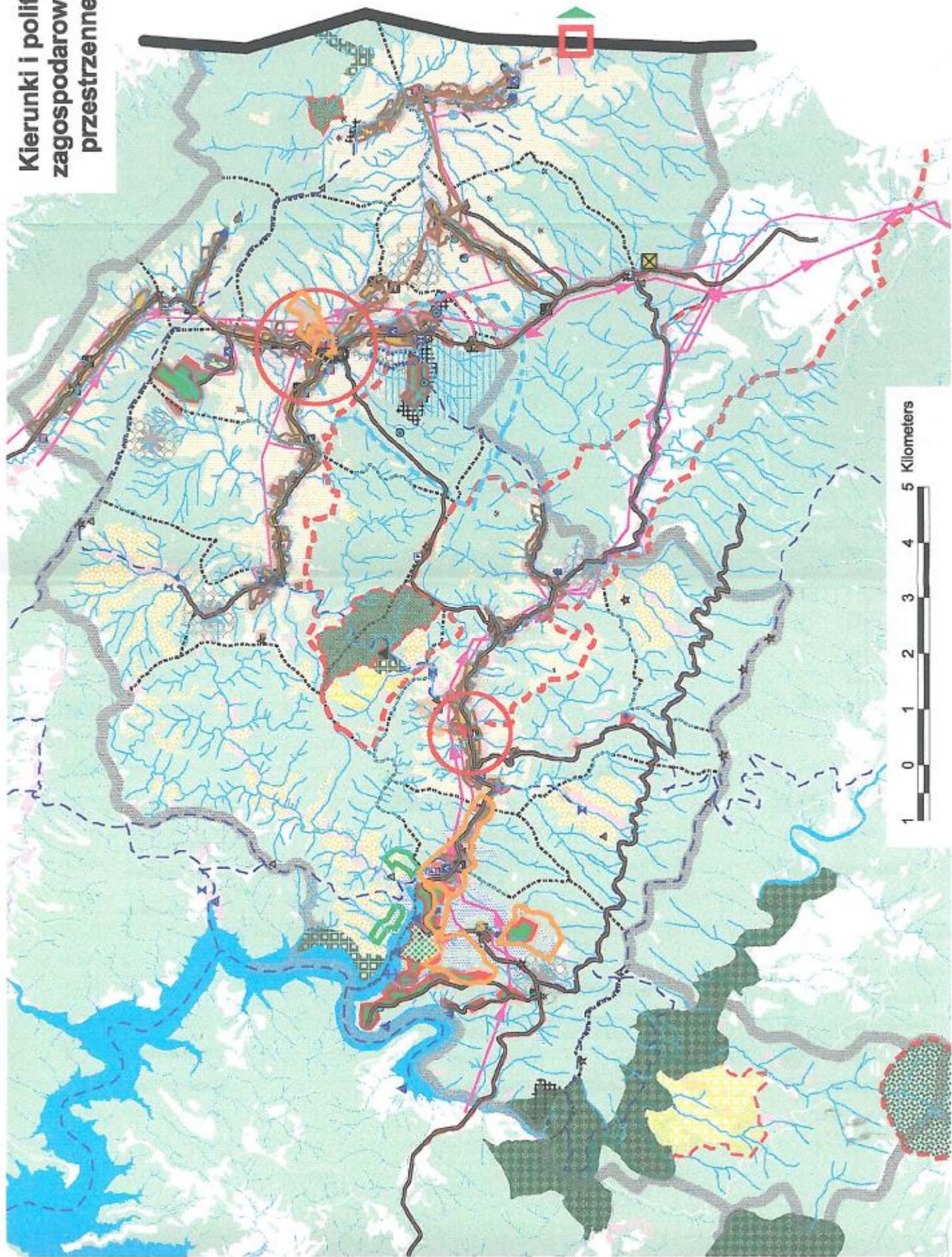
- 3.1.** Utrzymanie dotychczasowego stanu władania obszarów leśnych i nieleśnych (łącznie z terenami zabudowanymi i przeznaczonymi pod zabudowę w obowiązujących MPO) – administrowanych przez Nadleśnictwa Brzegi Dolne i Lutowiska.

- 3.2.** Sukcesywne powiększanie powierzchni leśnej o planowe dolesienia ; jednakże należy przeprowadzić przez nadleśnictwa wspólnie z Zarządem Gminy weryfikację planów urządzania lasu w zakresie dot. zalesień – pod kątem ewentualnego wyłączenia z dotychczas planowanych obszarów fragmentów stanowiących łąki III klasy z uwagi na zachowanie tych otwartych przestrzeni dla potrzeb rekreacyjnych, jak też utrzymanie specyfiki bieszczadzskich walorów krajobrazowych.
- 3.3.** Dalsze prowadzenie racjonalnej gospodarki hodowlano – eksploatacyjnej lasu, z koniecznością weryfikacji kolejnych planów urzędzeniowych, pod kątem rozważnej ochrony środowiska określonej w „Strategii Rozwoju” gminy i „Systemu Przyrodniczego” proponowanego w niniejszym STUDIUM.

4. Strefy całkowitego zakazu zabudowy kubaturowej

- 4.1.** Pas 50 m przyległy do linii maksymalnego poziomu wód w zbiorniku solińskim tj. warstwicy 421,5 m n.p.m.
- 4.2.** Pasy szer. min. 20m przyległe do wszystkich cieków wodnych oraz skarpy obrzeżające dolinki potoków. Szczegółowe wyznaczenie granic w/w zakazu należy dokonać przy sporządzaniu lub aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w dostosowaniu do morfologii terenów oraz danych dotyczących maksymalnego stanu wód powodziowych (Q^1).
- 4.3.** Na obszarze otuliny Bieszczadzkiego Parku Narodowego tj. Parku Krajobrazowego Doliny Sanu - obowiązuje pas wodny do zabudowy kubaturowej, szerokości 50 m od cieków wodnych.

**Kierunki i polityka
zagospodarowania
przestrzennego**

Legenda

Granice państwa gminy wsi Drogi wojewódzkie powiatowe projektowana obwodnica projektowana powiatowa Infrastruktura techniczna ujęcie wody oczyszczalnia ścieków (istn.) oczyszczalnia ścieków (proj.) oczyszczalnia przydomowa pompownia rejon przebudowy węzła drogowego linie energetyczne wysokiego napięcia średniego napięcia (istn.) średniego napięcia (proj.) trafostacja Zalew Soliński Rzeki Las Strefy zagospodarowania rolnicza ekstensywna osadniczo - rolna kompleksowa uzdrowiskowa a b ochronna inwersji koncentracji usług przejście graniczne	Tereny zagospodarowania usługi zabudowa mieszkaniowa zagrodowa i jednorodzinna strefa rozwoju osadnictwa tereny preferowane do zabudowy granica terenów budowlanych w strefie uzdrowiska tereny wyznaczone do opracowania MPZ tereny do przekształceń i rehabilitacji szkoly kultu religijnego osadnictwo historyczne tereny turystyczne turystyczne pozaperspektywiczne obszar turystyczno - pobytowy przemysłowo - rzemieślnicze rolno-przemysłowe skład drewna składowisko odpadów Obszary chronione Bieszczadzki Park Narodowy rezerwaty (istn.) "Sine Wiry" "Krywe" "Przełom Sanu" rezerwaty (proj.) "Bystre" "Rosolin" użytek ekologiczny (istn.) "Tworyłne" użytek ekologiczny (proj.) "Rosolin" zespół przyrodniczo - krajobrazowy granice parku krajobrazowego "Doliny Sanu" i "Czarna Zdrój" trasy turystyczne główny ciąg pieszo - rowerowy	Zalecany rejon lokalizacji obiektu hotel motel dom wypoczynkowy stacja turystyczna wyciąg narciarski schronisko pole biwakowe schron parking przystanek PKS przystań jachtowa przystań białej floty cerkiew kościół skansen kamieniołom jaskinia tereny górnicze kopalnia ropy wypał węgla drzewnego źródło wody mineralnej wody oligoceńskie punkt widokowy maszt maszt do przeniesienia

IV. TERENY ZABUDOWANE I WSKAZANE DO ZABUDOWY ORAZ ICH PRZEZNACZENIE

1. Kierunki generalne

1.1. Przewidywana struktura użytkowania terenu

ogółem powierzchnia gminy 18.462 ha - 100%

w tym:

- lasy wzrost o około 1 %
czyli powiększenie powierzchni
z 63% do 64%
- użytki rolne zmniejszenie powierzchni o około 3 %
czyli zmniejszenie powierzchni
z 25 % do 22 %
- tereny zabudowane , komunikacja , urządzenia rekreacyjne,
zadrzewienia i inne
powiększenie powierzchni o około 2 %
czyli powiększenie powierzchni
z 12 % do 14 %

1.2. Tereny zabudowane i rozwojowe na obszarze gminy, określa się następująco:

- a) tereny wyznaczone dotychczasowym Planem zagospodarowania przestrzennego Gminy, likwidując zapisy uszczegółowionych przeznaczeń terenów (jak np. budownictwo wielorodzinne, jednorodzinne, pensjonatowe) a wprowadzając zapisy ogólnego przeznaczenia jako „tereny osiedleńczo – usługowe”. Nie dotyczy działek o jednoznacznie określonym przeznaczeniu jak szkoły, obiekty sakralne , użyteczności publicznej i inne,
- b) istniejący ciąg zabudowy wiejskiej ze wskazaniem dogęszczenia,
- c) obszar bezpośrednio przylegający do w/w terenów lub stanowiący kontynuację istniejącej zabudowy, jako strefę dopuszczalnych lokalizacji dla budownictwa mieszkaniowego i usług różnego rodzaju; określenie szczegółowe musi nastąpić w nowym Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego lub „zmianie” do Planu istniejącego,
- d) dopuszcza się swobodną lokalizację pojedynczych gospodarstw agroturystycznych (nie znajdujących się w terenach określonych w pkt.

a), b), c)) uzasadnioną względami funkcjonalnymi i krajobrazowymi, pod warunkiem każdorazowo uzyskiwanej opinii właściwej komisji Rady Gminy i zgody Rady Gminy,

e) dopuszcza się lokalizację indywidualnych domków wypoczynkowych w granicach istniejących zabudowanych gospodarstw rolnych, wg zasady „jeden do jednego”, tzn. teoretycznie w każdym gospodarstwie można by dopuścić lokalizację jednego domku wypoczynkowego w miejscu proponowanym przez inwestora i właściciela, pod warunkiem zachowania ładu przestrzennego i przepisów ochrony środowiska na danym obszarze i zasad obowiązujących,

f) w sytuacjach swobodnej lokalizacji, por. pkt. d) i e) należy kierować się zasadą sytuowania obiektów w miejscu dawnych (historycznych) siedlisk.

2. Struktura funkcjonalno – przestrzenna Gminy

2.1. Czynniki kształtujące

Uwzględniono następujące czynniki :

- dominująca rola wsi Czarna Góra, jako gminnego centrum administracyjno - usługowego , koncentracja usług
- ciężenia społeczne i zależności funkcjonalne pomiędzy poszczególnymi wsiami (rejon szkolny , parafia, połączenia komunikacji kołowej)
- tereny „tranzytowego” zmotoryzowanego ruchu turystycznego
- wpływ inwestycji na środowisko
- wpływ przyszłego przejścia granicznego w Michniowcu
- strefa uzdrowiska – „Czarna Zdrój”
- zagospodarowanie turystyczno- rekreacyjne obrzeża Zalewu Solińskiego
- zróżnicowana funkcja turystyczna i gospodarcza poszczególnych obszarów gminy dostosowana do walorów środowiska przyrodniczego i sieci osadniczej.
- *występowanie w granicy Zmiany Nr 1/2013 Studium złoża surowca mineralnego – piaskowiec¹⁴*

¹⁴ Tekst Zmiany Nr 1/2013 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna, przyjęty uchwałą nr II/9/14 Rady Gminy w Czarnej z dnia 9 grudnia 2014 r.

Legenda

- Granice

 państwa

 gminy

 wsi

- Drogi

 wojewódzka

 powiatowa

 Zalew Soliński

 Rzeki

 Las

- Strefy zagospodarowania

 ośrodek gminny - rejon koncentracji usług ponadlokalnych i lokalnych

 uzdrowisko - Czarna Zdrój
rejon koncentracji usług lokalnych
Polana, Bystre, Chrewt

 Polana, Bystre, Chrewt

 przejście graniczne

 zespół osadniczo - uzdrowiskowy
Czarna Górna - Czarna Zdrój

 wieś rolno - turystyczna Polana

 wieś rolno - turystyczna Rabe - Żłobek

 zespół osadniczo - rolno - leśny
Lipie, Bystre, Michniowice

 obszar turystyczno - pobytowy Chrewt
łączna ilość stałych mieszkańców
(prognoza 2010)

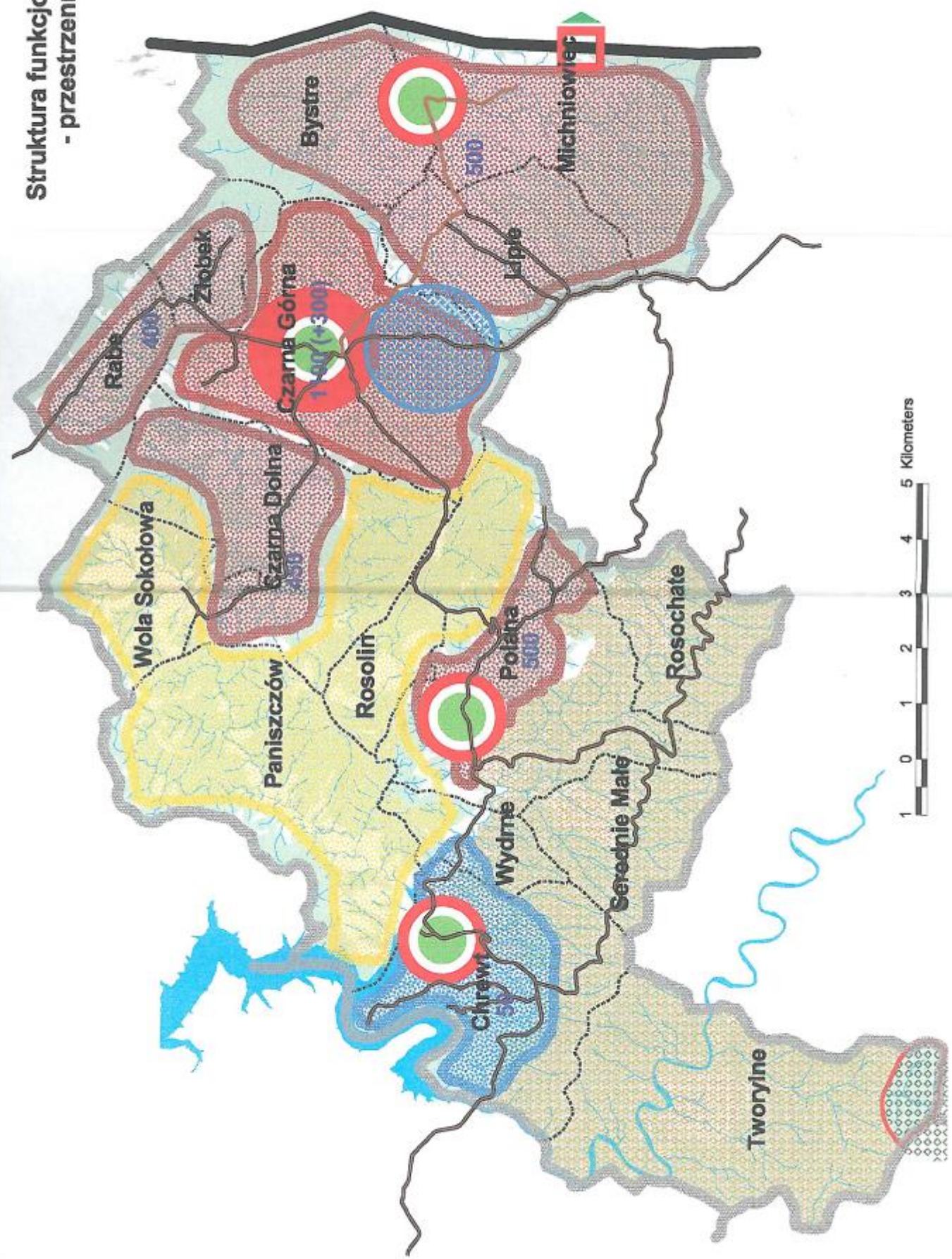
3000

 obszar ekstensywnego użytkowania
rolno - turystycznego Paniszczów, Rosolin,
Sokołowa Wola

 obszar parku krajobrazowego
doliny Sanu - otulina BPN

 Bieszczadzki Park Narodowy

Struktura funkcjonalno - przestrzenna

2.2. Rejony funkcjonalne

Określa się następujące jednostki strukturalne:

- strefa centralna obejmująca obszar wsi Czarna Górna i Czarna Dolna
 - strefa subcentralna obejmująca wieś Polanę jako ośrodek lokalny z obszarami przyległymi
 - strefa rolniczo – turystyczna – miejscowości: Żłobek, Bystre, Lipie, Michniowiec, Rabe, Czarna Dolna
 - strefa przyrodniczo – turystyczna : Paniszczew, Sokołowa Wola, Rosolin, Polana, Olchowiec, Serednie Małe, Rosochate
 - strefa rekreacyjno – wodna : obrzeże Zalewu Solińskiego
- ponadto:
- pożądane rejony koncentracji usług :
wskazane na mapach nr 1b i 3b.

3. Tereny wskazane pod zabudowę

W STUDIUM wskazano tereny przeznaczone pod zabudowę uwzględniając jednocześnie dzisiejsze potrzeby lokalne (wnioski napływające w trakcie opracowania STUDIUM) jak też potrzeby wynikające z demograficznego i wszechstronnego gospodarczego rozwoju gminy.

Przyjęto dwa rodzaje kryteriów wyznaczenia terenów wskazanych pod zabudowę.

1. Kryteria eliminujące możliwość zabudowy:

- trwała rozległa inwersja
- niesprzyjająca konfiguracja terenu (dotyczy nasłonecznienia, niedopuszczalnych dla budownictwa spadków, najsłabszych warstw geologicznych i zagrożenia osuwiskowego na głębokich warstwach łupkowych)

- zagrożenia ekologiczne dla środowiska przyrodniczego (rezerwaty, korytarze ekologiczne, szczególnie cenne obszary, które winny być zachowane w formie niezmienionej).

2. Kryteria preferujące możliwość zabudowy:

- wskazania lokalizacyjne wynikające z wniosków do opracowywanego STUDIUM
- tereny będące naturalną bazą rozwojową budownictwa w obszarze istniejącej zabudowy wsi i osad (rezerwy te zabezpieczają przyszłe potrzeby co najmniej do 2050 roku).
- istniejąca infrastruktura techniczna
- harmonijny „dośrodkowy „ rozwój terenów przeznaczonych pod zabudowę, nie naruszający systemu przyrodniczo – rolno – leśnego obszaru gminy.

4. Wskazania programowo – przestrzenne dla centrum wsi Czarna

Obecny charakter centrum wsi Czarna nie pozwala jednoznacznie określić historycznego typu osiedleńczego (owalnicowego, ulicowego, wrzecionowego, rusztowego czy jakiegokolwiek).

Zarówno pod względem urbanistycznym jak i architektonicznym organizm ten powstawał spontanicznie i przypadkowo mieszcząc w sobie wszelkie zalety i przede wszystkim wady takiego zjawiska.

Po analizach i szkicowych opracowaniach koncepcji centrum w skali: 1:2 000, 1:5 000 i 1:10 000 STUDIUM proponuje „NOWĄ LOKACJĘ”.

Akceptując istniejącą tkankę kubaturową w dobrym stanie technicznym i tradycję miejsca związanego z obiektami i funkcjami ponadlokalnymi oraz widząc rezerwy terenowe w centrum Czarnej wskazane jest „uzdrowienie” przestrzenno – funkcjonalne i komunikacyjne tego terenu.

Uznano, że podstawowymi elementami porządkującymi centrum są:

- zmiana przebiegu drogi wojewódzkiej przez centrum i zmiana organizacji ruchu na skrzyżowaniu z drogą do Polany (rondo).
Pozostawia się istniejący odcinek drogi jako drogę obsługującą centrum z wyeliminowaniem „tranzytu” zwłaszcza „dłużycy”.

Jest to wskazane ze względów przestrzennych, ale także bezpieczeństwa i technicznych (niedopuszczalne spadki – oblodzenia zimą w zagłębieniu potoku).

- lokacja „rynku zielonego” między istniejącą i projektowaną drogą wojewódzką.
- usytuowanie małej hali targowej na „zielonym rynku” jako dopełnienie już istniejących drobnych usług w tym miejscu.
- lokalizacja nowego RYNKU – AGORY między Domem Handlowym, a budynkiem Urzędu Gminy.
- wyznaczenie terenów pod przyszłą zabudowę usługową wokół rynku (istniejący – nowy budynek wielofunkcyjny z delikatesami stanowiłby jedną z pierzei tegoż rynku).
- zmiana usytuowania boiska – stadionu.
Urządzenie go wraz z trybunami ziemnymi jako przestrzeni wielofunkcyjnej powiązanej zarówno z Rynkiem jak też z przewidzianymi w Planie terenami oświaty.
- dogęszczenie w tej części centrum kubatury o funkcji mieszanej usługowej, usługowo – mieszkalnej i wielorodzinnej mieszkalnej. Pozwoli to na całodobowe życie tego organizmu i jest ze wszech miar ekonomicznie uzasadnione.
- urządzenie wydzielonej zatoki dla autobusów i autokarów (mini dworzec) oraz parkingu. Można to urządzić na płycie wewnętrznego Rynku.
- właściwe zaprojektowanie i urządzenie zieleni komunalnej zwłaszcza w części centrum.
Winna ona spełniać rolę izolacji dźwiękowej i ochronnej przed niektórymi zjawiskami atmosferycznymi (wiatr, zamieć).
Powinna być także dopełnieniem kubaturowym kompozycji przestrzennej centrum.

5. Obszary do przekształceń i rehabilitacji

Do długofalowego programu przekształceń należy przewidzieć obszary, na których występuje funkcja mieszana nie odpowiadająca w pełni właściwej strefie użytkowania oraz znajdują się obiekty w złym stanie technicznym lub prowizoryczne, a także wolne działki do nowej zabudowy.

Wykazuje się następujące tereny:

- a) Chrewt wraz z chaotycznym polem campingowym, namiotowym i zespołem domków.

Brak odpowiedniej infrastruktury technicznej, brak właściwej komunikacji wewnętrznej i zasady „addycyjności” poszczególnych obszarów funkcjonalnych.

Należy rozważyć pod względem ekonomicznym i krajobrazowym urządzenie grobli w poprzek ujścia potoku Czarnego. Zapobiegłoby to „cofca” a także dało stabilne, komfortowe warunki dla budownictwa rekreacyjnego na lewym brzegu Czarnego powyżej grobli.

- b) Teren centrum wsi Czarna.

Proponuje się takie ukształtowanie przestrzenne tej części, by stworzyć klimat małego miasteczka obsługującego znaczne terytorium.

Proponuje się zmianę lokalizacji projektowanej oczyszczalni.

Usytuowanie jej poza centrum na poziomie o co najmniej kilka metrów niższym, poprawi to warunki przestrzenne samego centrum i jest ekonomicznie oraz technicznie uzasadnione.

Rozwiązanie takie pozwoli na uwolnienie terenów w centrum pod inwestycje właściwe dla tego obszaru, a w gospodarce ściekami pozwoli obsłużyć większy teren bez konieczności dodatkowych kosztownych urządzeń w rodzaju przepompowni.

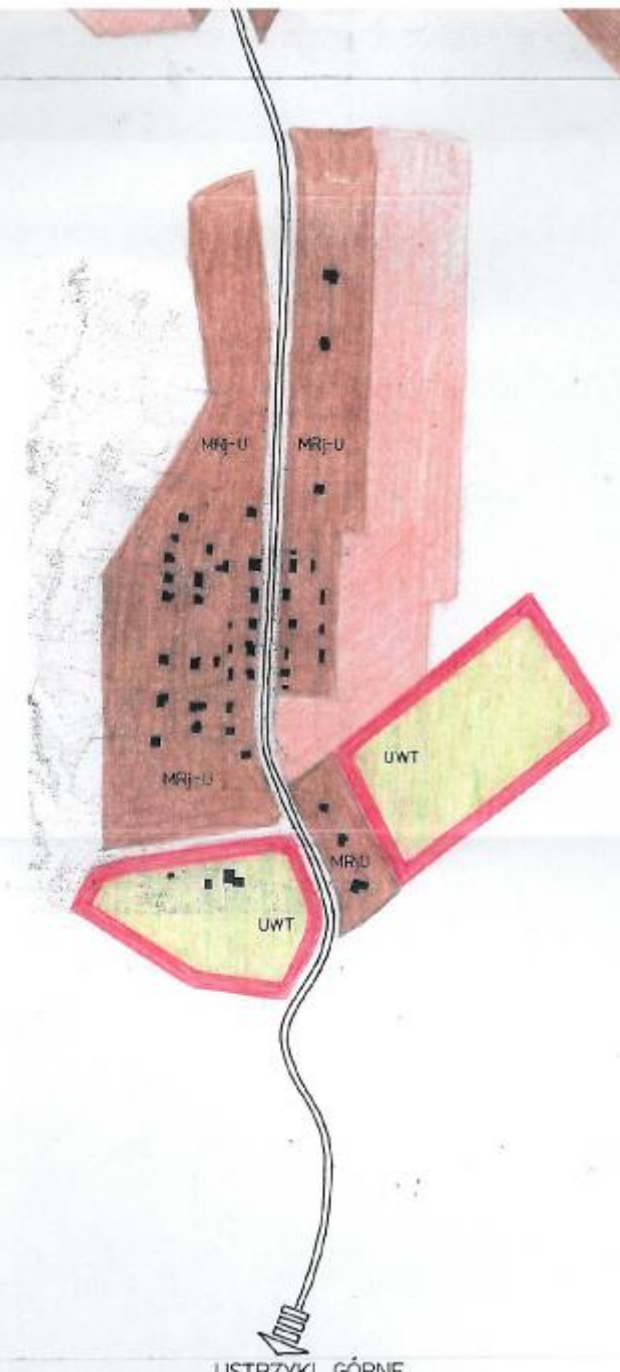
USTRZYKI DOLNE

CZARNA - CENTRUM

1:5000

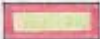

MICHNIO-
WIEC

USTRZYKI GÓRNE

LEGENDA

	Usp/UC OBSZAR USŁUG PUBLICZNYCH I KOMERCYJNYCH		REZERWA POZAPERSPEKTYWICZNA ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ
	UP OŚRODEK SPOŁECZNO-USŁUGOWY		UP TERENY USŁUGOWO-PRZEMYSŁOWE
	UWT USŁUGI TURYSTYCZNO-WYPOCZYNKOWE US USŁUGI SPORTU I REKREACJI UK USŁUGI KULTURY		ZC OMIĘTARZ
	POZAPERSPEKTYWICZNE USŁUGI OŚWIATY		STREFA OCHRONNA OMIĘTARZA OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW
	MU OBSZAR MIESZKALNO-USŁUGOWY		I LOKALIZACJA DOTYCHCZASOWA II LOKALIZACJA PREFEROWANA
	MRJ-U ZABUDOWA MIESZKANIOWA JEDNORODZINNA I ZAGRODOWA Z DOPUSZCZENIEM USŁUG NIEUŁAŻLIWYCH		OBSZARY OBJĘTE WYMOGIEM OPRACOWANIA MPZP
	MN-U ZABUDOWA MIESZKANIOWA NISKIEJ INTENSYWNOSCI, KOMUNALNA Z DOPUSZCZENIEM USŁUG NIEUŁAŻLIWYCH		RYNEK
	STREFA ROZWOJU OSADNICTWA		PROJEKTOWANA REGULACJA RUCHU TRANZYTOWEGO Z RONDEM
			ZATKI PRZYSTANKU GŁÓWNEGO PKS
			PARKINGI

09/09

V. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Zaopatrzenie w wodę.

Przewiduje się kontynuację i zakończenie zwodociągowania gminy {zgodnie ze strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Czarna dotyczy to części Czarnej Górnej i Dolnej}. Analizując potrzeby gminy w zakresie zaopatrzenia w wodę {z uwzględnieniem opracowania Projektu Stref Ochronnych aut. mgr inż. L. Przybyło} obszarów objętych zwodociągowaniem będzie znacznie więcej.

- *Chrewt*

W miarę możliwości rozbudowa istniejącego wodociągu na półwyspie w osiedlu domków rekreacyjnych i zaopatrzenie w wodę ośrodka przy ujściu Czarnego.

- *Wydrne, Leobrat* {może część Polany}

Rozważyć pod względem ekonomicznym możliwość budowy ujęcia wodnego i lokalnej sieci wodociągowej.

- *Polana*

Uwzględnić w propozycji urządzenia małej elektrowni na potoku Czarnym, możliwość poboru wody pitnej dla Polany.

- *Lipie, Bystre, Michniowiec*

Zbadać możliwości rozwoju istniejącego wodociągu w Lipiu. Przy niedostatecznej ilości dobowej wody przewidzieć indywidualne rozwiązania wodociągowe dla zwartych zespołów osiedleńczych.

- *Rabe*

Rozważyć możliwości techniczne zwodociągowania na bazie istniejącej instalacji w Żłobku. W przypadku braku takich możliwości własne ujęcie i wodociąg dla Rabego.

Zgodnie z wymogami Wydziału Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie z 14.01.2000 planować należy przedsięwzięcia zapewniające funkcjonowanie publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę. Dotyczy to także rezerwuarów wody ppoż.

Ze względu na małą intensywność zabudowy i sieć osiedleńczą rozwiniętą wzdłuż dróg potencjalne rezerwowe tereny dla ujęć wodnych pozostaną w obszarach otwartych i niezagrożonych skażeniami lub zabudową.

2. Gospodarka ściekowa

W najbliższych latach problem właściwych rozwiązań w tym zakresie będzie priorytetowym zadaniem dla gminy. Wynika to z dwu powodów. Pierwszym jest dbałość o nieskażone środowisko {dotyczy przede wszystkim wód powierzchniowych i gleby}. Drugim powodem dotychczasowy brak równowagi infrastrukturalnej między długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Relatywnie „tania” woda z istniejących ujęć powoduje zwiększenie poboru i zużycia tej wody. Dlatego tam, gdzie już istnieje sieć wodociągowa należy uruchomić mechanizmy wymuszające budowę brakującej kanalizacji sanitarnej.

2.1 W pierwszej kolejności dotyczy to :

- Czarna Centrum

Budowa nowej oczyszczalni w zaproponowanej lokalizacji i skanalizowanie całego obszaru centrum.

- Wydrne – Chrewt

Budowa nowej oczyszczalni obsługującej Chrewt, Wydrne, Leobrat, Olchowiec, Półwysep, Polanę {w oparciu o Studium Wykonalności Gospodarki Ściekowej – B – Act 2000}. W przypadku ekonomicznie uzasadnionym Chrewt z Półwyspem może mieć własną oczyszczalnię z siecią kanalizacji sanitarnej.

- Żłobek

System kanalizacji z przepompownią do kolektora i projektowanej oczyszczalni w Rabem.

- Lipie

Kolektor sanitarny z własną oczyszczalnią lub przepompownia do systemu kanalizacji projektowanej mającej obsłużyć Bystre, Michniowiec z oczyszczalnią w Bystrem.

2.2 W drugiej kolejności dotyczy to :

Wszystkich zespołów osiedleńczych mogących mieć sieć wodociągową. Sieć kanalizacyjna winna być urządzona równocześnie lub nawet wyprzedzająco w stosunku do zaopatrzenia w wodę.

2.3 We wszystkich pozostałych wypadkach:

Władze gminy stworzą preferencje dla lokalnych rozwiązań indywidualnych i zespołowych spełniających wymogi i normy ochrony środowiska.

UWAGA :

W obrębie centrum i w przyszłości Czarna Zdrój w działaniach rewitalizacyjnych nacisk należy położyć na usprawnienie i budowę systemu kanalizacji deszczowej. Dotyczy to także stref ochronnych ujęć wody pitnej w poszczególnych opracowaniach.

3. Usuwanie odpadów komunalnych

Brak przemysłu, przewaga gospodarki rolnej i leśnej oraz wysoki stopień znaturalizowania sposobu życia mieszkańców stwarza korzystne standardy w „gospodarce śmieciowej”. Obecnie ilość odpadów komunalnych nie przekracza $0,82 \text{ m}^3 / \text{M}$ w ciągu roku. Jeśli ten wskaźnik w najbliższych latach przekroczy $1 \text{ m}^3 / \text{M}$ w ciągu roku, to przy przewidywanej liczbie mieszkańców wraz z przebywającymi kuracjuszami i turystami ilość odpadów nie przekroczy $3000 \text{ m}^3 / 1 \text{ rok}$ na obszarze gminy.

Skład jakościowy odpadów w 80% kwalifikuje się do wtórnego przerobu. Zawartość celulozy i innych organicznych kształtuje się na poziomie 73% pozostałe 27% to składniki nieorganiczne, mineralne. Występują śladowe ilości toksyn trudnodegradujących się. Jednak przy niewielkich nawet ilościach nierozkładalnych związków chemicznych {polichlorki, poliwęglany} niewskazana jest utylizacja termiczna. Wystąpić może bowiem wytrącenie się dioksyn silnie trujących.

Dla potrzeb gminy wystarcza istniejące, nadal rozbudowywane wysypisko śmieci w Lipiu {wg. opracowania Inwestprojekt – Sanok 1991}.

Zgodnie z obowiązującym Miejscowym Planem Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego gminy Czarna oraz dokumentacji technicznej urządzonego wysypiska - obowiązuje strefa ochronna o $r = 500\text{m}$, liczoną od jego granic co oznaczono na mapach nr 1 i 5.

Należy program wysypiska wzbogacić o segregację podstawową.

Czynności te można przy odpowiedniej polityce władz gminy przenieść częściowo do źródeł {indywidualnych „producentów” odpadów}.

Część odpadów stałych będzie wywożona do międzygminnego zakładu utylizacji {prawdopodobnie do Zarszyna}.

Natomiast można wykorzystać organiczne odpady na miejscu w dwojaki sposób :

- produkcja izolingu w postaci suchej lub pulpy do rekultywacji i wzbogacania gleby
- kompostownie produkujące z odpadków organicznych {rolnych i leśnych} uwzdatniacze gleby.

W „gospodarce śmieciowej „ gminy należy odnieść się do problemu indywidualnego spalania odpadów. Zakaz otwartego spalania odpadów zarówno organicznych jak i nieorganicznych winien być bezwzględnie egzekwowany. Spalanie otwarte odpadów jest całkowicie nieuzasadnione ekonomicznie, a zarazem stwarza poważne zagrożenie we wszystkich dziedzinach.

4. Elektroenergetyka

Obecna sieć elektroenergetyczna obejmuje cały zasiedlony obszar gminy. Uwzględniając jednak rosnące zapotrzebowanie na ten rodzaj energii i możliwości oraz zamierzenia Rzeszowskiego Zakładu Energetycznego {TO4 / 250 / PP – 1 / 14 / 2000 / 15638} z dnia 12.01.2000.

Studium przewiduje :

- Budowę linii 100kv w relacji Smolnik – Ustrzyki D. {zgodnie z trasą przewidzianą w aktualnym MPZP}
- Włączenie do pracy na napięciu 110kV linii elektroenergetycznej Myczków – Smolnik {praca 30kv}

W miarę rozwoju budownictwa mieszkaniowego i wszelkiego rodzaju działalności gospodarczej wystąpi w najbliższych latach rozbudowa istniejącej sieci średniego i niskiego napięcia wraz ze stacjami transformatorowymi ŚN / nn. W związku z powyższym w przyszłym MPZP należy przewidzieć pasy terenu dla linii napowietrznych wolne od zabudowy, a tam gdzie to możliwe zakładać linie kablowe.

W MPZP przewidzieć działki dla trafostacji wewnętrznych ŚN / nn.

Ponadto przy lokalizowaniu nowych obiektów w pobliżu linii o nap. 110kV i wyższym, należy wziąć pod uwagę wymogi zarządzenia MGİE z dnia 28.01.1985r. {MP nr 3 poz. 24 z dnia 28.02.1985r.} dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego.

Zgodnie z założeniami STRATEGI ROZWOJU GMINY przewiduje się poszukiwanie i wykorzystanie alternatywnych źródeł energii.

Odradzając przedwojenne tradycje w tym zakresie {39 małych elektrowni wodnych na terenie dzisiejszej gminy} powinny powstać w dogodnych dla tego celu miejscach spiętrzenia wody z minielektrowniami.

Wpłyne to także na polepszenie systemu retencji wody.

W infrastrukturze elektroenergetycznej przewiduje się oświetlenie dróg w intensywnych ośrodkach osiedleńczych.

5. Telekomunikacja

Dla zaspokojenia potrzeb w tym zakresie przewiduje się włączenie do centrali cyfrowej TPSA w Ustrzykach Dolnych co najmniej 200 abonentów do 2003 roku. Dla niektórych indywidualnych użytkowników z dala od zespołów osiedleńczych przewiduje się objęcie tego obszaru telefonią komórkową. Lokalizacja masztu – przekaźnika będzie wymagać szczegółowych analiz i opracowania MPZP.

6. Zaopatrzenie w gaz

Na bazie istniejących złóż gazu zbadać należy możliwość gazyfikacji Czarnej Górnej i Czarnej Kopalni. W następnym etapie gazyfikacją objęte byłyby pozostałe miejscowości. Zewnątrz instalacja gazowa zwłaszcza w małych zespołach odbiorców miałaby zastosowanie nawet po wyczerpaniu złóż rodzimych. Można w takim wypadku zastąpić gaz ziemny biogazem wytwarzanym z miejscowych odpadów organicznych. Gazyfikacja pozwoli na wyeliminowanie w znacznej części konwencjonalnych, nieekologicznych surowców opałowych {węgiel, miał}.

7. Kopalnictwo naftowe

Przewiduje się stopniową likwidację istniejącej struktury.

Pola naftowe w Bystrem i Rajskim po zakończeniu eksploatacji wymagają likwidacji w całości urządzeń naziemnych i w znacznej części podziemnych.

W Czarnej Kopalni pozostanie część infrastruktury w celu stworzenia skansenu naftowego.

8. Ciepłownictwo

Centralna część Czarnej, a w przyszłości kompleks uzdrowiskowy, posiada korzystne warunki objęcia tych obszarów dwoma systemami grzewczymi z własnymi ciepłowniami.

Dla indywidualnych obiektów nowych i przebudowywanych w decyzjach o warunkach zabudowy należy stawiać obligatoryjny warunek stosowania rozwiązań grzewczych opartych na paliwach bezpiecznych ekologicznie.

VI. KOMUNIKACJA - kierunki rozwoju

1.1 Sieć drogowa

Nie zakłada się w przewidywalnej przyszłości rozbudowy ogólnego układu dróg wojewódzkich i powiatowych, poza następującymi zamierzeniami :

- a) budowę odcinka we wsi Michniowiec, od rolniczego ośrodka gospodarczego {dawny PGR} – do granicy państwa, w przypadku decyzji odnośnych władz o budowie i otwarciu przejścia granicznego {jako inwestycję towarzyszącą należy przewidywać odpowiednią modernizację drogi powiatowej Czarna – Michniowiec}.
- b) budowę odcinka drogi wojewódzkiej o długości ok. 550 m, obchodzącego centrum wsi Czarna Górna, wraz z węzłem skrzyżowania z drogą wojewódzką z Czarnej do Polany.

Jest to wniosek niniejszego STUDIUM {zasada przebiegu wg ilustracji 1 : 5000 w części tekstowej na str. . . . } – mający na celu :

- Zlikwidowanie kolizji ruchu tranzytowego z intensywnym ruchem pieszym, pomiędzy licznymi usługami administracyjnymi i handlowymi oraz przystankami PKS.
- Racjonalniejsze wykorzystanie uzbrojonych terenów w centrum wsi Czarna pod zabudowę powierzchni handlowych i usługowych.
- Ułatwienie doprowadzenia ciągu promenadowego z przyszłego uzdrowiska do usług w centrum { tylko jedno przekroczenie szosy przelotowej }
- Możliwość korzystnego rozwiązania węzła skrzyżowania dużej i małej „pętli bieszczadzkiej” oraz drogi do przejścia granicznego.

Powyższe zadanie oczywiście nie należy do zadań samorządu gminnego, nie mniej rolą jego jest występowanie z wnioskami w tej sprawie w pierwszym rzędzie, ażeby Wojewódzki Zarząd Dróg Publicznych przygotował założenia techniczno – ekonomiczne uściślające przebieg, koszty wykupu gruntów i szacunek kosztów budowy.

Jest to niezbędne również ze względu na konieczność rezerwacji określonego pasa drogowego i zakazu wydawania na nim decyzji dla innej zabudowy.

- c) budowę odcinka drogi powiatowej Czarna Dolna - Daszówka na istniejącym podkładzie drogi gruntowej.
- d) **Remonty** wszystkich dróg, jako oczywisty proces ciągły, z zaleceniem w miarę środków i w miejscach gdzie jest to możliwe przeprowadzenia modernizacji polegającej na poszerzeniu jezdni o ulepszone utwardzone pobocza.

1.2 Drogi gminne

- a) Kontynuacja budowy odcinka dróg na terenach wypoczynkowych w Chrewcie,
- b) Budowa nowej ulicy wiejskiej między centrum wsi {od przyszłej strażnicy SG} na północ od terenów zabudowy mieszkalnej dawnego SKR – u, szczególnie dla uniknięcia zagrożeń dla ruchu pieszo – rowerowego wzdłuż drogi wojewódzkiej,
- c) Ulepszenie drogi wiejskiej w Polanie, prowadzącej od świetlicy wiejskiej na północ do krańców obecnej zabudowy mieszkalnej,
- d) W przewidywanym okresie czasu nie zakłada się przebudowy drogi z Czarnej Dolnej do Woli Sokołowej jedynie w miarę potrzeb gospodarki rolnej ulepszenie istniejących nawierzchni gruntowych,
- e) Budowa ciągu pieszo – rowerowego w centrum wsi Czarna Górna na odcinku od obiektu posterunku policji do restauracji, z przedłużeniem w przyszłości kładką nad potokiem do początku drogi prowadzącej do Michniowca. W dalszej przyszłości ciąg ten przewiduje się połączyć z przyszłym ciągiem promenadowym z uzdrowiska. Budowa pierwszego odcinka tego ciągu może wymagać przesunięcia ogrodzeń,
- f) Urządzenie placu rynkowego, częściowo jako utwardzonego, częściowo jako teren skomponowanej zieleni – wg. ustaleń przyszłego Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego (wg zasady zilustrowanej w niniejszym STUDIUM w skali 1: 5 000 w części tekstowej).

1.3. Zatoki przystanków autobusowych

- a) W pierwszej kolejności należy wybudować drugą zatokę autobusową w centrum Czarnej Górnej (od strony Urzędu Gminy).

- b) Następnie , w miarę możliwości , przy każdym przystanku autobusowym na obszarze gminy, w każdym razie wzdłuż dróg wojewódzkich.

1.4. Drogi zakładowe

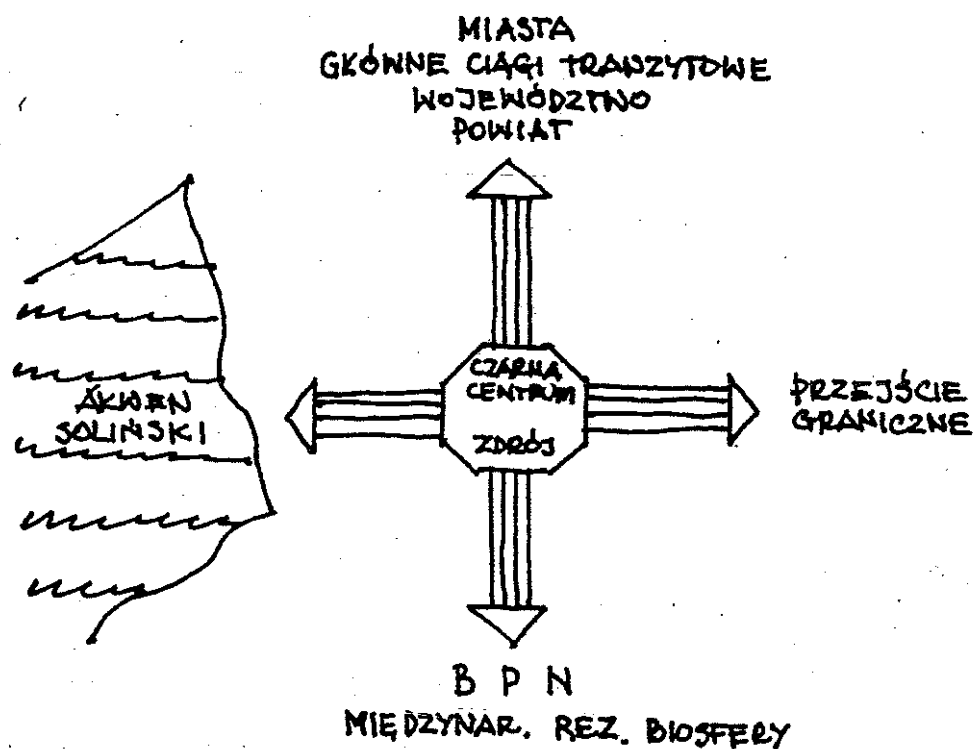
- a) Kopalnictwa Naftowego – nie przewiduje się nowych
- b) Nadleśnictw – budowa nowych dróg dopuszczalna jedynie w szczególnych przypadkach uzasadnionych ekonomicznie, z uwagi na wyłącznie okresowe pozyskiwanie drewna i to w ograniczonym zakresie ze względu na założone obszary leśne chronione i ochronne.

VII. KIERUNKI ROZWOJU TURYSTYKI

GMINA CZARNA

Położenie gminy i jej walory przyrodnicze dają możliwość wielostronnego rozwoju tego obszaru opartego na kilku gałęziach gospodarki. Jednym z wiodących fundamentów tego rozwoju powinna się stać turystyka. We wszystkich formach i typach turystyka może być wręcz „lokomotywą” rozwoju tego obszaru.

Topograficzne położenie gminy w regionie można graficznie opisać schematem uwarunkowań zewnętrznych „A”.

Siedziba gminy – Czarna przyjmuje obok funkcji administracyjnych, politycznych i gospodarczych (obsługa lokalna) także funkcję ośrodka tranzytowego

- Północ – Południe (Ustrzyki Dolne, Przemyśl, Rzeszów – BPN) jest to jednocześnie oś Dużej Pętli Bieszczadzkiej
- Wschód – Zachód (Przejście graniczne - Michniówiec, Lipie – Zalew Soliński, Polańczyk, Lesko, Krosno, Kraków)jest to oś Małej Pętli.

Obie te osie łączą zróżnicowane gospodarczo i przyrodniczo obszary. Przechodzą przez różne obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, intensywnej i ekstensywnej. Dają możliwość wglądu w obszary gospodarki leśnej i wodnej, a nawet przemysłowej (tereny i urządzenia kopalnictwa naftowego).

Krajobrazowe bogactwo doznań estetycznych jest jeszcze większe dzięki konfiguracji terenu. Odmienny charakter i skala dolin wzdłuż głównych grzbietów (Żuków, Otryt) i rozległej doliny Michniowca, Lipia.

Nawarstwienie się tak wielu wartościowych elementów na terenie gminy zwiększa atrakcyjność turystyczną.

Elementy podstawowe dla rozwoju szeroko rozumianej turystyki na obszarze gminy Czarna :

- ***Bieszczadzki Park Narodowy***
Rezerwaty Przyrody
- ***Niska gęstość zaludnienia***
szczątkowa sieć osiedleńcza
daje to krajobraz w wielu miejscach wtórnie naturalny
- ***Fauna i Flora***
możliwość obserwacji ptaków, zwierząt i roślin w ich naturalnym środowisku
- ***Zbiornik wodny***
dający możliwość rozwoju sportów wodnych, turystyki wodnej – pod warunkiem utrzymania zróżnicowanego zagospodarowania brzegu zalewu
- ***Występowanie wód mineralnych***
możliwość utworzenia uzdrowiska Czarna Zdrój oraz poboru wód leczniczych w Lipiu, Bystrem itp.
- ***Kopalnia ropy naftowej***
jako zabytek kultury materialnej ma znaczenie zwłaszcza dydaktyczne (to w Karpatach zaczęto proces wydobywania tego surowca – Bóbrka – pierwszy szyb I. Łukasiewicza – lampa naftowa). Kopalnia powstała w 1905r.

Uwzględniając te i wiele innych uwarunkowań jak też naturalny choć spontaniczny dotychczas rozwój bazy i usług turystycznych na terenie gminy STUDIUM określa Kierunki Rozwoju Turystyki.

TEREN USŁUG TURYSTYCZNYCH -UT1

1. Wyznacza się teren usług turystycznych przedstawiony na rysunku studium za pomocą granicy, symbolu UT1 oraz szrafu.

2. Określa się kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenu usług turystycznych UT1:

1) zagospodarowanie podstawowe: zabudowa usług turystyki oraz usług dla

- obsługi ruchu turystycznego;
- 2) zagospodarowanie uzupełniające:
 - a) zabudowa handlu, rekreacji indywidualnej,
 - b) zabudowa usług: zdrowia, weterynaryjnych i ochrony zwierząt, sportu i rekreacji,
 - c) zabudowa mieszkaniowa związana z usługą,
 - d) urządzenia i obiekty budowlane związane z realizacją przeznaczenia podstawowego terenu,
 - e) obiekty budowlane o funkcji socjalno-administracyjnej,
 - f) obiekty budowlane służące realizacji usług zdrowia,
 - g) obiekty budowlane i urządzenia towarzyszących zabudowie turystycznej,
 - h) obiekty i urządzenia małej architektury,
 - i) budowle i urządzenia sportowo-rekreacyjne,
 - j) urządzone miejsca organizacji plenerowych wydarzeń kulturalnych,
 - k) budynki gospodarcze, garaże, wiaty i altany,
 - l) zieleń urządzona, w tym w formie parków i ogrodów o charakterze wypoczynkowym oraz zieleń izolacyjna,
 - m) ścieżki piesze i rowerowe,
 - n) dojścia, dojazdy, parkingi,
 - o) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.
 3. Określa się kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenu usług turystycznych UT1:
 - 1) maksymalna wysokość mierzona od poziomu terenu projektowanego, w najwyższym położonym punkcie na spadku od strony przystokowej dla:
 - a) najwyższej kalenicy obiektów budowlanych usług turystyki i usług dla obsługi ruchu turystycznego – nie więcej niż 20 m,
 - b) najwyższej kalenicy obiektów budowlanych:
 - handlu, rekreacji indywidualnej,
 - usług zdrowia, weterynaryjnych i ochrony zwierząt, sportu i rekreacji,
 - mieszkań związanych z usługą,
 - związanych z realizacją przeznaczenia podstawowego terenu,
 - socjalno-administracyjnych,
 - służące realizacji usług zdrowia – nie więcej niż 12 m,
 - c) najwyższej kalenicy budynków gospodarczych i garaży- nie więcej niż 10 m
 - d) wiat i altan – nie więcej niż 10 m;
 - 2) udział terenów biologicznie czynnych nie może być mniejszy niż 50% powierzchni działki budowlanej.
 - 3) wielkość powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej nie może przekroczyć 35% działki budowlanej.
 4. Kierunki dotyczące obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody:

1) przy zagospodarowaniu terenu usług turystycznych UT1, należy uwzględnić warunki i ograniczenia wynikające z jego położenia w granicach Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz w granicach obszarów Natura 2000 Bieszczady PLC180001.

5. Określa się kierunki rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury technicznej:

1) obsługa komunikacyjna obszaru poprzez istniejący układ drogowy obejmujący drogę publiczną oraz drogę wewnętrzną dojazdową;

2) obsługa z w zakresie miejsc do parkowania: minimalna ilość miejsc do parkowania uwzględniająca miejsca na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową na działkach położonych w terenie usług turystycznych UT1: 1 miejsce parkingowe na 200 m² powierzchni użytkowej budynku;

3) dopuszcza się zapewnienie miejsc parkingowych w garażach, w tym w garażach podziemnych;

4) wyposażenie obszaru w niezbędną infrastrukturę techniczną;

5) odprowadzanie ścieków bytowych i przemysłowych do szczelnych, bezodpływowych zbiorników na ścieki, okresowo opróżnianych i transportowanych do stacji zlewnych ścieków;

6) w odległości nie mniejszej niż 100 m od linii wyznaczonej rzędną maksymalnego piętrzenia zbiornika wodnego Solina, wynoszącej 420 m n.p.m., dopuszcza się odprowadzanie ścieków bytowych i przemysłowych do wód i gruntu po ich uprzednim oczyszczeniu w indywidualnych systemach oczyszczania ścieków.

6. Określa się kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

1) w granicach terenu usług turystycznych UT1 planuje się uzyskać zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne zgodnie z przepisami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.¹⁵

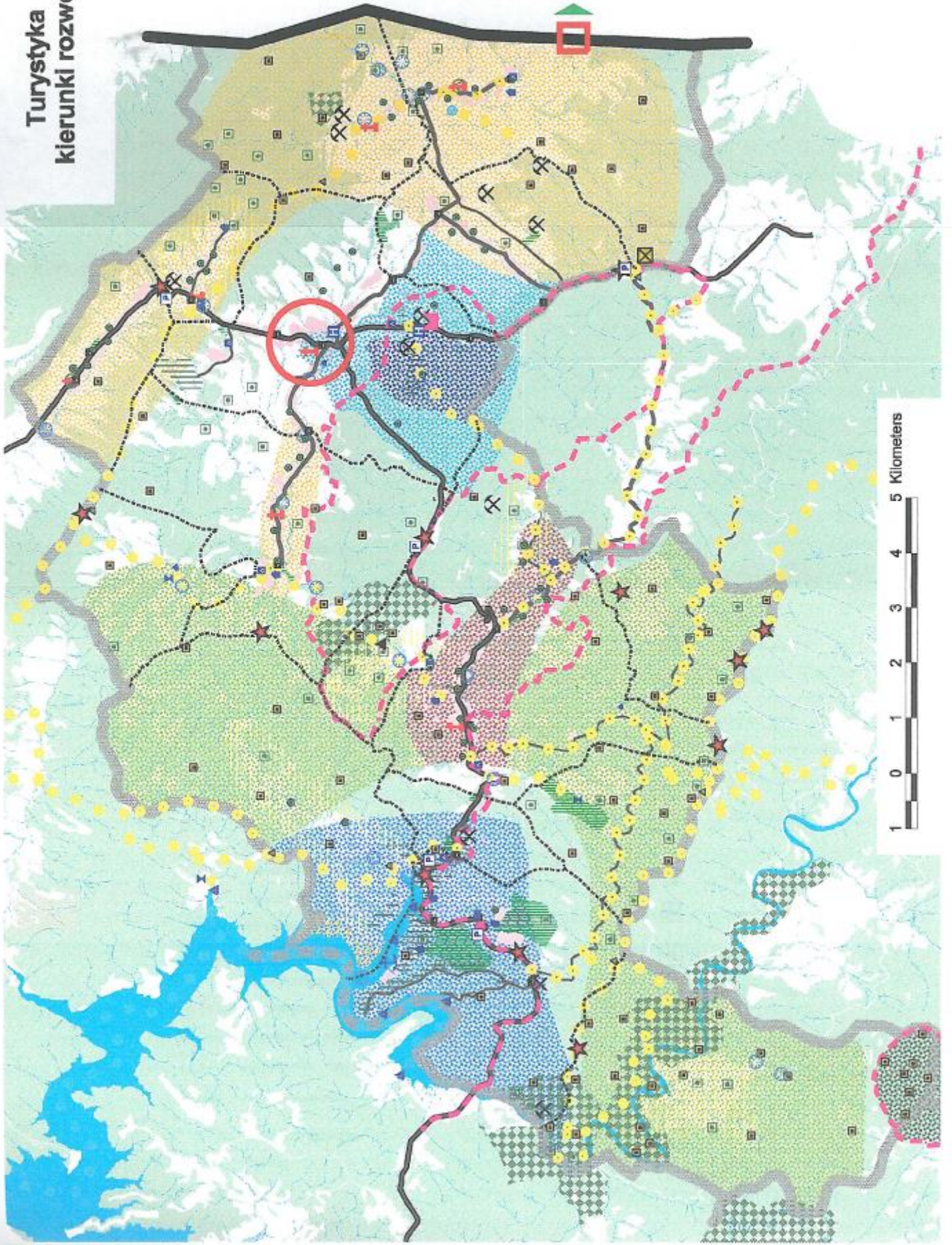
¹⁵ Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

Legenda

- Granice
 - państwa
 - gminy
 - wsi
- Drogi
 - wojewódzkie
 - powiatowe
- Zalew Soliński
- rzeki
- lasy
- przejście graniczne

- Strefy rejonizacji
 - centralna
 - subcentralna
 - agroturystyczna
 - przyrodniczo-turystyczna
 - uzdrowiskowa
 - rekreacji wodnej i turystycznej
 - pasmo przyrodniczo - kulturowe
- rejon usług ponadlokalnych
- rejon obsługi ruchu turystycznego
- rejon usług lokalnych
- rejon obsługi lecznictwa uzdrowiskowego
- rejon obsługi turystyki i rekreacji wodnej

**Turystyka
kierunki rozwoju**

22a

2. Formy turystyki

Przewiduje się podstawowe formy turystyki na terenie gminy

- pobykowa
- tranzytowa
- wędrownicza

Forma pobykowa rozwijać się będzie na bazie istniejących i proponowanych obiektów bazy stałego pobytu.

- Gospodarstwa agroturystyczne we wsiach o charakterze rolniczym oraz w indywidualnych zagrodach poza obszarami o istniejącej średnio – intensywnej sieci osiedleńczej.
- Hotele o wysokim i średnim standardzie na ośiach Małej i Dużej Pętli w ośrodkach Czarna, Czarna kopalnia ew. Polana lub Leobrat.
- Motele na ciągach komunikacyjnych Dużej i Małej Pętli.
- Dom pracy twórczej (Żłobek, Czarna Dolna) o charakterze pensjonatu z miejscem do pracy indywidualnej oraz przestrzeniami umożliwiającymi sympozja, zjazdy, „warsztaty” dla poszczególnych grup zawodowych, twórczych, bądź do „wynajęcia”.
- Pensjonaty (rodzinne) prowadzone przez właściciela zapewniające pobyt i wyżywienie dla poszczególnych klientów oraz całym rodzinom. Całosezonowe.
- Uzdrowisko.
Pod tym hasłem rozumie się obszar wraz z obiektami służącymi pobytkowi i zabiegom leczniczym. Lokalizacja – Czarna kopalnia.

Forma tranzytowa

Zapewniać musi obsługę ruchu turystycznego:

- indywidualnego
(samochód, motocykl, rower)
- zorganizowanego
(autokary, grupy pojazdów)
- publicznego
(komunikacja kołowa [PKS])

obsługa techniczna

stacja paliw całosezonowa (w przyszłości całodobowa), miejsca noclegowe dla wycieczek i „pasantów ” , campingi dla zmotoryzowanych z możliwością zaopatrzenia w media zapewniające standard europejski.

Forma wędrówkowa

Obejmuje wiele rodzajów turystyki:

- piesza – szlakami istniejącymi i nowoprojektowanymi
- rowerowa – Dużą , Małą Pętlą , drogami istniejącymi, szlakami rowerowymi
- konna – szlakami rowerowo – konnymi, szlakami turystycznymi istniejącymi drogami bitymi
- „binduga” – obrzeżem Zalewu Solińskiego, kajakami, pontonami czy żaglówkami

dla tej formy turystyki poza bazą noclegowa stacjonarną przewiduje się :

- schroniska z możliwością pobytu wielodobowego
- schrony krótkotrwałego pobytu
- deszczochrony na szlakach i trasach
- pola namiotowe
- urządzenia dodatkowe jak koniowiązy , parkingi, miejsca na rowery i motocykle
- stanicę wodną z podstawowymi urządzeniami

Dla wszystkich tych form turystyki przewiduje się punktowo drobne usługi rzemieślnicze i motoryzacyjne, punkty informacyjne, oznakowanie traktów i szlaków, platformy i punkty widokowe, trasy i wyciągi narciarskie, obszary do uprawiania lotniarstwa.

W celu polepszenia warunków zagospodarowania Chrewtu i wykorzystania w większym stopniu wyjątkowych walorów doliny Czarnego dla celów turystycznych proponuje się utworzenie grobli na poziomie 420 – 425 m npm.

Regulowałyby ona ujście Czarnego do zatoki Chrewt. Stały poziom wody w rozlewisku Czarnego pod groblą poprawiałby retencję i dawał możliwość urządzenia obiektów nawodnych i przywodnych eliminując tzw. „cofkę”.

Zapobiegałoby to także dokuczliwym procesom erozyjnym zmieniającym kontur linii brzegowej.

3. Rejonizacja funkcjonalna

PODZIAŁ NA STREFY ZAGOSPODAROWANIA TURYSTYCZNEGO

Podział ten obrazuje schemat „B”

I. STREFA CENTRALNA - PONADLOKALNA

Na osi Małej i Dużej Pętli (przecięcie osi Północ – Południe i Wschód – Zachód)

Czarna - jako ośrodek administracyjny, gospodarczy, oświatowy, kulturalny i informacyjny.

Ze względu na położenie i funkcje, które przeniesie w przyszłości traktować należy ponadlokalnie.

Jego integralnymi terytorialnie częściami staną się: przyszłe uzdrowisko i ważne kulturowo relikty Kopalni Czarna.

Organizm ten przeniesie wszystkie ważne funkcje obszaru gminy i tutaj też będą lokalizowane znaczące inwestycje.

Poza istniejącymi obiektami; administracji terytorialnej, handlu, Policji, Straży Granicznej, Szkoły, Gimnazjum itp. przewidzieć należy :

- Hotel (możliwa adaptacja lub rozbudowa istniejących obiektów)
- Schronisko (możliwa adaptacja obecnego GOK)
- Uzdrowisko Czarna
- Skansen kulturowy kopalnictwa naftowego

- Stacja turystyczna
- Schron
- Stacja hippiczna lub rowerowa
- Pijalnia wód mineralnych
- Urządzenia sportowe i rehabilitacyjne
- Gospodarstwa agroturystyczne

II. STREFA SUBCENTRALNA

OBSZAR TURYSTYCZNO – ROLNY INTENSYWNEGO CAŁOSEZONOWEGO ZAGOSPODAROWANIA TERENU

Dla osi Małej Pętli obejmowałyby wieś Polanę z przyległościami. Polana jako satelita Czarnej, byłaby wsią agroturystyczną z elementami usług (gastromia, rzemiosło).

Łącząc na osi Wschód – Zachód zróżnicowane krajobrazowo, przyrodniczo i gospodarczo obszary byłaby autonomicznym dużym zespołem letniskowym.

Musiałaby też przenieść funkcje ośrodka obsługi turystyki tranzytowej.

Ze względu na swoje uprzywilejowane położenie Polana daje swoim gościom możliwość penetracji zarówno w kompleks leśny pasma górskiego Bieszczadów Otrytu, jak też we wtórnie znaturalizowane postagrarne obszary dolinne Skorodnego, Rosolina, Paniszczewa.

Bliskość Chrewtu pozwala też na obsługę częściową strefy turystyki wodniackiej.

Istniejące zagrody agroturystyczne, hodowla koni (w tym huculów) oraz wysoka kultura i proekologiczna świadomość mieszkańców dopełnia uwarunkowań, aby Polana była prężnym ośrodkiem turystycznym.

Wskazane lokalizacje:

- Pensjonat
- Zagrody agroturystyczne
- Schronisko
- Schrony
- Pole namiotowe
- Stacje hippiczne lub rowerowe

III. STREFA AGROTURYSTYCZNA

OBSZAR ROLNO – TURYSTYCZNY

Obejmuje miejscowości : Żłobek, Bystre, Lipie, Michniowiec, Rabe, Czarna Dolna.

Obszar z przewagą produkcji rolnej. Daje możliwość rozwoju agroturystyki w najczystszej formie. Zagrody rolników mogłyby przyjmować agroturystów całosezonowo lub sezonowo.

Położenie tych miejscowości w oparciu o granice rolno – leśne w strefach ciszy aerodynamicznej w rozległych dolinach daje możliwość spokojnego wypoczynku rodzinom z dziećmi, a nawet z własnymi zwierzętami domowymi.

Bliskość strefy centralnej zwalnia od intensywnego inwestowania w niektóre usługi paraturystyczne.

Wskazane lokalizacje:

- Zagrody agroturystyczne
- Pensjonat (może specjalistyczny dla seniorów – stały pobyt i opieka)
- Schron młodzieżowy zwłaszcza obsługujący szlak cerkiewny
- Konio - deszczochrony

IV. STREFA PRZYRODNICZO – TURYSTYCZNA

OBSZAR EKSTENSYWNEGO INWESTOWANIA DLA TURYSTYKI PIESZEJ, KONTEMPLACYJNEJ, DYDAKTYCZNEJ

Obejmuje teren biegnący od Sokolego przez Paniszczów, obrzeże Sokołowej woli, Rosolin, Polanę , obrzeże Olchowca, Serednie Małe, Majdan, Rosochate, aż po Otryt.

Poza Polaną, stanowiącą łącznik między północną i południową częścią obszaru, przewiduje się lokalizacje obiektów służących przede wszystkim kwalifikowanej turystyce pieszej , konnej i rowerowej.

Poza ekologicznym czy filozoficznym aspektem turystyki na tym obszarze daje to możliwości innych form, zwłaszcza turystyki dydaktycznej, rekreacyjnej czy historycznej.

Na tym obszarze szczególnie wskazana jest dbałość o wartości przyrodniczo – krajobrazowe.

Wskazane lokalizacje:

- Schronisko
- Schrony (na szlakach turystycznych, rowerowych, konnych)
- Stacje hippiczne i rowerowe.

V. STREFA REKREACYJNO – WODNA

OBSZAR ZALEWU SOLIŃSKIEGO

Obejmuje teren o zróżnicowanej funkcji. Ze względu na niewielkie terytorium wymagane są wręcz rygorystyczne rozwiązania przestrzenne. Lewobrzeżne tereny Zalewu, poza wydzielonym obszarem Wydrnego (korytarz ekologiczny), możliwe do intensywnego zainwestowania.

Na bazie istniejących obiektów proponuje się dogęszczenie i zmodernizowanie całego lewobrzeżnego zespołu Chrewtu. Możliwe są inwestycje kubaturowe na obszarze Leobratu i Olchowca.

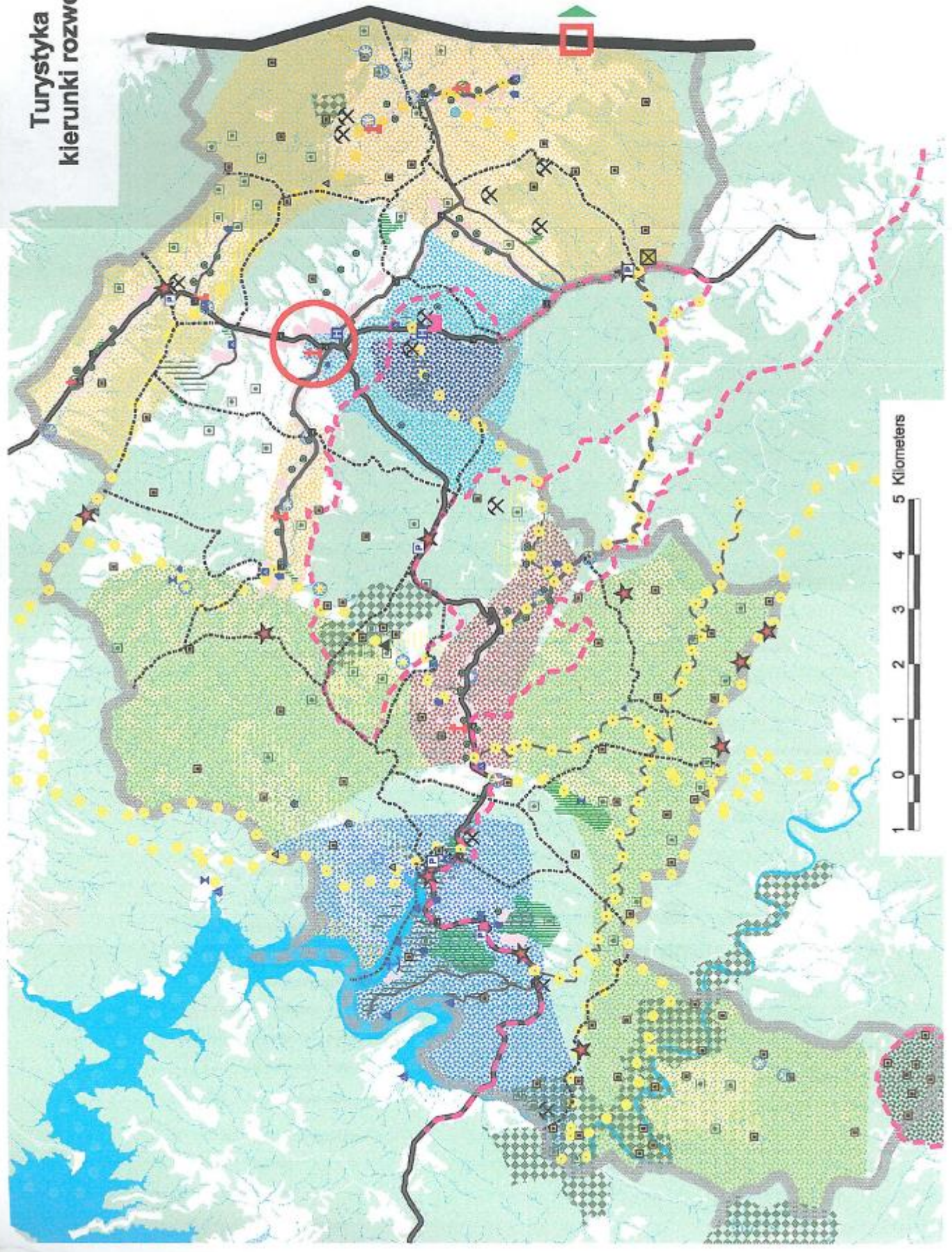
Takie działania pomogą uchronić prawobrzeżną część zalewu na odcinku Chrewt – Sokole od intensywnego zagospodarowania. Pozwoli to na uprawianie różnych form turystyki czy rekreacji wodnej. Uchroni walory przyrodnicze i oszczędzi niezbędnych nakładów w terenie wtórnie pierwotnym.

Wskazane lokalizacje :

- Ośrodki sportów wodnych
- Motel w Olchowcu
- Gospodarstwa agroturystyczne
- Pensjonat (ośrodek pobytowy)

- Camping
- Pole namiotowe
- Mała platforma widokowo – nasłuchowa „ptasi amfiteatr”

**Turystyka
kierunki rozwoju**

82a

Legenda

- **Granice**
 - państwa
 - gminy
 - wsi
- **Drogi**
 - wojewódzkie
 - powiatowe
 - gminne
- projektowane przejście graniczne
- Zalew Soliński
- rzeki
- lasy
- **Obszary chronione**
 - park narodowy
 - rezerwat
 - użytk ekologiczny (istn. i proj.)
 - zespół przyrodniczo - krajobrazowy
- **Parki krajobrazowe**
 - istniejący (doliny Saru)
 - projektowany (Czarna Zdrój)
- **Strefy uzdrowiskowe**
 - a
 - b
- **Strefy rejonizacji**
 - centralna
 - subcentralna
 - agroturystyczna
 - przyrodniczo-turystyczna
 - rekreacji wodnej i turystycznej
- **Tereny zagospodarowane**
 - budowlane
 - turystyczno - wypoczynkowe (istn.)
 - turystyczno - wypoczynkowe (proj.)
 - wnioski ludności
- **Trasy turystyczne**
 - lądowe
 - wodne
 - doliny widokowe
- **Zalecana rejonizacja lokalizacji obiektów**
 - hotel
 - motel
 - dom wypoczynkowy
 - agrogospodarstwo
 - stacja turystyczna
 - schronisko
 - pole biwakowe
 - schron
 - parking
 - przystanek PKS
 - przystań jachtowa
 - przystań białej floty
- **Inne**
 - kościół
 - cerkiew
 - młyn
 - skansen
 - kamieniołom
 - jaskinia
 - kopalnia ropy
 - źródło wody mineralnej
 - wody oligoceńskie
 - punkt widokowy
 - żeremie bobrowe
 - stanowisko zwierzyny
 - rośliny chronione
 - pomniki przyrody

4. Chłonność i prognoza wielkości ruchu turystycznego

4.1 Chłonność

- syntetyczny wskaźnik ogólny chłonności turystycznej (stosowany przez Lubelski Instytut Gospodarki Przestrzennej dla terenów o podobnej odporności przyrodniczej i funkcjach ochronnych) nie stwarzający zagrożenia dla środowiska naturalnego wynosi 4,5 os./1ha w skali roku dla terenu gminy czyli 18,5 tys./ ha x 4,5 os./1ha czyli 73 000 osób w skali roku.
- po uwzględnieniu ograniczonej dostępności terenów leśnych i otwartych oraz mając na uwadze znaczny udział nieintensywnych form założono autorsko wskaźniki bardziej szczegółowe :

dostępność terenów	chłonność / w jednym czasie
- Lasy – ok. 20%	1 os./ ha
- Tereny otwarte – ok. 20%	2 os./ ha
- Tereny zasiedlone – ok. 30%	4 os./ ha

Uzyskano jednoczesną chłonność na poszczególnych rodzajach obszarów w gminie :

- Leśnych (11 500 x 0,2) x 1 os./ ha	= 2 200 osób
- Otwartych (4 500 x 0,2) x 2 os./ ha	= 1 800 osób
- Zasiedlonych (2 500 x 0,3) x 4 os./ ha	= <u>3 000 osób</u>

ŁĄCZNIE ok. 7 000 osób

4.2 Prognoza

na okres najbliższych 10 lat prognoza zależy od tak wielu czynników, że poniższe rozważania należy traktować jako hipotezy, pozwalające przybliżyć pewne parametry przydatne dla celów planistycznych i promocyjnych.

Przeprowadzono obliczenia jako „wariant optymistyczny” zakładając, że błędy w schematycznych zaokrągleniach danych wzajemnie się znoszą.

Wykorzystywanie w sezonie pojemności bazy turystycznej

Przyjmuje się następujące

- lipiec i sierpień – 100%
- czerwiec i wrzesień – 75%
- maj i październik – 25%

razem 4 miesiące przeliczeniowe pełne

Wielkość obecnej bazy noclegowej (całorocznej i sezonowej) szacuje się na ok. 1000 miejsc

ZAKŁADAJĄC, ŻE :

A. Wzrost bazy noclegowej w ciągu 10 lat nastąpi o ok. 150% czyli do ok. 2 500 miejsc całorocznych i sezonowych, o przykładowej następującej strukturze :

- Hotele	1 x 50 M = 50 M
- Motele	2 x 50M = 100 M
- Zajazdy	4 x 25M = 100 M
- Schroniska turystyczne	2 x 50M = 100 M
- Stacje turystyczne	5 x 10M = 50 M
- Ośrodki wypoczynkowe (całoroczne)	4 x 100M = 400 M
- Domki wypoczynkowe indywidualne	100 x 4M = 400 M
- Agroturystyczne gospodarstwa	90 x 8M = 700 M*
- Kwatery gościnne (indywidualne)	= 100 M
- Pola namiotowe, obozy harcerskie	4 x 100M = 400 M
- Ośrodki wypoczynkowe sezonowe, schroniska młodzieżowe	4 x 75M = 300 M

RAZEM ok. 2 700 miejsc

Przyjmując dwutygodniowy pobyt, hipotetyczna **roczna ilość turystów „pobytowych”** – wynosiłaby :

2 700 osób x 2 x 4 miesiące przeliczeniowe = 21,5 tyś. osób

**) ta, być może bardzo optymistyczna liczba oparta jest na założeniu, że w bardziej atrakcyjnych wioskach co trzecie, a w innych – co piąte istniejące gospodarstwo przekształci się w „agro”.*

B. „tranzytowy” ruch turystyczny – osiągnię max. ok. 2 000 osób w ciągu 1 weekendu (gdyby przypuszczać, że przez teren gminy przejedzie np. 35 autokarów po 40 osób, i 200 samochodów osobowych po średnio 3 osoby).

Przyjmując 20 turystycznych weekendów w roku, czyli 20 x 2 000 osób = 40 tyś. osób – pasantów rocznie i przyjmując, że połowa z nich może zatrzymać się na parę godzin na terenie gminy Czarna, daje to liczbę 20 tyś. „osób – pasantów” rocznie.

Podsumowanie :

Łącznie roczna ilość turystów przebywająca na terenie gminy,(przy wyżej uczynionych założeniach) wyniosłaby ok. 41,5 tyś. osób to znaczy znacznie mniej niż wynika z podanej „bezpiecznej” dla środowiska chłonności 73 tyś. osób.

5.3 Konkluzja

Powyższe obliczenia (wszystkie raczej „maksymalizujące”) wskazują, że założone w niniejszym STUDIUM kierunki rozwoju usług turystycznych **nie stworzą zagrożenia** dla środowiska przyrodniczego i „mieszczą” się w ramach założonego tzw. zrównoważonego rozwoju.

VIII. POTRZEBY SPORZADZENIA PLANÓW MIEJSCOWYCH

I. Obowiązkowe dla obszarów objętych granicami Parków

II. Ze względu na uwarunkowania:

- 1) Tereny zagospodarowania turystycznego w strefie rekreacji przyrodniczej tj. na obszarze miejscowości Chrewt - Olchowiec i Wydrne .
- 2) Centrum usługowe wsi Czarna Górna.
- 3) Tereny wyznaczone aktualnym Planem Gminy i strefa rozwojowa do nich przyległa.
- 4) Tereny przyszłego uzdrowiska.

Ad.1) Dla terenów zagospodarowania turystycznego

w pierwszej kolejności należy opracować Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego dla zamierzeń już zgłoszonych przez inwestorów:

- a) „Analco” – teren na południe od drogi Polana – Rajske
- b) p.Aussenberg – teren na północ od w/w drogi

Następnie:

- c) obszar wzdłuż w/w drogi położony w miejscowości Wydrne oraz na przylegających bezpośrednio fragmentach Chrewtu i Polany. MPZP „Wydrne” wymaga szczególnie wnikliwego opracowania z uwagi na złożoność problematyki:
Część działek jest zużytkowana zgodnie z dotychczas obowiązującym Planem Gminy, odnośnie kilku działek znajdujących się poza terenami ujętymi w Planie, właściciele zgłosili wniosek dot. prawa zabudowy, bez sprecyzowania programu, w pozostałej części obszaru Studium wskazuje wolne tereny do zagospodarowania turystycznego z potrzebą zgłoszenia się potencjalnych inwestorów.
Ponadto Studium postuluje konieczność ukształtowania przestrzeni umożliwiającej zachowanie niezbędnego w tym rejonie korytarza ekologicznego.
- c) w dalszej kolejności - należy opracować MPZP dla terenów pod zagospodarowanie turystyczne w części Chrewtu zwanej „Leobrat”; może powinno to nastąpić dopiero w sytuacji zgłoszenia się potencjalnych inwestorów i podania przez nich programu.

Ad.2) Dla centrum wsi Czarna – Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

- a) obszar obejmujący centralną część wsi pomiędzy skwerem przy przystanku PKS, lokalizację Strażnicy SG, potokiem Czarny i terenami szkoły ponadlokalnej.
Najistotniejszymi elementami postulowanymi przez STUDIUM na powyższym obszarze są:
wielofunkcyjny plac – „mini – rynek”, obwodnic owy odcinek drogi wojewódzkiej, lokalizacja budynku mieszkań komunalnych i ośrodka społeczno – usługowego.
- b) w dalszej przyszłości dla terenów rozwojowych budownictwa mieszkaniowego (na wschód od przygotowanego zespołu działek) – tylko w przypadku zgłoszenia zamiaru przez właścicieli terenów.

Ad.3) Dla obszaru całej gminy – poza wymienionymi w pkt. 1 i 2, z uwagi na:

- szereg wniosków inwestorskich zgłoszonych poza wyznaczonymi obecnym Planem terenami
- konieczność rozszerzenia przeznaczenia obecnie wyznaczonych terenów budownictwa mieszkaniowego zapisem określającym je jako mieszkaniowo – usługowe
- dopuszczenia ewentualnych nowych lokalizacji w określonej przez STUDIUM strefie rozwojowej tj. przylegającej bezpośrednio do terenów wyznaczonych dotychczasowym planem.

Potrzeby „aktualizacji” Miejscowego Ogólnego Planu Gminy mogą nastąpić w dwojaki sposób:

- a) w dotychczasowym trybie „Zmiany Planu”
- b) w nowym trybie (jeszcze nie znanym, ale przewidywanym), który ma być określony przez nowelizację ustawy o planowaniu przestrzennym i stosownych rozporządzeń wykonawczych.

Ad.4) Dla obszaru przyszłego uzdrowiska

tylko w przypadku pozyskania konkretnego inwestora, który przedłoży program uzgodniony z resortem zdrowia i odpowiednimi organami woj. Podkarpackiego ; z w/w programu będzie wynikać zakres i rodzaj potrzebnego planu przestrzennego.

IX. UWAGI KOŃCOWE

Z założeń Ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym wynika, że STUDIUM powinno mieć duży stopień ogólności.

Ustalenia szczegółowe będą dokonywane sukcesywnie, m.in. w ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub koncepcji urbanistycznych i planów zabudowy, bądź też przekształcenia elaboratu STUDIUM w trybie określonym przez przyszłe rozporządzenia w tej mierze. Potrzebna jest do tego nie tylko myśl projektantów architektów, opinie ekologiczne i ekonomiczne – ale również wnioski inwestorów (gdy będą już znani), którzy dopiero podejmując zamiar inwestycyjny będą mogli (i musieli) sprecyzować parametry przedsięwzięć.

Ostatecznie decyzje w stosunku do niektórych wniosków (a często w ogóle ich „wywołanie”) może być uzależnione od planów i programów specjalistycznych (koniecznych lub pożądaných do opracowania) np.

- planu Ochrony Parku Krajobrazowego Czarna – Zdrój

- programu form i organizacji turystyki na obszarze gminy
- założeń programowych budowy uzdrowiska
- programu ochrony i konserwacji obiektów i terenów o charakterze kulturowym

I dlatego zbyt szczegółowe ustalenia zapisy planistyczne w STUDIUM wprowadzone przez jeden zespół ludzi, w jednym roku kalendarzowym, w określonej sytuacji ekonomicznej i prawnej, mogą spowodować „usztynienie” (a nawet blokadę) przyszłych działań.

Natomiast proces planowania powinien mieć charakter ciągły.

W tym celu STUDIUM postuluje następujące działania „wdrożeńiowe”:

1. zakupienie odpowiedniego programu umożliwiającego stałe operowanie założoną przy opracowaniu niniejszego STUDIUM bazą danych dla obszaru całej gminy oraz utworzenie w Urzędzie Gminy stanowiska komputerowego mającego za zadanie m.in.:
 - uzupełnianie bazy danych w miarę uzyskiwania nowych istotnych materiałów dla zagospodarowania przestrzennego oraz nowych opracowań planistycznych
 - wprowadzania ustaleń w wydanych decyzji lokalizacyjnych i powykonawczej inwentaryzacji inwestycji
 - wydawanie graficznych wytycznych Zarządu Gminy do zlecanych planów miejscowych
 - wydruk podkładów w różnych skalach, umożliwiających uszczegółowienie STUDIUM do przekształcenia go do formy zastępującej Miejscowy Ogólny Plan Gminy (wg przyszłych przepisów w tej mierze)

2. Powołanie Gminnej Komisji Urbanistyczno – Architektonicznej opiniującej dla Zarządu Gminy pod względem fachowym wszelkie opracowania projektowe, szczególnie pod kątem przestrzegania wymagań ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego.
Bez takiego organu doradczego Zarząd i Rada Gminy mogą utracić kontrolę nad zabezpieczeniem jednego ze strategicznych celów gminy.

X. OBSZARY NA KTÓRYCH BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

W obszarze Zmiany Nr 1/2013 Studium nie występują inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

W obszarze Zmiany Studium nie występują inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym ¹⁶.

XI. OBSZARY NA KTÓRYCH BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

W obszarze Zmiany Nr 1/2013 Studium nie występują inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

W obszarze Zmiany Studium nie występują inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponad lokalnym ¹⁷.

XII. OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

W obszarze Zmiany Nr 1/2013 Studium nie występują obszary wymagające uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

W obszarze Zmiany Studium występują obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Gmina przystąpiła do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru tożsamego ze Zmianą Studium ¹⁸.

XIII. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

W obszarze Zmiany Nr 1/2013 Studium nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych, ani obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi.

W obszarze Zmiany Studium nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych, ani obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi ¹⁹.

XIV. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

¹⁶ Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

¹⁷ Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

¹⁸ Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

¹⁹ Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

W obszarze Zmiany Nr 1/2013 Studium nie występują obszary, dla których należy wyznaczyć w złożu kopaliny filar ochronny.

W obszarze Zmiany Studium nie występują obszary, dla których należy wyznaczyć w złożu kopaliny filar ochronny²⁰.

XV. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

W obszarze Zmiany Nr 1/2013 Studium nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych.

W obszarze Zmiany Studium nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych²¹.

XVI. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

W obszarze Zmiany Nr 1/2013 Studium nie występują granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.

W obszarze Zmiany Studium nie występują granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych²².

XVII. INTERPRETACJA ZAPISÓW STUDIUM

W stosunku do tekstu i rysunku Zmiany Nr 1/2013 Studium przyjmuje się następującą interpretację:

- 1) w związku z ogólnością mapy topograficznej, na której sporządzono Zmianę Nr 1/2013 Studium nie jest możliwe precyzyjne wyznaczenie granic złoża, dlatego mogą występować niewielkie przesunięcia w stosunku do granicy działki ewidencyjnej i faktycznej lokalizacji; ostateczne ustalenie granic złoża powinno być dokonywane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, co umożliwi dokładne zlokalizowanie jego w odniesieniu do granic działek ewidencyjnych;

XVIII. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

²⁰ Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

²¹ Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

²² Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.

Ustala się następujące wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- 1) określenie granic terenów wyłączonych spod zabudowy;
- 2) wprowadzenie ograniczeń dotyczących stosowania ogrodzeń z prefabrykowanych elementów betonowych od strony dróg publicznych;
- 3) określenie zasad i zakazów w zakresie umieszczania szyldów i reklam;
- 4) określenie linii rozgraniczających i zasad zagospodarowania terenów dla obiektów infrastruktury technicznej;
- 5) zasady budowy i przebudowy dróg z uwzględnieniem możliwości równoczesnej budowy i przebudowy infrastruktury technicznej;
- 6) uwzględnienie zakazów i nakazów a także ograniczeń wynikających z istniejących oraz projektowanych form ochrony przyrody;

XIX. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

Dokonanie Zmiany Nr 1/2013 „Studium ...” wynika z:

- otrzymanego wniosku o zmianę „Studium...” wynikającego z rozbieżności granicy złoża wskazanego w obowiązującym Studium, z granicami złoża udokumentowanego i zatwierdzonego,
- podjęcia przez Radę Gminy w Czarnej Uchwały Nr XXI/201/13 z dnia 28 stycznia 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Zmiany Nr 1/2013 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna;
- wejścia w życie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. określającej szczegółowe wymagania dotyczące zarówno zapisu problematyki Studium jak i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; „Studium...” uchwalone uchwałą Rady Gminy w Czarnej nr XV/136/01z dnia 24 kwietnia 2001 r., nie uwzględnia aktualnych uwarunkowań wynikających z art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. a także nie zawiera obligatoryjnych elementów treści wynikających z art. 10 ust. 2 w/w ustawy, w związku z powyższym jest nieaktualne;
- wprowadzenia Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233);
- art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981 z późn. zm.)²³

Zmianą Nr 1/2013 Studium objęto teren o charakterze leśnym.

Zakres zmiany studium obejmuje:

- wprowadzenie złoża surowców mineralnych – piaskowca o numerze w bazie danych geologicznych MIDAS 14694;

Rysunek Studium został zmieniony w granicach zgodnych z załącznikami graficznymi do w. w. uchwał podjętych przez Radę Gminy w Czarnej w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

²³ Tekst Zmiany Nr 1/2013 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czarna, przyjęty uchwałą nr II/9/14 Rady Gminy w Czarnej z dnia 9 grudnia 2014 r.

przestrzennego gminy Czarna.

W Zmianie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna uchwalonej uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r. stosownie do art.10 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określono:

1. uwzględniając bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:
 - a. kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy Czarna oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego,
 - b. kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy.

W tekście studium w rozdziale VII. KIERUNKI ROZWOJU TURYSTYKI w ramach kierunków zagospodarowania przestrzennego wprowadzono sposób zagospodarowania terenu usług turystycznych (UT1) jak również określono dla tego terenu kierunki zagospodarowania oraz ustalono wskaźniki jego zagospodarowania.

Na rysunku Studium „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego” (załącznik nr 3) wyznaczono teren usług turystycznych o symbolu UT1, który zgodnie ze Strukturą funkcjonalno-przestrzenną (1b) znajduje się w „obszarze turystyczno-pobytowym Chrewt”.

Z wykonanych w SUIKZP Gminy Czarna analiz opisanych w Uwarunkowaniach zagospodarowania przestrzennego wynika, że: „Cała gmina – oprócz strefy uzdrowiskowej znajduje się w strefie zagospodarowania turystycznego” a przedmiotowy teren znajduje się w **Strefie zagospodarowania turystycznego i rekreacji przyrodniczej** - z uzupełniającą funkcją rolnej gospodarki ekstensywnej, obejmująca miejscowości: Chrewt – Olchowiec i Wydrne. Ponadto zgodnie z zaleceniami Studium „Na bazie istniejących obiektów proponuje się dogęszczenie i zmodernizowanie całego lewobrzeżnego zespołu Chrewtu. Możliwe są inwestycje kubaturowe na obszarze Leobratu i Olchowca. Takie działania pomogą uchronić prawobrzeżną część zalewu na odcinku Chrewt – Sokole od intensywnego zagospodarowania. Pozwoli to na uprawianie różnych form turystyki czy rekreacji wodnej. Uchroni walory przyrodnicze i oszczędzi niezbędnych nakładów w terenie wtórnie pierwotnym.” Jak wskazuje Studium: „stan środowiska naturalnego można określić jako bardzo dobry i na tyle „mocny”, że realizacja założonych celów strategicznych rozwoju turystyki i rekreacji nie tylko mu nie zaszkodzi, ale jest wręcz pożądana dla uzyskania harmonijnego zagospodarowania przestrzeni”. Ponadto Studium wyznacza: „**Tereny zabudowane i rozwojowe na obszarze gminy, które określa się następująco:**

- a) tereny wyznaczone dotychczasowym Planem zagospodarowania przestrzennego Gminy, likwidując zapisy uszczegółowionych przeznaczeń terenów (jak np. budownictwo wielorodzinne, jednorodzinne, pensjonatowe) a wprowadzając zapisy ogólnego przeznaczenia jako „tereny osiedleńczo – usługowe”. Nie dotyczy działek o jednoznacznie określonym przeznaczeniu jak szkoły, obiekty sakralne, użyteczności publicznej i inne,
- b) istniejący ciąg zabudowy wiejskiej ze wskazaniem dogęszczenia,
- c) obszar bezpośrednio przylegający do w/w terenów lub stanowiący kontynuację istniejącej zabudowy, jako strefę dopuszczalnych lokalizacji dla budownictwa mieszkaniowego i usług różnego rodzaju; określenie szczegółowe musi nastąpić w

nowym Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego lub „zmianie” do Planu istniejącego,

Określa się następujące jednostki strukturalne:

- strefa centralna obejmująca obszar wsi Czarna Górna i Czarna Dolna
- strefa subcentralna obejmująca wieś Polanę jako ośrodek lokalny z obszarami przyległymi
- strefa rolniczo – turystyczna – miejscowości: Żłobek, Bystre, Lipie, Michniowiec, Rabe, Czarna Dolna
- strefa przyrodniczo – turystyczna : Paniszczew, Sokołowa Wola, Rosolin, Polana, Olchowiec, Serednie Małe, Rosochate
- strefa rekreacyjno – wodna : obrzeże Zalewu Solińskiego”

Ze względu na określony nowy sposób zagospodarowania i aktualność przywołanych powyżej treści z Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego nie był uwzględniany bilans terenów. Odstąpiono również od wykonania analiz, o których mowa w art. 10 ust.1 pkt7.

Audyt krajobrazowy nie został jeszcze opracowany, więc nie uwzględnia się w Zmianie Studium jego ustaleń.

- 3. obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk** – wprowadzono zapis odnoszący się do położenia obszaru objętego Zmianą Studium w granicach obszaru Natura 2000;
- 4. obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej** - nie dotyczy obszaru objętego Zmianą Studium;
- 5. kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej** - aktualne i obowiązujące dla obszaru objętego Zmianą Studium;
- 6. obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym** – nie dotyczy obszaru objętego Zmianą Studium;
- 7. obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa** – nie dotyczy obszaru objętego Zmianą Studium;
- 8. obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej** – nie dotyczy obszaru objętego zmianą Studium;
- 9. obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne** - podjęto uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „CHREWT 1/2021” obejmującej obszar Zmiany Studium.
- 10. kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej** – w obszarze Zmiany Studium występują obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Gmina przystąpiła do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru tożsamego ze Zmianą Studium. Zmiana przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne nie wpłynie negatywnie na kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.
- 11. obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych** – obszar objęty zmianą Studium nie znajduje się w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i obszarów osuwania się mas ziemnych;
- 12. obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny** – nie dotyczy obszaru objętego Zmianą Studium;
- 13. obszary pomników zabytki i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy**

z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady
(Dz.U z 2015 r. poz.2120) – nie dotyczy obszaru objętego Zmianą Studium;

**14. obszary wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub
remediacji** – nie dotyczy obszaru objętego Zmianą Studium;

14. a obszary zdegradowane – nie dotyczy obszaru objętego Zmianą Studium;

**15. granice terenu zamkniętego i jego strefy ochronnej, w tym stref ochronnych
wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy
Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i
bezpieczeństwa państwa** – nie dotyczy obszaru objętego Zmianą Studium²⁴.

²⁴ Tekst Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czarna, przyjęty uchwałą Nr XLII/418/2023 Rady Gminy Czarna z dnia 14 kwietnia 2023 r.